

Boljši časi za podjetje Belt—Iivar

Ob Beltu so v Črnomlju ustanovili Belt-Iivar, ki mu napovedujejo boljšo prihodnost — Izdelki le za plačnike — Kolikor dela, toliko zaposlenih

ČRNOMELJ — Čeprav je bilo dogovorjeno, da se bo Sklad za razvoj republike Slovenije kot novi lastnik črnomaljskega Belta pri iskanju rešitev za to podjetje dogovarjal z Beltovimi upniki, ni prišlo do kompromisov, ampak je vsak s svojimi stališči trdno stal na svojem bregu. Predvsem pa se za scenarij sanacije podjetja nista mogla dogovoriti sklad in Dolenjska banka kot Beltova največja upnica. Tako je Belt ostal tudi brez vsakršnih deviznih prilivov. Ker je zapadel kredit mednarodne finančne organizacije IFC, je banka sproti odtegovala devizne prilive.

Posledica tega je bila, da je moral Belt pred prazniki predčasno ustaviti proizvodnjo. Zaradi tega se je sklad tudi odločil, da ustanovi vzporedno z Beltom podjetje Belt-Iivar, ki ima žiro račun pri drugi banki. Proizvodnja bo torej odslej tekla v Beltu-Iivaru, sklad pa bo denar za proizvodnjo nakazoval na novo podjetje. Proizvodni program bo enak, kot ga je imel Belt, dolgoročno pa naj bi ga razširili z izdelovanjem manjših ulitkov za Danfoss.

Kot je pretekli teden povedal direktor Zvonko Ivanušič, bo proizvodnja v Beltu-Iivaru znova stekla 11. januarja, ko bo podjetje začelo delati z ničle. Po njegovih zagotovilih podjetje ne bi smelo imeti več izgub, če bo delo zares teklo tako, kot je zastavljeno. Predvsem bodo delali le za tiste kupce, ki jim bodo pripravljene plačati. Po Ivanušičevih besedah so še naprej pripravljene delati tudi za Cimosa in Tam, sicer Beltova največja dolžnika, a le pod pogojem, da

bosta izdelke plačevala. Sedaj se v Beltu-Iivaru trudijo, da bi našli čim več plačanega dela. Januarja

• Ker do roka, ki so ga delavci postavili, niso dobili na svoje zahteve zadovoljajočih odgovorov, so s ponedeljkom, 28. decembra, delavci črnomaljskega Belta pričeli splošno stavko in bodo z njo nadaljevali do izpolnitve vseh zahtev. Delne odgovore so dobili namreč le na zahtevi o načrtu sanacije in o sodelovanju njihovega predstavnika v upravnem odboru družbe, nič pa na glavni zahtevi, se pravi o izplačilu oktobrske plače in akontaciji novembrske. Z upravo podjetja in lastnikom, Skladom republike Slovenije, so se dogovorili le za nekatere aktivnosti, s katerimi bi morda do 29. decembra izplačilo plač vendarle zagotovili.

bodo namreč prišli v službo le tisti, za katere bodo našli delo. Trudijo se, da bi že januarja lahko zaposlili čim več od

• Na zadnji seji črnomaljskega izvršnega sveta so poudarili, da od republiške vlade, Sklada za razvoj in ustreznih ministrstev pričakujejo, da bodo našli skupni jezik pri reševanju težav tako v Beltu kot v Lesoju. Prav tako zahtevajo, da delavci teh podjetij, ki so torej v delovnem razmerju, dobijo vsaj tolikšno denarno nadomestilo, kot ga imajo tisti, ki niso v delovnem razmerju.

761 delavcev, kolikor jih je na plačilnem seznamu. Ivanušič je poudaril, da sicer ne nameravajo nikogar odpustiti, da pa bo za tiste, ki bodo doma na čakalnju, dokler zanje ne najdejo dela, zagotovilo denarno nadomestilo ministrstvo za delo.

M. BEZEK-JAKŠE

Prebivalci so proti gradnji na izmučenem Grmu

Protesti se vrstijo

NOVO MESTO — Pred dobrim mesecem je naš časopis objavil poročilo o protestu prebivalcev Grma proti nameravani gradnji poslovno-stanovanjskega bloka na križišču Trdinove in Kristanove ulice nasproti grmske osnovne šole. Prejšnjo sredo pa je zadeva, ki je medtem postala uradna, dobila svoj epilog. Ljudje vsaj upajo, da je bila ta »predlokacijska obravnava predloga lokacijske dokumentacije za vogalni blok na Grmu« res tudi zadnje dejanje te zadeve.

Obravnava na grmski osnovni šoli, ki se je kljub slabi obveščeni udeležilo nenavadno veliko ljudi, sta sklicala občinski sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora in Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje. Predstavnica tega zavoda je razložila, kako je do predlokacijske obravnave sploh prišlo. Lani so izdelali študijo možnih lokacij za pozidavo z bloki v okviru mestnega jedra in med njimi so kot možno videli tudi lokacijo na Grmu. Letos pa je firma AG kot interesent naročila lokacijsko dokumentacijo, narejeni pa so tudi že idejni osnutki. Toda, so poudarili, vsa stvar dlje od lokacijskega oglada ni prišla, vendar se novomeškim urbanistom lokacija za gradnjo stanovanjskega bloka in za opravljanje mirnih obrti ne zdi sporna, čeprav so, so priznali, pričakovali proteste krajanov.

In protesti se res vrstijo, odkar so ljudje zvedeli za to namero. Ljudje so enotni v tem, da tu ne sme biti nikakršne gradnje ne sedaj ne v bodočnosti, da je Grm zaradi urbanističnih napak (IMV, nova lakirnica in še kaj) ekološko in sicer obremenjen, izmučen in razmesarjen, da ni niti misliti na kakšno novo zidavo, kvečjemu na to, da bi posadili kakšno drevo. »Kogar je kača pičila, se boji zvite vrvi. Nas Grmčane pa so kače hudo opikale, zato se ne gre čuditi naši reakciji,« je dejal eden od razpravljalcev. »V preteklosti smo ničlikokrat protestirali, a vse je bilo bob ob steno, vse je potekalo v imenu splošnega interesa. To, kar se dogaja sedaj, je le preizkus, ali je sedaj kaj drugače kot v preteklosti.«

• Proti nameravani gradnji se je ostro postavila tudi grmska osnovna šola. Njen ravnatelj Marjan Špiler se je pritožil, da so šoli ves čas jemali prostor, sedaj pa naj bi jo utesnili še s to gradnjo. Šola z 850 učenci bi morala imeti 3,5 ha zunanji površini, grmska jih ima pa komaj dober hektar. Zato šola nikakor ne pristane na ožetje že tako majhne življenjskega prostora.

Jože Preskar s sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora je povedal, da bo občinske službe postopale tako, kot v takih primerih zahtevajo zakoni in predpisi. »Resno pa smo vzeli tako dopis šole kot vsa protestna pisma krajanov. V nadaljnjih postopkih bomo seveda vaša mnenja upoštevali. Glede na dosedanje proteste krajanov in mnenje šole in glede na današnje odzive na tej lokaciji verjetno ne bo moč narediti koraka naprej,« je dejal Preskar. »Včasih je korak naprej prav to, da se nič ne naredi,« je sledil odgovor iz občinstva. Preskar je povedal, da je investitor, firma AG, šel na lastno pobudo in na svoj račun v preverjanje, »ali se na tem prostoru lahko kaj naredi,« od občine pa ni dobil nobenega dokumenta, kvečjemu opozorila. Ob odločnem nasprotovanju krajanov in šole kakršnikoli gradnja na tem prostoru je tu še nereseno vprašanje funkcionalnega zemljišča ob sedanjih blokih, ki zadeva tudi to »gradbeno« parcelo.

Skratka: krajanje zahtevajo, da se postopek v zvezi z lokacijsko dokumentacijo za gradnjo na križišču ob Trdinovi ulici ustavi. Sekretar Preskar je obljubil, da bodo postopek izpeljali po zakoniti poti in krajanje v mesecu dni pisмено obvestili. A. BARTEJ

ZMANJŠANJE ZAPOSLENIH IN UKINITEV POSTAJ

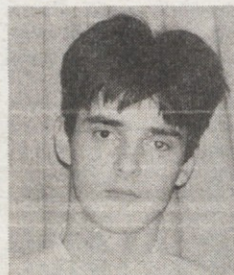
LJUBLJANA - Upravni odbor Slovenskih železnic je na 8. seji nadaljeval razpravo o osnutku plana za prihodnje leto in o financiranju železniške infrastrukture. Upravni odbor je govoril tudi o racionalizacijskih ukrepih in sklenil, da bo promet kosovnih pošilk v prihodnje omejil na šest večjih železniških postaj, da bo za blagovni promet postopoma zaprl 32 postaj ter da je treba železniški avtoprovoz organizirati tako, da bo posloval z lastnim računom. Sklenil je tudi, da je treba število zaposlenih v upravi v letu 1993 zmanjšati za 20 odst. Vsi ti ukrepi naj bi prinesli 2,6 milijard tolarjev prihranka, večji del že v tekočem letu, ter tudi zmanjšanje število zaposlenih na Slovenskih železnicah za približno 1400 delavcev. Slovenski vladi bodo tudi predlagali, naj skrči sedanji obseg potniškega prometa, zlasti tam, kjer je zasedenost vlakov majhna.

naša anketa

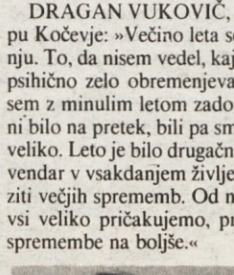
Lahko bi bilo bolje

Leto 1992 štejemo le še v urah. Izteka se prvo pravo leto samostojne in mednarodno priznane slovenske države. Obelježeno je bilo z marsičem. Najprej je tu bližnja krute vojne, ki je tudi v Slovenijo pregnala več beguncev, kot smo jih sposobni normalno preživeti. Odnosov z našimi južnimi sosedami nam ni uspelo normalizirati, ampak so se še slabšali. Zaradi izgube bivših jugoslovanskih trgov se je proizvodnja zmanjšala za 30 odstotkov. Temu primerno je bilo naraščanje brezposelnosti in drugih težav v gospodarstvu od problemov z izplačevanjem plač naprej. Inflacija je bila za spremembo precej manjša kot leta nazaj, a večinoma so ljudje vendarle živeli povprečno slabše, pri čemer pa so lahko od časa do časa slišali, da tako ali tako zaslužijo še preveč. Leto 1992 je v Sloveniji še posebej zaznamovala tudi politika: številne brezplodne razprave v republiški skupščini, odstavljanje premiera, dolgotrajno sprejemanje privatizacijske zakonodaje in pospešeno izginjanje družbene lastnine v tem času pa na koncu dolge tedne trajajoča predvolilna bitka, v kateri so se stranke pulile za osamosvojitvene zasluge in ki se je na veliko olajšanje večine končala 6. decembra z novimi volitvami. Poslavljamo se skratka od leta, ki je močno zaznamovalo življenje slovenske države in njenih državljanov in v volitvah v veliki meri opredelilo tudi življenje v prihodnje. Zares si lahko zaželimo le še srečo ter zdravja še več kot sicer, saj s 1. januarjem začne veljati novo zdravstveno zavarovanje. Torej srečno 1993!

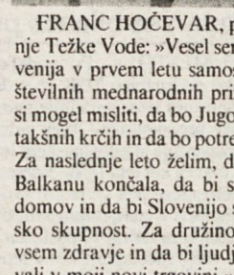
SIMO BELAKOVIČ, vratar v črnomaljskem Beltu: »Lahko trdim, da je bilo letošnje leto za delavce slabo, vsaj kar se zasluzkov tiče. Bilo pa je seveda veliko boljše kot za ljudi v drugih republikah nekdanje Jugoslavije. Vsaj vojne in inflacije nismo imeli. Za prihodnje leto pa si želim, da bi bilo dovolj dela in da bi redno prejemale plače, četudi majhne. Najpomembnejše pa je, da bo mir in dovolj zdravja.«

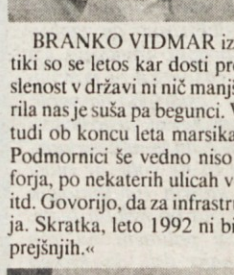
GREGOR RUŽIČ, dijak iz Trnovca pri Metliki: »Iztekajoče se leto je bilo kar dobro, seveda pa ne toliko, da ne bi moglo biti še boljše. Predvsem je ostalo brez dela preveč ljudi, plače so bile majhne in neredne pa tudi z višino študentskega denarja. Zato toliko bolj upam, da bo prihodnje leto boljše. Želim si, da bi po končanem študiju dobil zaposlitev ter da bi se končale vojne v nekdanji Jugoslaviji in drugje po svetu.«

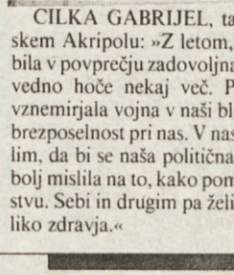
DRAGAN VUKOVIČ, delavec v Inko-pu Kočevje: »Večino leta sem bil na čakalnju. To, da nisem vedel, kaj me čaka, me je psihično zelo obremenjevalo. Kljub temu sem z minulim letom zadovoljen. Denarja ni bilo na pretek, bili pa smo zdravi, kar je veliko. Leto je bilo drugačno od prejšnjega, vendar v vsakdanjem življenju ni bilo opaziti večjih sprememb. Od nedavnih volitev vsi veliko pričakujemo, predvsem seveda spremembe na boljše.«

SLAVKO RUS, lastnik podjetja Russ z Griča pri Ribnici: »Leto 1992 je bilo leto prilaganja. Ves čas si moral biti pripravljen na spremembe in za uspeh si moral veliko vložiti in tvegati. Bilo je naporno leto, vendar pa tudi poslovno uspešno. Kot mlada država smo z doseženimi lahko zadovoljni. Če pa gledamo stanje na posameznih področjih, predvsem v socialni in politiki, je bilo leto 1992 neuspešno.«

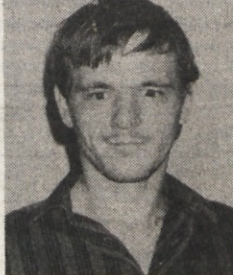
FRANC HOČVAR, podjetnik iz Doline Težke Vode: »Vesel sem, da je bila Slovenija v prvem letu samostojnosti deležna številnih mednarodnih priznanj. Nisem pa si mogel misliti, da bo Jugoslavija umirala v takšnih krčih in da bo potrebno toliko žrtev. Za naslednje leto želim, da bi se vojna na Balkanu končala, da bi se begunci vrnili domov in da bi Slovenijo sprejeli v Evropsko skupnost. Za družino pa želim predvsem zdravje in da bi ljudje čim več kupovali v moji novi trgovini.«

JOŽE BIBIČ, samostojen obrtnik, prodajalec plina, iz Brežic: »Leto 1992 je bilo za mene poslovno in tudi drugače kar dobro. Življenjski standard naše družine je ostal približno na enaki ravni kot v preteklih letih. Na političnem področju je Slovenija preživela nove volitve. Zdej upamo, da bo novi parlament bolje in predvsem resneje delal in da nam bo vendarle kmalu šlo boljše.«

BRANKO VIDMAR iz Krškega: »Politiki so se letos kar dosti prepirali. Nezaposlenost v državi ni nič manjša kot prej. Udarila nas je suša pa begunci. V Krškem ostaja tudi ob koncu leta marsikaj po starem: pri Podmornici še vedno niso postavili semaforja, po nekaterih ulicah v mestu ni asfalta itd. Govorijo, da za infrastrukturo ni denarja. Skratka, leto 1992 ni bilo nič boljše od prejšnjih.«

IRENA PRUS, tajnica Obrtne zbornice Sevnica: »To leto ocenjujem negativno. Svet ob vojni v Bosni in Hercegovini ostaja bolj ali manj ravnodušen. Leh grozot in pokolov na televiziji ne morem več gledati. Posebej me prizadene, ko vidim te žalostne prizore z nemočnimi otroki kot žrtvami. Ali smo sploh še ljudje? Upam, da se takšno dogajanje iz leta 1992 ne bo nikoli več ponovilo.«

CILKA GABRIJEL, tajnica v trebanjskem Akripolu: »Z letom, ki mineva, sem bila v povprečju zadovoljna, sicer pa človek vedno hoče nekaj več. Predvsem me je vznemirjala vojna v naši bližini in vse večja brezposelnost pri nas. V naslednjem letu želim, da bi se naša politična sfera umirila in bolj mislila na to, kako pomagati gospodarstvu. Sebi in drugim pa želim predvsem veliko zdravja.«

BEGUNCI NA ČATEŽU SO KOT VELIKA DRUŽINA — Trenutno je v začasnem begunskem centru na Čatežu 79 otrok, 40 odraslih žensk in 29 moških. Ker je center majhen, so zame kot velika družina, pravi vodja centra Pavlina Hrovat. (Foto: J. Dornič)

Bodo begunci s Čateža šli drugam?

Čateška šola bi bila primerna za šolsko in občolsko dejavnost — Krajanje in občinsko vodstvo so predlog podprli — Urad nasprotuje preselitvi beguncev

ČATEŽ — Začasni begunski center na Čatežu je nastal maja letos, ko je v Slovenijo prišel prvi večji val bosanskih beguncev. Trenutno je v nekdanji šoli 148 beguncev, bilo pa jih je tudi že 200. Pred kratkim je Center za šolske in občolske dejavnosti iz Ljubljane predlagal, naj bi begunce preselili drugam, v tej stavbi pa bi organizirali center za šolske in občolske dejavnosti mladih. Krajanje in trebanjsko občinsko vodstvo se s predlogom strinjajo, vendar Urad za priseljevanje in begunce temu nasprotuje, ker so v center že dosedaj vložili veliko denarja.

Pavlina Hrovat, vodja začasnega begunskega centra na Čatežu, pravi, da njihovi begunci niso moteči za okolico in ne delajo škode. »Res je, da imamo težave z odpadkami, vendar skrbimo za to, da vsak teden enkrat prazimo greznico. Sicer pa vas nima urejene tudi kanalizacije. Vse delegacije, ki so si prišle center ogledat, in ni jih bilo malo, so povedale, da je to eden najbolj urejenih begunskih centrov v Sloveniji. Pred kratkim pa smo zvedeli, da ni tu nastal dom za šolske in občolske dejavnosti, begunci pa da se bodo morali preseliti drugam. Ne vem, če je to v tem trenutku najbolj pametno, prav pa je, da se razmišlja, kaj bo v šoli potem, ko bodo begunci odšli,« pravi vodja centra Paulina Hrovat.

Predsednik IS občine Trebnje pravi: »Center za šolske in občolske dejavnosti iz Ljubljane je predlagal, da bi bil ta objekt kot edini na Dolenjskem primeren za taborjenje za šolo v naravi, za mladinske raziskovalne taborne in drugo. Predlagali so tudi, da bi begunce lahko razselili v Tolmin.« Trebanjski IS in KS Čatež menita, da bi bila ta dejavnost sprejemljiva za njihov kraj, predvsem zato, ker na Čatežu trenutno poteka tu-

di projekt celostnega urejanja podeželja. Predsednik IS Jože Rebolj pravi, da dokler ni bilo za Čatež predvidena druga dejavnost, so to pustili. »Skupaj s predstavnikom centra za šolske in občolske dejavnosti sem bil na razgovoru glede Čateža pri namestnici Urada za priseljevanje in begunce s predlogom, da bi se do polletja naslednjega leta center razselil in organizirala občolska dejavnost. Žal se na uradu s tem ne strinjajo, pravijo, da so v stavbo vlagali tuji donatorji, čeprav občina za to ni dala soglasja,« razlaga predsednik IS Jože Rebolj in še dodaja, da bodo to problematiko podrobneje obravnavali že v kratkem tudi na IS in predlagali uradu, da se nekako le sporazumejo.

Na Centru za šolske in občolske dejavnosti nam je v.d. direktorja Janko Homler povedal, da je to popolnoma nova dejavnost in da center deluje kot javni zavod. Ukvarjali se bodo z organizacijo taborjenj, šol v naravi in raziskovalnih taborov. Vlada jim je v ta namen že v aprilu dala na voljo nekaj vojaških objektov, vendar je teh premalo, zato bodo izkoristili tudi opuščene šole. »Tudi na Čatežu, kjer je bila šola že nekaj let opuščena. Ker je zgradba še do-

bra pa tudi lokacijsko zelo primerna, povrh pa se s takšno dejavnostjo strinjajo tudi krajanje,« pravi Janko Homler. Vse to so načrtovali, že preden so begunci prišli noter. »Ko smo videli, da begunci še ne bodo odšli, smo Uradu za priseljevanje in begunce predlagali, da bi jih preselili v del nekdanje vojašnice Simona Gregorčiča v Tolmin, saj je tam še dovolj prostora. Vendar se z Uradom

• Marjeta Atejšek iz Urada za priseljevanje in begunce pravi, da razselitev še nekaj časa ne bo aktualna, ker so v center že veliko vložili, predvsem tuji donatorji, poleg tega je center izredno dobro voden. »Rešili bomo tudi problem odpadnih voda, tujim donatorjem smo sporočili, da potrebujemo čistilno napravo. Konec koncev bodo stvari, ki jih bomo sedaj uredili in pripeljali v to stavbo, kasneje ostale v kraju. Za vse posege, ki smo jih delali na stavbi, nam ni treba nikogar spraševati, za to nas štiti poseben zakon, sicer pa bi bilo to zelo težko, saj v vseh centrih niti ne vemo kdo je lastnik,« je še dodala Atejšekova.

ni dalo pogovarjati. Načeloma nimamo nič proti beguncem, ne želimo jih nikamor nagnati, hočemo jih le preseliti in tudi za naše otroke nekaj organizirati,« pravi v.d. direktorja Janko Homler.

J. DORNIČ

LAHKO POČAKA BOLJŠIH ČASOV

Na seji repiškega izvršnega sveta se je prvi oglašil gospod Frulica. Nujno potrebujemo tri nove jeepe. Teren v Repičevi Dragi je precej razgiban, to veste. Poleg tega meji Repičevina s Franjevinjo. To je sicer lahko le skopa ugotovitev, če ne vemo, da se je v zadnjem času strmo povečalo število kriminalnih dejanj. Policisti dela več ne morejo opravljati z golji. Razumljivo, je prikimal gospod izvršnik. Samo po sebi umevno, so pritrdili občinski ministri. Puch, ki je trenutno najboljšje terensko vozilo, stane dvesto tisoč mark. Dvesto tisoč krat tri je šeststo tisoč, je množil gospod Frulica, gospod izvršnik pa mu je naročil, naj dostavi na občino v najkrajšem času predračun. Nato je gospod Frulica odšel,

oglasil pa se je že gospod Teritorialko. V gradivu - upam, da ste ga vsi prejeli - piše vse, zato bom čisto kratek. S tristo dvajset tisoč markami bo naš problem rešen. Gospod Teritorialko je občinskim ministrom razložil mrežo repiške teritorialne radijske povezave. Nakup je nujen, če hočemo biti vami, je pribil ob koncu. Kaj moremo? je skomignil z rameni gospod izvršnik. Kar se mora, ni težko, je uporabil kmečko filozofijo ministar za kmetijstvo in tako po ovinku povedal, da soglaš z nakupom. Gospod Teritorialko se je zahvalil za razumevanje, se opravičil, da mora iti, ker je zaposlen do vratu, in z ulice zavil v prvi bife blizu občinske bajte. Repiška občinska oblast pa je sejala naprej. Gospod župan je v treh minutah prepričal prisotne,

da je nujen nakup računalniškega programa za občinsko administracijo. Dvajset tisoč mark je malenkost s pridobitvijo, je pribil. Občinski ministri so bili enakega mišljenja. Za besedo je zaprosil ravnatelj repiške osnovne šole. Na seji je bil sicer le kot gost, ki naj bi poročal o šolanju begunskih otrok. Povedal je, da bi radi v telovadnici namestili zaščitne mreže okrog neonskih luči na stropu. Zoga lahko takšno žarnico razbije in obstaja velika nevarnost, da oster predmet prileti kateremu od učencev na glavo. Zadeva bi veljala malo več kot sto tisoč tolarjev. To je res, ga je presekal gospod izvršnik, vendar bo treba malce počakati. Repiški občinski proračun je reven kot cerkvena miš. TONI GAŠPERIČ

Knjiga o belokranjski kapljici

Metličan Anton Omerzel je v samozaložbi izdal knjigo o belokranjskih goricah, vinogradnikih in vinu — Vzorno urejena množica podatkov

METLIKA — Pred kratkim je izšla v samozaložbi zbirka pregledov belokranjskih razstavjalcev vin, knjižica, ki ji je dal avtor Anton Omerzel kar tri naslove: Belokranjski vinogradniki, Belokranjska vina in Belokranjske vinske gorice. V njej je zbranih, računalniško obdelanih in sistematično urejenih veliko podatkov, ki jih bo, kot je v predgovoru knjige zapisal mag. Julij Nemanic, znal umen vinogradnik zagotovo primerno ceniti.

Anton Omerzel, sicer strokovnjak za informacijske sisteme, si je prav zato, ker sam ni vinogradnik, »drznil« pripravi in objaviti zbirko pregledov »neuspešnih« belokranjskih razstavjalcev vin, ki »morajo« dajati svoj vinogradniški pridelek redno in ocenjevanja zato, da bi vedeli, pri čem so. To sicer ni trditev avtorja, pač pa zmotno prepričanje enega od belokranjskih vinogradnikov. Bilo pa je povod, da se je

Omerzel odločil pripraviti in izdati pričujočo zbirko. Njegovo delo se je sicer pričelo že pred desetletjem, saj je sodeloval pri zbiranju in obdelovanju podatkov o ocenah vin za vseh deset biltenov, ki so izšli ob Vinski vigredi v Metliki. »Vsako leto sem naletel na nekatere nedoslednosti, zato sem se odločil, da končno zberem vse dostopne podatke o ocenjevanju belokranjskih vin, tako v Semiču in Metliki kot tudi dru-

Anton Omerzel

god po Sloveniji ter na mednarodnih prireditvah. Pri tem se nisem oziral na hektolitre pridelanega vina, ampak sem hotel prikazati Belo krajino kot živahno vinogradniško-vinarsko deželo s pomočjo številnih imen vinogradnikov in njihovega kvalitetnega vinskega pridelka,« pravi Omerzel.

Omerzel takrat, ko se je odločil pripraviti knjigo, ni vedel, da ga bo čakalo

● Vsakemu, ki bi po njegovi ali računalnikovi krivdi odkril v knjigi z množico podatkov kakršnokoli napako, jo je pripravljen dati zastoj. In še eno plemenito delo, ki ga je Omerzel naredil z izdajo te knjižice: kot predsednik muzejskega sveta pri Belokranjskem muzeju v Metliki se je odločil, da bo del izkupička od prodanih knjig namenil za vinogradniško zbirko v muzeju.

sedem mesecev garaškega dela. Zaveda pa se, da to delo tudi ne bo nikoli poplačano. Prav zato se je odločil za samozaložbo. Zagotovo pa je, da je v Beli krajini na tem področju opravil pionirsko delo in da je tudi eden prvih v Sloveniji, ki je tovrstno dejavnost prikazal na takšen način. Mag. Anton Vodovnik iz mariborskega Kmetijskega zavoda ga je že povabil k sodelovanju pri pripravi podobnega pregleda za štajerska vina.

Knjiga — izšla je v 700 izvodih, prav toliko pa je v njej omenjenih ljudi — naj ne bi krasila knjižnih polic, ampak kotičke belokranjskih zidanic. Po mnenju avtorja je primerna predvsem za darilo belokranjskim rojakom po svetu. Pomagala jim bo obuditi in urediti spomine na nekdanje prijatelje in znance, najboljša belokranjska vina ter najlepše lege belokranjskih vinskih goric.

M. BEZEK-JAKŠE

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Letnik 1992

Ob zaključku leta imamo že jasno sliko o kakovosti vina, še prej pa smo jo imeli o količini. Ta dva podatka vinogradniku zadostujeta, da oceni, kakšen je bil letos uspeh v vinogradu in kako kaže za naslednje leto.

Osebnosti s stiki s ljudmi na terenu mi kažejo poleg razveseljive kakovosti, ki potrjuje letnik 1992 kot izjemno priljubeno za velika, nepozabna vina, tudi senčno stran. Preveč kletarskih nesreč je bilo letos, kar kaže na preniko kletarsko strokovno usposobljenost našega povprečnega vinogradnika. Nisem zadovoljen z napredkom kletarjenja pri nas. Ako pogledamo Slovenijo kot celoto, vidimo očitno razliko v kakovosti kletarjenja med posameznimi vinorodnimi rajoni. Štajerski kmetje vodijo, menim pa, da smo pri nas pred primorskimi vinogradniki.

Zakaj so te razlike, je razumljivo. Na Štajerskem so bile velike zadržne kleti, ki so imele lastne vinograde. Kmetje so malo grozjda oddali v kleti in so predvsem sami kletarili. Razdrobljenost parcel ni bila tako velika kot pri nas, kmetije so imele večje površine vinogradov in vino je bilo potrebno prodati. Zato so se Štajerci bolj posvečali kletarjenju in obvladajo to delo. Napredni sosedje v Avstriji so jim bili tudi dober zgled. Primorski kmetje so večinoma grozjda oddajali v zadržne kleti in se niso ukvarjali s kletarstvom. Zadnjih deset in več let mnogi med njimi skušajo sami kletariti, eni uspešno, drugi manj. Lahko pa rečemo, da je na Primorskem še veliko »ponesrečenega« vina. Toda ker so tam večje vinogradniške kmetije, se zelo trudijo, s posodabljanjem kletarstva in uspehi nekaterih so presenetljivo dobri.

Pri nas (posavski vinorodni rajon) je razdrobljenost največja. Majhen del kmetij je vinogradniško specializiran, zato kljub kletar-

skim nesrečam kmetija ne bankrotira.

Letnik 1992 je bil za kletarjenje, predvsem v času alkoholnega vrenja, zelo zahteven. Spremljanje razvoja grozjda v Kmetijskem inštitutu Slovenije v Ljubljani nam je omogočilo napovedati težave z alkoholnim vrenjem. V tej rubriki sem zato veliko člankov namenil ravno pripravam na alkoholno vrenje in vodenje le-tega. Pri reševanju več sto ponesrečenih primerov ugotavljam, da so se nekateri pripravili s kvasnim nastavkom, večina pa ne. Občutek imam, da so poleg človeškega faktorja odgovodele tudi kvasnice, saj so nekateri zelo temeljito pripravljali kvasni nastavek, a se kvasnice niso dovolj razmnožile.

Danes ne gre več brez čiste kulture vinskih kvasnic. To je preverjeno dejstvo. Domače (avtohtone) kvasovke so pisana družba. Največ je divjih, okrog 80 odstotkov. Te ne prevrejo sladkorja fruktoze, ki ga je najmanj polovica v jagodnem soku. Dober letnik, kakršen je bil leta 1992, vsebuje še več fruktoze ali sadnega sladkorja. Manjša stopnja kisline je letos otežila delo kvasovkam in olajšala delo bakterijam. Zato je vrenje težje, počasneje zaživelo in bakterije so v takšnem počasnem alkoholnem vrenju spreminjale sladkor v očetno kislino, kar je še bolj zaviralo alkoholno vrenje, dobili pa smo mlečni in očetni cik. Nizka stopnja kislin, ali visoka pH vrednost je vzela učinek žvepla v mladem vinu, kar je nova nevarnost, ki od nas zahteva večjo skrb za vsa vina, tudi tista, ki so sedaj čudovita.

V letu 1993 vam, dragi bralci in bralke, želim predvsem zdravlja, dobrega počutja, miru in optimizma. Vem, da vaše ljubezni do vinske trte zlepa ne omajajo niti kletarske nesreče in nizki dohodki. Navsezadnje je zgodovinska, močnejša od nas, toda da bi jo ohranili, moramo sprejemati napredek, ki ga je prinesel čas.

mag. JULIJ NEMANIC

„ZELENI KROG“ SE PREDSTAVLJA

ČRNOMELJ - Kmetijska svetovalna služba Črnomelj organizira v torek, 5. januarja, ob 10. uri predstavitev zelenjadarske zadrage Slovenije z imenom Zeleni krog. Predstavitev bo v sejni sobi črnomaljske občinske skupščine. Delovanje in organiziranost zadrage bo predstavil in tudi odgovarjal na vprašanja predsednik zadrage g. Anton Komat iz Ljubljane.

ZA RAZVOJ KMEČKEGA TURIZMA

ČRNOMELJ - Glede na to, da je razvoj kmečkega turizma v črnomaljski občini še vedno v povojih, so pripravili seznam pogojev, ki jih mora izpolnjevati kmečko gospodarstvo za opravljanje turizma kot dopolnilne dejavnosti. Služili naj bi predvsem kot vodilo vsem tistim, ki se bo odločili za turizem na kmetiji. Preden bodo v občini izdali dovoljenje za opravljanje te dejavnosti, bo posebna komisija ugotovila, ali so izpolnjeni vsi pogoji. Izvršni svet je tudi že imenoval tričlansko komisijo, v kateri so Greta Avguštin, Marjan Novak in Mojca Stjepanovič.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Mrzel zadnji tržni dan na novomeški tržnici je privabil kaj malo prodajalcev, še manj pa kupcev. Čeprav zima še ni rekla zadnje besede, saj se je kojajmaja pričela, je ena od branjevčev že ponujala šopke teloha po 70 tolarjev. Pogledali smo tudi po ostalih stojnicah in zapisali: oluščeni lešniki 600 sit, neoluščeni lešniki 250, jajca 14, korenček 100, koleraba 70, hren 400, ocvirki 400, domača kokoš 500 (kg), slivovka 400, repa 150, fižol 250, česen 300, sirček 300, lonček smetane 500 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavi so ponujali mandarine po 99, cvetačo po 162, kivi 129, solato 130, pomaranče 79, radič 196, korenje 79 in limone po 124 tolarjev. Pri Deladiniju so banane 80, mandarine 80, česen 250, solata 150, grozjda 200, ananas 200, limone 140, pomaranče 80, kivi 140 in orehi 800 tolarjev.

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

Kmetijski nasveti

Kalčki kot zimska solata

Da ne bo pomote, in to prav v prednovoletnih prazničnih dneh: resda nam politiki obetajo težko novo leto, vendar zagotovo ne bo tako hudo, da bi se morali preživljati po kitajskem vzoru in jesti vse, kar živega daje mati narava. Uporabo kalčkov v vsakdanji prehrani priporočamo iz zdravstvenih razlogov, predvsem v zimskem času, ko primanjkuje vitaminske hrane. Kalčki vsebujejo namreč več vitaminov, predvsem vitamina C in vitaminov iz skupine B, kot samo seme, iz katerega zrastejo. Kako to izkoristiti, se je mogoče natančneje poučiti iz knjižice Poganjki in kalčki, ki jo je napisala Andreja Fink, založil pa Kmečki glas.

Zaradi svoje velike zaloge vitaminov pa tudi beljakovin so sveži poganjki in kalčki lahko pomembna sestavina biološko bogate hrane, idealno pa dopolnjujejo predvsem močnate in presne jedi. Njihova vrednost pride do izraza predvsem tedaj, če jih zaužijemo sveže. Pozimi lahko poceni nadomestijo zelenjavo, ki jo povečini vzgajajo umetno, kar pomeni, da nima običajne hranilne vrednosti, pa še mnogo dražja je. Je tudi vselej pri roki, če se zanjo vsaj malo potrudimo.

Ne oziraje se na letni čas, seme vzkali, če le ima na voljo potrebno temperaturo in vlago. To dejstvo je mogoče s pridom izkoristiti. Zadoščajo že plitve posode ali krožniki, v katerih je treba seme enakomerno razporediti, zaliti z vodo ter prekriti z luknjičavo folijo. Še bolj se obnesejo posebni kalilniki, ki zavzamejo manj površine, saj so pri njih kalilne posode naložene ena na drugo v obliki stolpa. Zalivati je potrebno le vrhno posodo oz. skodelo, voda pa potem pronica še v spodnje. Stolpi so primerni predvsem za vzgojo zelenih pikantnih poganjkov, medtem ko so običajni kalilniki primernejši za kaljenje fižola ali soje.

Avtorica knjige posebej poudarja, da je pred nakaljevanjem potrebno izločiti vsa poškodovana in uničena semena ter seveda semena plevelnih rastlin. Seme hitreje kali v temi, ko pa vzkali, kalčki potrebujejo svetlobo. Ves postopek traja štiri dni, ko s pridelkom z gredice na krožniku že lahko postrežemo. Kako, pozna kulinarika ničkoliko načinov.

Inž. M. L.

BLAGOSLOV KONJ PO 90 LETIH — Trg v Semiču že dolgo ni bil tako poln kot v soboto, na dan sv. Štefana, zaščitnika konj, furmanov in mešetarjev, patrona semiške farne cerkve. Župnik Janko Štampohar je blagoslovil 30 športnih in kmečkih konj iz Bele krajine in Mirne peči. Žegnanja v Semiču so bila v začetku tega stoletja znana daleč naokrog, a so potem zamrla. Kmečka zveza pri semiški podružnici Slovenske ljudske stranke pa jih želi zopet oživiti, tudi zato, da bi se konjereja v Beli krajini razmahnila. V povorki, ki je šla skozi Semič, so sodelovali tudi folkloristi s praporjem sv. Štefana, članice aktivna kmečkih žena pa so pripravile dobrote iz svojih peči. Mnogi, ki so bili ob obudilni semiškega žegnanja po skoraj devedesetih letih nekoliko nezaupljivi, so obljubili, da prihodnjič zagotovo pripeljejo svoje konje, zato v Semiču pričakujejo, da bo obred postal znova tradicionalen. (Foto: M.B.-J.)

BLAGOSLOV KONJ — Blagoslov konj na Štefanovo se v Šentjernejem omenja že leta 1711. Kasneje so blagoslov prestavili v Dolenjo Staro vas, do tja pa vsako leto povorka pride iz Šentjerneja. Ta stari običaj in kmečki praznik se je najdlje ohranil prav v teh krajih, kjer je konjereja že od nekdaj močno razvita. Konjeniški klub so imeli v Šentjernejem že pred več kot 100 leti. Letos je na Štefanovo dopolne povorka, v kateri je bilo 45 parov konj, krenila iz Šentjerneja, župnik Anton Trpin pa jih je blagoslovil pred lepo staroškovo cerkvijo. (Foto: A. B.)

DONOSNA KMETIJSKA PANOGA

Prišel mi je v roke Slovenski lunin koledar, ki ga je uredil Vladimir Jerman, urednik Mojega malega sveta (MMS). V njem so razen večbarvni slik, ki so vse že bile objavljene v prejšnjih številkah MMS, tudi podatki, da se bodo v prihodnjem letu krokodili kar 12-krat parili. Ker v Sloveniji niti v zoološkem vrtu še nimamo nobenega krokodila, lahko menimo, da se pripravljajo množičen uvoz teh zverin, saj imamo za njihovo rejo dovolj mlak in vodnih obal v naši prelepi domovini. Zanimivo je tudi to, da dnevi za saditev oz. sajenje raznih rastlin v tem koledarju niso enaki, kot v že pri nas uvedenem in dobro preizkušenem stenskem biokoledarju niti podatkom, ki jih navaja M. Thun v svojem setvenem koledarju. Razočaran ugotavljam, da gre pri koledarju le za to, da bi pritegnili navivne Slovence pa tudi Slovence.

FRANCE MODIC

● Kritika je kot sod: skoraj praviloma povzroči visok krvni pritisk. (Juric)

● Neumno je razumno govoriti takrat, ko vlada nerazum. (Plemfert)

● Kadar si slabe volje, ne rini med ljudi, temveč se umakni v gozd. (Rugelj)

● Z neumnim volom je lažje orati kot s pametnim. (Sebat)

Kot naročeno za ledeno trgategv

V vinogradih Vina so konec tedna za ledeno vino že potrgali laški rizling, v teh dneh pa naj bi v Pišecah obrali še modro frankinjo

PIŠECE, BIZELJSKO — Konec preteklega tedna so na najugodnejših vinogradniških legah Vina Brežice začeli z ledeno trgatvijo. V zadnjih 5 ha vinogradov je vse do konca decembra zorelo in pridobivalo plemenito plesen grozde je laškega rizlinga in modre frankinje. Laški rizling so potrgali v soboto in nedeljo, medtem ko so trgategv modre frankinje zaradi otoplitve v ponedeljek morali preložiti. Da bi zadostili merilom za pridelavo ledenega vina, morajo počakati, da bodo povprečne dnevne temperature vsaj tri dni minus 7 stopinj.

Na bizelskem gričevju so bile temperature v preteklih dneh ugodne. Ob jutrih so padle pod minus 12 stopinj, čez dan pa se tudi niso dvignile nad minus 5 stopinj Celzija. Vremenarji so jim za naslednje dni napovedali večje ohladitve, zato v Vinu pričakujejo tudi ledeno trgategv modre frankinje. Če jim bo uspešno, bo to prva posebna trgategv in hkrati tudi prvo ledeno vino te sorte v Sloveniji.

V Vinu so imeli že vse vrste posebnih trgategv razen suhega jagodnega izbora, pri katerem morajo biti jagode že skoraj tako posušene kot rozine. Za suhi jagodni izbor so letos negovali grozjda sorte sardone in laški rizling, vendar so morali prvo zaradi deževne jeseni že

kmalu potrgati, saj so začele grozdnice jagode odpadati. Laški rizling so, kot smo že napisali, trgali za ledeno vino.

LEDNA TRGATEV — Letošnja ledena trgategv je potekala v imenu primernih razmerah. Žice so bile povsem zaledenele, grozjda je bilo v kristalih in na vrhu gričev je ležal sneg. Lanskoletno ledeno vino sorte laški rizling je postalo prvak letnika v tej kategoriji, jagodni izbor sovijnona iz leta 1990 (na sliki takratna trgategv) pa slovenski vinski prvak. Bo tudi ta ledena trgategv dala eno najboljših slovenskih vin?

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Od kolin do kolin (4)

Po končanem razsoljevanju kose mesa operemo z mlačno vodo in s tem odstranimo preostanek soli, začimb, del raztopljenih beljakovin in maščob ter tako pripravimo meso za dimljenje. Mokra površina mesa moramo osušiti na zraku s preprihom; s tem zmanjšamo možnost okužbe z mikroorganizmi. Poleg soljenja in sušenja je dimljenje eden najstarejših postopkov konzerviranja mesa in drugih živil.

Dimljenje ali prekaevanje je obdelovanje mesa in mesnih izdelkov ter rib z dimom. Pri dimljenju se meso prepoji s sestavinami dima in tako nastajata značilna aroma in barva. Značilno aromo po dimu določajo sestavine dima s svojevrstnimi razlikami. Med dimljenjem nastane tudi značilno rjavorumen barva mesnin. Če je izdelek dimljen, je manj občutljiv za oksidacijske procese, dimljenje preprečuje in zavira razvoj žarkosti slanice. Protimikrobni učinek dima, kombiniran z delovanjem soli in izgubo vode iz mesa, zagotavlja boljšo obstojnost izdelkov. Uporabljamo hladno dimljenje (do 20° C), toplo (prek 20° C) in vroče (nad 50° C), odvisno od vrste izdelkov.

Vse soljene in razsoljene kose

za suho meso dimimo s hladnim dimom, prav tako trajne klobase, kjer poteka tudi sušenje. Hitrost prodiranja sestavin dima oz. globina prodiranja je odvisna od trajanja dimljenja, sestavine izdelkov, površine in temperature dima. Suho meso dimimo pri temperaturi od 14° do 20° C pri relativni vlagi 65 do 75 odst. Dimimo 3 do 7 dni, včasih tudi 14 do 30 dni.

Za dober dim uporabljamo trd bukov, gabrov ali hrastov les z dodatkom brinovih vejic. Vrsta lesa vpliva na barvo končnega izdelka. Dim se različno vpija v posamezne kose. Dobro ga vpija slanina, slabše pa mišičnina. Sprejemljivost dima pa je odvisna tudi od vrste ovitkov pri salamah in klobasah. Za zdrave so znani neugodni učinki dima, ker vsebuje toksične in karcinogene snovi. Pred uporabo prekaevane kose dobro operemo s toplo vodo in krajši čas kuhamo. To vodo zavremo, saj tudi za živali ni primerna. Nato položimo kos med zelje ali repo, da se skuha do konca. V vsaki domači prekaevalnici naj bo na steni toplomer, ki nam pokaže vsako odstopanje od predpisane temperature.

Novo mesto hoče ostati v vrhu

Slavnostna seja ob dnevu slovenske samostojnosti — Letošnja Trdinova nagrada za Janeza Kolenca, nagrada občine pa za Alojza Muhiča

NOVO MESTO — Novomeška občina letos že drugi zaporedni praznovala občinskega praznika, saj 29. oktober ni več sprejemljiv za vse, nov datum pa ni bil določen. Slavnostna seja občinske skupščine je zato bila v soboto, 26. decembra, ob dnevu slovenske samostojnosti, ki ga praznujemo v spomin na leta 1990 sprejeto plebiscitno odločitev o oblikovanju samostojne države Slovenije. Na njej so Janezu Kolenču podelili Trdinovo nagrado in Alojzu Muhiču nagrado občine za leto 1992, seznam častnih občanov pa so podaljšali s pesnikom Tonetom Pavčkom.

Janez Kolenc, upokojeni dolgoletni profesor slovenskega jezika na novomeški gimnaziji, je Trdinovo nagrado prejel ob svoji 70-letnici za pesniško ustvarjanje, ki je po prepričanju mnogih po krivici premalo znano in cenjeno. Alojzu Muhiču je pripadla letošnja nagrada občine na predlog njegovih sorkrajanov za dolgoletno poštvalno in uspešno vodenje krajevne skupnosti Birčna vas. Listina častnega občana za Toneta Pavčka prav tako ni nobeno presenečenje, saj je dolenska zemlja nenehno prisotna v bogatem pesniškem opusu tega dolenskega rojaka.

Ob tej priložnosti je predsednik no-

vomeške občinske skupščine Marjan Dvornik v svojem nagovoru poudaril, da se po neuspelem marksističnem eksperimentu vračamo v gospodarsko in duhovnokulturni evropski prostor, ko smo kot po čudežu ušli norosti balkanskega kotla. Ta proces spremljajo težave, Balkan pa nas je po njegovem še vsaj za eno generacijo gospodarsko in nasploh močno zaznamoval tako zaradi beguncev kot zaradi dejstva, da bo marsikomu tudi po končani vojni težko sklepati posle z današnjimi klavci in posiljavci. A z begom smo si zagotovili obstoj.

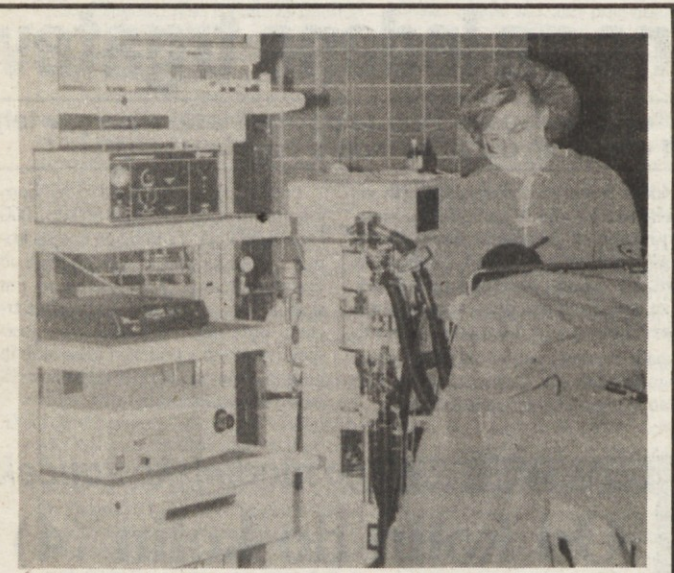
Marjan Dvornik je poudaril tudi naloge, za katere se je novomeška občina prednostno opredelila. V prvi vrsti gre za intenzivno vlaganje v infrastrukturo s pomočjo obveznic, kar je temelj razvoja podjetništva, in za vlaganje v razvoj demografsko ogroženih območij. Gre za to, da Novo mesto, ki ima nadpovprečne gospodarske rezultate, ostane v slovenskem vrhu. Za leto 1993 je Dvornik posebej omenil prizadevanje za vložke v nova delovna mesta z novimi viri kapitala in za pridobitev investicijskih skladov, ki bodo omogočili

S POSOJILOM DO ZNANJA

NOVO MESTO - Ljubljanska banka je že lanskega junija ponudila srednješolcem, ki se niso mogli vpisati v redni študij, in vsem tistim, ki so želeli pridobiti izobrazbo s študijem ob delu, kredite za vpis na višje in visoke šole ter za nakup študijskih knjig. V tem šolskem letu je možno dobiti kredit za izobraževanje doma in v tujini na vseh stopnjah izobraževanja ter za nakup potrebne študijske literature in osebnih računalnikov. Kredite odobravajo osnovnošolcem, dijakom in študentom ali njihovim staršem v te namene.

DEŽURNE TRGOVINE

- V soboto, 2. januarja, bodo v Novem mestu odprte naslednje prodajalne: od 7. ure do 14.30: mini market Maja, Bučna vas od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi od 7.30 do 14. ure: mini market Pri kostanju, Prečna od 8. do 20. ure: Perko, market v Šentpetru
- V nedeljo, 3. januarja, bodo od 8. do 11. ure odprte vse družbene prehrabene prodajalne ter: od 8. do 11. ure: mini market Maja, Bučna vas od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi od 7.30 do 11. ure: mini market Pri kostanju, Prečna od 8. do 12. ure: Perko, market v Šentpetru
- Prodajalna GALA Metlika, Kidričevo naselje: sobota, 2. januarja - od 8. do 12. ure nedelja, 3. januarja - od 8. do 12. ure

Z NOVO OPERACIJSKO OPREMO BO LAŽJE — Pogled na novo operacijsko opremo, ki bo olajšala težave številnim žolčnim bolnikom. (Foto: S. Dokl)

Operacija brez skalpela

Sodobna oprema bo pomagala ljudem z žolčnimi kamni — Zgodovinski dan za zdravstvo

NOVO MESTO — S tem ko je novomeška bolnišnica pred kratkim dobila sodobno medicinsko aparaturo ameriške firme Avtosuture za maloinvazivno kirurgijo žolčnika, bodo bistveno zmanjšali težave bolnikov z žolčnimi kamni. Prvi zgodovinski kirurški poseg brez uporabe skalpela je 23. decembra v prisotnosti novomeških kirurgov na bolnici iz Kočevja opravil ljubljanski kirurg prof. dr. Vladimir Pegan.

Predstojnik novomeškega kirurškega oddelka dr. Leopold Morela je dejal: »Gre za velik zgodovinski dogodek dolenskega zdravstva, saj bomo s sodobno medicinsko napravo, ki je veljala blizu 60.000 nemških mark, lažje in manj boleče rešili težave ljudi z žolčnimi kamni. S tem odpade klasična operativna

metoda. Sodobnejšo lahko uporabimo samo pri tistih pacientih, ki niso prej imeli nobenih kirurških posegov. Prednost te metode je, da je manj boleča za bolnika, gre za t.i. zgodnjo operacijo žolčnika, da se zaradi komplikacij izognemo zlatenici, vnetju trebušne slinavke itd. Poleg vsega veliko pridobimo na času tako za bolnika kot za zdravstveno ustanovo. Če bomo letos opravili 300 takšnih operativnih posegov, bomo prihranili najmanj 1.500 oskrbnih dni v bolnišnici.«

Dr. Leopold Morela je izkoristil to priložnost, da se je v imenu novomeške bolnišnice zahvalil Zavarovalnici Tilia, ki je prispevala del denarja za nakup te dragocene medicinske naprave.

S. DOKL

prestrukturiranje gospodarstva, dodatek k socialnemu programu na področju

● Za kulturni program na sobotni slavnostni seja novomeške občinske skupščine je poskrbel Šentjernejski oktet. Ker je pred kratkim praznoval trideseto obletnico obstoja, so jim za spodbudo, da bi peli vsaj še enkrat toliko časa, podarili lasersko ploščo s pesmimi Jacobusa Gallusa.

jih, ki še niso pokrita z njim, pa oblikovanje kulturnega centra in programa za mlade.

Z. L.-D.

UGODEN NAKUP LESNIH IZDELKOV "DOM"

NOVO MESTO - Delniška družba GIP Pionir Program lesnih izdelkov se izkopa v težav, ki jim jih je povzročila izguba jugoslovanskega trga, velikega porabnika njihovih harmonik vrat. V Lesnih izdelkih so razvili program sestavljenega pohištva iz naravnega smrekovega lesa "Dom", s katerim se da glede na individualne potrebe in prostorske možnosti odlično sestaviti opremo za dnevne, otroške, študentske in klubске sobe ter za spalnice. V programu Dom so tudi knjižne police, obešalniki in predelne stene. V Lesnih izdelkih so se v teh prazničnih dneh odločili, da kupcem dajo možnost priti do izdelkov "Dom" s posebnim popustom, ki znaša od 20 do 40 odstotkov, možno pa je tudi plačilo z več čeki. Podobno ugodna je praznična ponudba harmonika, drsnih in preklonih vrat.

OBČINSKI NAGRADI — Ob dnevu slovenske samostojnosti je bila v Novem mestu slavnostna seja občinske skupščine, na kateri so izročili letošnje občinske nagrade. S Trdinovo nagrado so letos izrekli priznanje pesniškemu ustvarjanju upokojenega gimnazijskega profesorja Janeza Kolenca (levo), nagrado občine pa je dobil Alojz Muhič (desno) za dolgoletno poštvalno delo v krajevni skupnosti Birčna vas. Nagradi jima je izročil predsednik izvršnega sveta mag. Boštjan Kovačič. (Foto: Z. L.-D.)

Kruha naj bi bilo dovolj za vse

Kljub zasebni konkurenci v novomeški Pekarni in slaščičarni ne zmanjšujejo proizvodnje — Mini pekarnice za boljšo kakovost — Naložba v Novem mestu

NOVO MESTO — Živimo v časih, ko je kruh v prenekateri družini vreden več kot včasih sočna pečenka. Kljub dokaj močni zasebni konkurenci, ki se je v zadnjih dveh letih pojavila na dolenskem tržišču tudi na področju preskrbe s kruhom in drugimi pekarskimi ter slaščičarskimi izdelki, Pekarni in slaščičarni Novo mesto tudi zato ni bilo treba zmanjšati proizvodnje, ampak jo je celo povečala za 2 odst. Za potrebe novomeškega prebivalstva še vedno napečejo v delovnih dneh dnevno povprečno okrog 12 ton kruha in peciva, pekarni v Črnomlju in Trebnjem pa še vsaka po okrog 3.500 kilogramov.

»Na račun konkurence se je malenkostno zmanjšala prodaja našega kruha, zato pa se je povečala proizvodnja in prodaja peciva, piškotov, slaščic in drugih izdelkov. Trudimo se za izboljšanje kakovosti naših izdelkov. Ena pomembnih letošnjih pridobitev je mini pekarna v Dolenjki trgovini na Drski. To je ena najsodobnejših ponudb v naši branži, saj potrošnik res dobi prvovrstne izdelke. Znano je, da prevoz, pa naj bo še tako dobro organiziran, zniža kakovost pekarskih izdelkov do 30 odst. Zaradi tega mislimo s takšnimi investicijami nadaljevati. Prva bo mini pekarna v Šentjernejju, ki bo predvidoma začela delati konec aprila 1993. Smo tudi v razgovorih za takšno pekarno v blagovnici na Novem trgu v Novem mestu, kjer pa so že prostori tako dragi, da končna odločitev še ni sprejeta. Problem je v tem, da je denar za razvoj pri nas še vedno mnogo predrag.« Pravi direktor Pekarne in slaščičarne Novo mesto Alojz Muhič.

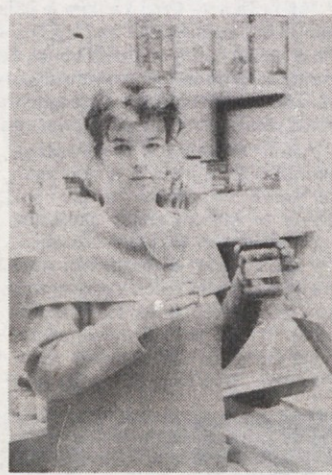
V novomeškem delu Pekarne in slaščičarne, kjer so v zadnjem času že postavili več novih naprav za izboljšanje

SALOMONOV OGLASNIK V NOVEM MESTU

NOVO MESTO - Salomomov oglasnik je odprl svojo poslovavnico, tretjo v Sloveniji, tudi v Novem mestu, in sicer v Muzejski 3. Odprta je od 8. zjutraj do 7. ure zvečer, ob sobotah pa do 6. ure zvečer. Salomomov oglasnik je predvsem oglasna publikacija, v kateri lahko brezplačno objavite male oglase. Poleg Oglasnika izdajajo še Ugankarja z različnimi ugankami in križankami ter Vandrovca s turističnimi informacijami in tudi križankami ter ugankami. Oglasnik izhaja dvakrat na teden, Ugankar in Vandrovca pa izmenično enkrat tedensko. Posebna izdaja noveletnega Ugankarja ima veliko nagradno križanko s 3500 polji, za katero trdijo, da je križanka z največ polji, kar jih je bilo doslej narejenih pri nas, če ne celo v Evropi sploh. Reševalci te križanke, ki bodo izžrebani 22. januarja na javnem žrebanju v Ljubljani, bodo prejeli lepe nagrade: avto, spalnico, kamin, peč za centralno kurjavo, barvni televizor in številne druge nagrade.

ŽIVE GLASBE NE BO

NOVO MESTO - Tradicionalna prireditelja "Dobimo se na trgu", ki jo že četrto leto zapored pripravlja Zveza prijateljev mladine na novomeškem Glavnem trgu, bo tokrat brez glasbe in organizatorja. Za izvajanje gostinskega dela te prireditve nobeden od gostincev ni pokazal zanimanja, organizator pa tudi ne more prevzeti stroškov, ki bodo nastali v zvezi s čiščenjem trga. Kljub temu se na trgu prve ure novega leta lahko srečajo vsi, ki si to želijo.

ŠPECERIJA ZA SLADKOUSCE — Že leto dni je, odkar je Irena Šeruga iz Ulice Marijana Kozine odprla v domači hiši špecerijo Pehro. Gospodinje iz okoliških hiš jo pridno obiskujejo, odprta pa je tudi ob nedeljah in praznikih. V zadnjem času je edina trgovina v Novem mestu, ki se je specializirala tudi na ponudbo morskih specialitet. Tako je mogoče tu dobiti jastogovo, račjo, gosjo in divjačinsko pašteto, školjke v paradiznikovi omaki, fileje morskega lista v šampinjoni omaki, kaviar, postrvi, lososa in morskega zajca, celo dimljenega lososa in še marsikaj. Seveda pa v Pehri v tem prednovoletnem času ne manjka sladkarij in ostalih dobrot. (Foto: J. P.)

URŠKA NA URŠNIH SELIH — »Tako blizu je, da bom lahko skočila sem tudi večkrat na dan!« je zadovoljno dejala sosedka Anica Župevec, ko ji je Helena Klobučar pri blagajni zaračunavala izbrano blago. Zakonca Helena in Tone Klobučar z Uršnih sel sta v soboto v domači vasi slovesno odprla zasebni minimarket »Urška«, v katerem bo zaenkrat zaposlena le Helena, ki je do sedaj delala v Mercatorju na Glavnem trgu v Novem mestu. Trgovine, prve zasebne na Uršnih selih in v bližnji okolici, so bili domačini veseli, saj bo popostrila ponudbo in konkurenco, zalagala pa jih bo z vsemi najpotrebnejšimi živili, piščanci, osnovno konfekcijo ter s svežim kruhom. Odprta bo vsak dan, ob nedeljah pa le dopoldne od 8. do 11. ure. (Foto: T. J.)

VOŠČILO - V teh zadnjih dneh leta 1992 je bilo izrečenih že mnogo dobrih želja za prihajajoče leto, mnogo jih še bo. Razumljivo je, da se voščilu ni mogel, zagotovo pa niti ni hotel izogniti niti novomeški župan Marjan Dvornik na slavnostni seji novomeške občinske skupščine, sklicani na štedonovo oz. na prvi državni praznik slovenske samostojnosti. Delegatom in vsem drugim prisotnim je začel, naj bi jim bilo v letu 1993 podarjeno zdravje duha in telesa, da bi lahko uresničili zastavljene naloge. Čestitka, ob kateri so se neredki neprikrito spogledali, ima svoj smisel. Norosti je na tem svetu daleč preveč.

MARKE - Organizatorji Veselega decembra na novomeškem Glavnem trgu so želeli med nastopajočimi videti tudi Andreja Šifererja, ki - kar je res, je res - s svojim petjem že od Martinovega lulčka naprej vedno znova navdušuje tudi mladi rod. Žal s Šifererjevimi novomeškimi nastopom ni bilo nič. Tisoč konvertibilnih mark, ki naj bi jih na roko odšteli Šifererja za tri odpete pesmi, se je organizatorjem namreč zdelo odločno preveč. Zadovoljili so se z mlado zvezdico Hajdi, ki je za odpiranje uste pred mladimi poslušalci zahtevala le 400 mark.

CEKAR - Kar nekaj novomeških trgovin je pred prazniki kot običajno tudi v Dolenjskem listu obljubljalo, da kljub praznikom ne bodo povsem zaprli svojih vrat kupcem. Dejansko se je dogajalo vse mogoče, posebno 26. decembra, na praznik slovenske samostojnosti, pri čemer niti ni bilo običajnih razlik med uslužnimi zasebniki in zaspanimi družbenimi trgovci. V Mačkovicu na primer so imeli prijazno odprto, a kdor je hotel kupiti kruh, je moral poiskati še kakšno odprto trgovino. Pot v Javna skladišča je bila sredi popoldneva vsekakor zaman, čeprav je bilo napovedano, da bo trgovina odprta ves dan do 19. ure.

COPATE - Semicanka se je pred prazniki odpravila v Novo mesto po nakupih. Domov je prinesla tudi nove tople copate za moža, s katerimi ga je hotela razveseliti za božič. Gospodu bodo nove copate grele noge en teden kasneje. Ko so razpakirali darilo, so namreč ugotovili, da so v trgovini Peko spravili v škatlo dve desni copati. Ker je mož povsem normalnih nog, je bilo treba še enkrat na pot v Novo mesto in narediti copatno zamenjavo. Z njo ni bilo nobenih težav, saj v Peku "levega" para na srečo še niso bili prodali.

Ena gospa je rekla, da so cene na novomeški tržnici prenizke. Kupljena zelenjava, sadje in druge dobrote so namreč nemalokrat obogatene s kacki, ki jih golobi spuščajo na stojnice izpod strehe.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 1. do 14. decembra so v novomeški porodnišnici rodile: Irena Papež iz Šmihela - Mateja, Gabrijela Vehar z Dolenjega Vrha - Mateja, Slavica Matoh iz Podhoste - Marušo, Betka Kutnar iz Šentruperta - Marico, Petra Dragovan iz Drašičev - Tadeja, Danijela Zgajnar iz Malih Poljan - Blaža, Franciška Fabijan iz Dol. Toplice - Krijana, Ivka Vardič iz Črnomlja - Sonjo, Darinka Strmole iz Trebnjega - Matjaža, Milena Žibert iz Šentjerneja - Simona, Majda Umek iz Verduna - Gregorja, Luca Koncilja iz Straže - Marija, Marija Pavlinič iz Zdihovca - Edito, Mateja Papež iz Črnomlja - Tanjo, Irena Može z Dol. Težke Vode - Marušo, Vladimirja Simončič iz Dol. Prekope, Viktorijo, Dragica Čeh iz Dol. Jesenic - Katjo, Ljubica Kastelac iz Male Pake - Sando, Bernarda Novak z Dol. Težke Vode - Alena, Nada Vrhovac iz Otočca - Siniša, Marija Uhan iz Ravnika - Blaža, Adelita Cimerman iz Dobravnice - Lavro, Irena Štalcar iz Brstovca - Mateja, Tončka Udovič iz Šoteske - Roka, Marija Kuplen iz Šmarjeških Toplic - Dejana, Jožica Pangrc z Velike Loke - Andreja, Damjana Bradač iz Dol. Toplice - Matica, Irena Cimermanič iz Vinje vasi - Davida, Majda Starč iz Rihpovca - Matjaža, Franciška Žibert iz Škocjana - Urško, Marija Suštaršič iz Podturna - Matejo, Anica Bojanec iz Zdinje vasi - Robija, Danijela Bačar z Dolža - Tino, Blaženka Požes iz Dol. Podboršta - Gregorja, Zlatka Kopar iz Polja - Matejo, Nada Klemenčič iz Orehovca - Patricijo, Mojca Cvitkovič iz Črnomlja - Marjana, Nežka Bregar iz Hudenj - deklico, Irena Slobodnik z Radovice - dečka, Marija Ambrožič iz Lutrskega sela - deklico, Liljana Muhič s Potoka - deklico, Sonja Selan iz Dol. Prapreč - dečka, Silva Kocjan iz Zagrada - dečka, Nevenka Müller iz Črnomlja - deklico, Irena Rajar iz Trebnjega - dečka, Mihaela Blatnik iz Ledce vasi - deklico. Čestitamo!

Alojz Muhič

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

MATEMATIČNI OREH - Za sprejem predloga statuta občine Črnomelj bi moralo biti v vsakem od zborov občinske skupščine na seji prisotnih dve tretjini delegatov. Na začetku zasedanja so tisti, ki so sejo vodili, ugotovili, da je takšna večina zagotovljena, kar pa se delegatom ni zdelo povsem logično. Po matematiki, ki so se jo učili v osnovni šoli, 12 nikakor ni dvetretjinska večina od 19. Po daljšem računanju so le strli matematični oreh. V zboru krajevnih skupnosti, kjer je bilo le 12 delegatov, bi potrebovali vsaj še 0,67 človeka. "Je katera noseča?" je vprašal nekdo iz zadnje klopi. Pa razen mrkih pogledov, saj je vprašanje, če bi bile volitve z nerojnim delegatom regularne, ni bilo odgovora. Kako tudi, ko pa v črnomaljskih delegatskih klopeh sedijo skoraj izključno moški.

GLADOVNA STAVKA - Ko je nedavno v novomeški Adrii Caravan gladovno stavko 17 zaposlenih, so mediji iz stavke naredili pravi pomp. V črnomaljski občini jih nepristočno voljno gladovno stavka ali jih ima vsaj strogo shajševalno kuro sto in sto, pa, vsaj od tistih, ki so za to "dieto" najbolj odgovorni, nihče kaj prida ne migne. Vse namreč kaže, da plač, ki jih v nekaterih podjetjih niso izplačali že nekaj mesecev, tudi pred novim letom ne bo.

INOVACIJE - Črnomaljski raziskovalci in inovatorji so vsako leto tik pred koncem leta nagradjeni za svojo raziskovalno dejavnost. Tudi letos, čeprav jih je le nekaj. Res pa je, da je tokrat inovator že vsak Črnomaljec, ki mu je uspelo preživeti iztekajoče se leto. A kaj, ko je to že tako razširjena inovativna dejavnost, da je ne nagradjujejo več!

NOVOLETNI TURNIR V ČRNOMLJU

ČRNOMLJ - Športno društvo Butoraj organizira 2. in 3. januarja turnir v malem nogometu v športni dvorani v Ljoki. Prijavnina znaša 3.000 tolarjev. Nagradni fond znaša 50 odst. celotne prijavnine. Informacije na tel.: (068)52-500, vsak dan od 10. do 21. ure. Zrebanje parov bo 30. decembra ob 18. uri v prostorih NK Bele krajine. Prijavnino lahko nakažete na Športno društvo Butoraj številka ZR: 52110-621-523.

VIŠJE CENE V DOMU POČITKA

METLIKA - V tukajšnjem domu počitka je sedaj 145 oskrbovancev. Večina hrvaških državljanov je že odšla, 17 pa jih še čaka na odhod. Kljub temu da dom ni povsem zaseden, saj je v njem prostora za 185 ljudi, so cene njegovih storitev med najnižjimi v Sloveniji. Ker od 1. avgusta niso povečali cen, so občinski izvršni svet prosili za 12-odst. dvig cen od novega leta naprej. Vendar je občinska vlada glede na zadnje povišanje pokojnin odobrila le 6-odst. podražitev.

NI DENARJA ZA POUK BEGUNCEV

METLIKA - V metliški osnovni šoli so v začetku novembra prvi v Beli krajini pričeli s poukom za 14 begunskih otrok. Kot je bilo slišati na zadnji seji občinskega izvršnega sveta, pa iz republike za te namene ni potrebnega denarja. Zato so iz Metlike poslali tja ultimatum, v katerem jih opozarjajo, da bodo prisiljeni prenehati s poukom za begunske otroke, če do novega leta ne bo urejena finančna plat.

Trebanjske iveri

ŠE O OKRASITVI MESTA - Zadnjič smo na tem mestu zapisali, da teden dni pred božičem Trebnje še ni bilo okrašeno, in ker tudi snega ni bilo, sta bila predpraznični dolgčas in sivina mesta še večja. Nekaj dni pred božičem pa so raznobarne lučke zasvetile tudi po Trebnjem, in če smo v prejšnji številki malo pogrjajali, moramo tokrat zapisati, da je praznična okrasitev najmlajše slovensko mesto zelo poživila. Za nameček pa bodo letos zadnja dva dneva pred novim letom organizirali tudi sprevod dedka Mraza v športnem centru Vita za najmlajše, ki so do sedaj morali iti v Novo mesto ali Ljubljano, da so ga videli. Na vse to lahko rečemo, da so se v Trebnjem letos bolj potrudili kot pred leti.

PETARDE - Veliko pokanja s petardami je bilo že pred božičem in na božič, celo pred cerkvami, še več pokanja je pričakovati na silvestrovo, pa ne le v Trebnjem, ampak da povsod po Sloveniji. Zadnjič smo poročali o dveh nesrečah, ki sta se zgodili v Trebnjem in Prelesju, ko je v rokah dveh dečkov, ki sta kupila petarde od sošolcev, eksplodirala petarda. In ker še naprej veselo poka in mladim nadobudencem ni mar za opozorila, priporočamo, naj vsaj ne ogrožajo drugih, če jim že za lastno varnost ni mar. Pa še to: če se človek te dni zapele malo čez mejo na avstrijsko stran, ni slišati niti ene petarde. Le zakaj?

IZ NAŠIH OBČIN

Bo črnim smetiščem odklenkalo?

Prihodnje leto naj bi odvažali smeti že od treh četrtin prebivalcev črnomaljske občine — Odlok naj spoštujejo tako krajanji kot Komunalna!

ČRNOMLJ — Delegati tukajšnje občinske skupščine so na zadnjem zasedanju v letošnjem letu sprejeli predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o ravnanju z odpadki v občini. Spremembe so v tem, da bodo 1. marca prihodnje leto pričeli z obveznim zbiranjem, odvažanjem in odlaganjem komunalnih odpadkov še v številnih naseljih, ki doslej niso bila zajeta v organiziran odvoz smeti. 1. januarja 1995 pa bo obvezen odvoz odpadkov iz vseh naselij v občini.

Sedaj Komunalna odvažata odpadke od približno polovice prebivalstva v črnomaljski občini, torej od nekoliko več kot od 9.000 oseb. Z dodatnim odvozom, ki naj bi ga pričeli spomladi, bodo zajeli naselja, v katerih živi okrog 5.000 ljudi. Torej naj bi odvažali smeti že od več kot treh četrtin prebivalstva. Toda ker s smetarskim avtomobilom ne bo mogoč dovoz do vseh hiš, bo v resnici na novo zajetih okrog 3.500 občanov. Po mnenju odgovornih bi bil tudi to že velik napredek, saj bi tako preprečili, da bi na divjih odlagaljskih odpadkov obležalo najmanj 675 ton smeti na leto.

NOVA ČLANICA OBČINSKE VLADE

ČRNOMLJ - Črnomaljski izvršni svet bo 1. januarja 1993 dobil novo članico in hkrati edino žensko v občinski vladi. Dosedanji član IS Anton Štefanič odhaja namreč za direktorja podjetja Eki, na njegovo mesto pa bo prišla dipl. ekonomistka Mojca Stjepanovič, ki je bila doslej analitičarka in planerka na oddelku za družbeni razvoj. Stjepanovičeva pa ne bo nasledila Štefaniča le v občinski vladi, ampak tudi na njegovem prejšnjem delovnem mestu, saj bo postala načelnica oddelka za obč. upravo in proračun.

Stanko kot Špančev Nace izpod Debenca

Fant, ki zna navdušiti staro in mlado

NOVO MESTO — »Lepo pozdravljeni, sem Špančev Nace izpod Debenca...« Tako je v pojočem trebanjskem narečju začel svoj nastop pred trebanjskimi oskrbovanci doma starejših občanov v Šmihelu Stanko Tomšič z Volčjih njiv pri Mirni. Povedal je nekaj šegavih o Dolenjih, vinu in o tem, kako je takrat, kadar se na Dolenjsko pripelje na obisk »Zlahta« iz Gorenjske. Ženice in moške so bili nad njegovim nastopom navdušeni, tako kot so bili do sedaj navdušeni še povsod, kjer je Stanko v tej vlogi nastopil.

Stanko Tomšič hodi v 8. razred mirenske osnovne šole. Za recitacije in igranje je navdušila Slavka Kramer, ki vodi na šoli recitacijsko — dramski krožek. »Nastopiti sem začel že v drugem razredu, takrat še skupaj s prijateljem, ker pa se je prijatelj nekoč zmotil in sva zato morala z odra, sem se odločil, da bom nastopal sam,« razlaga Stanko.

Sodeloval je na prireditvi Boš videl, kaj dela Dolenjc, v živo na krajskem radiu, na prireditvi Laž-

Stanko Tomšič

njvi Kljukec in še bi lahko kaj naštevati. Zadnje čase pa sodeluje tudi s Slavkom Podbojem. V glavnem je nastopal v vlogi dolenjskega strička ali v vlogi Špančevega Nacea izpod Debenca in ta dva vzdevka sta se ga že kar prijela. »Za skoraj vsak nastop besedilo nekoliko prilagodim, npr., ko so bile volitve, sem kandidiral za župana občine,« razlaga svojo vlogo Stanko. Čeprav bo osnovno šolo kmalu zapustil, si še naprej želi nastopati. Doma ima majhno kmetijo, zato ga veselita tudi veterina in vinogradništvo. Ni kaj, pravi fant od fare, zato ni čudno, da je v vlogi Špančevega Nacea tako preprečljiv!

J. D.

Prav tukaj pa je bilo iz vrst tistih delegatov, ki želijo, da bi bil organiziran odvoz smeti iz čim več krajev, slišati pripombo, da morajo krajanji obvezno spoštovati odlok, Komunalna pa ne. Slednja si namreč sama določa, komu bo odpegljala smeti in komu ne. Ker pa so se Črnomaljci pri spremembah odloka pr-

SILVESTROVANJE IN NOVOLETNI PLES V "LAHINJI"

ČRNOMLJ - V tukajšnjem hotelu Lahinja pripravljajo silvestrovanje z ansambлом Belokranjci in domačinom Karlom Sajovicem, evropskim prvacom v magiji. Cena silvestrovanja z večerjo bo 3.100 tolarjev. Prvi dan v prihodnjem letu pa bo novoletni ples, ki bo z večerjo veljal 1.900 tolarjev, za zabavo pa bosta poskrbela ansambel Razdobje ter čarovnik Sajovic. Ker je zanimanje za oba večera veliko, pohihte z rezervacijami!

SLOVENSKI KRŠČANSKI DEMOKRATI OBDARILI OSTARELE — Prejšnji teden so predstavniki krajevnega odbora SKD z Mirne skupaj s predstavnik občinskega odbora SKD Trebnje obiskali ostarele, ki živijo v Domu starejših občanov v Šmihelu in so iz trebanjske občine, večina z Mirne in iz Trebnjega. Zbranim sta nekaj besed spregovorila predsednik OO SKD Trebnje Franci Šmolčič in predsednik KO SKD Mirna Vladislav Kiderič. Pripravili so jim krajši kulturni program in jih na koncu tudi simbolično obdarili ter jim v novem letu zaželeli predvsem veliko zdravja. Od 43 ostarelih Trebanjcev je tudi nekaj nepokretnih, in tudi te so obiskali in jih obdarili. Oskrbovanci so bili pozornosti zelo veseli. (Foto: J. Dornič)

Za oskrbo z vodo dva milijona mark

Tudi prihodnje leto ena glavnih nalog v metliški občini ureditev vodooskrbe — Črpanje na Gornjem Suhorju in prečrpavanje na Bojanji hrib

METLIKA — V metliški občini se dobro zavedajo, da z vodooskrbo, kakršno imajo sedaj, ne bodo mogli več dolgo shajati. Res je, da v zajetju v Obrhu sredi Metlike črpajo po 28 litrov pitne vode v sekundi ter da daje zajetje v Jamnikih v normalnih razmerah 12 litrov na sekundo, v Rajakovcih pa 5 litrov v sekundi. Toda zadnji dve zajetji v suši skoraj presušita, poleg tega pa sta na Hrvaškem. Res je tudi, da Metličani lahko ob vsakem času dobijo po 10 litrov vode v sekundi iz Doblje v črnomaljski občini, toda zavedajo se, da morajo poiskati vodne vire predvsem v svoji občini.

Na metliški Komunalni ne zanikajo, da bi bil za njihovo občino zanimiv tudi vodovod iz Blatnika nad Semičem, kjer je po dosedanjih raziskavah bogat vir pitne vode. A kljub temu bodo, kot so zapisali v programu za prihodnje leto, nadaljevali z raziskavami in ureditvijo vodooskrbe v višinskem predelu občine iz lastnih vodnih virov. Tako naj bi prihodnje leto začeli črpati vodo v Gornjem Suhorju. V bližini je predvidena še ena vrtna, iz katere bi zadostili potrebe po pitni vodi v krajevni skupnosti Jugorje. Druga velika nalozba pa bo ureditev prečrpavanja pitne vode iz Metli-

ZA 20 PROSILCEV

TREBNJE - Stanovanjski sklad Republike Slovenije je julija letos objavil tretji razpis stanovanjskih posojil. Povpraševanje po teh posojilih je bilo zelo veliko, odobreni znesek pa je bil štirikrat manjši od upravičenih potreb. Sklad je uvrstil vse vloge v pet razredov, pri čemer so posebej obravnavali nakupe, novogradnje ter prenove, sanacije in vzdrževanje. Iz trebanjske občine se je na razpis za dodelitev stanovanjskih posojil prijavilo 53 prosilcev: 3 za nakup stanovanja, 44 za gradnjo stanovanjske hiše in 16 za pripravo del. V prednostni razred so bili uvrščeni prosilci, ki prvič rešujejo stanovanjski problem. Iz trebanjske občine sta posojilo za nakup stanovanja dobila dva prosilca, za novogradnjo pa je dobilo posojilo 18 prosilcev v vrednosti 8.945.280 tolarjev.

ceji zgedovali po Novomeščanih, je delegate zanimalo tudi, zakaj črnomaljska Komunalna ne nabavi tudi smetarskih kant in kontejnerjev, kot so storili v novomeški občini. Odgovor je bil sicer že vnaprej znan in kratak: zaradi pomanjkanja denarja.

Kot že rečeno, naj bi čez dve leti pričeli odvažati komunalne odpadke še iz vseh preostalih krajev v občini, torej iz višinskih območij, področja Preloke in Bojancev ter krajevnih skupnosti Stari trg. Ker pa je poselitev v teh krajih precej razpršena, bodo pred pričetkom odvoza potrebna precejšnja investicijska vlaganja.

M. BEZEK-JAKŠE

ŠAJNIČ - KOMANDIR POLICIJSKE POSTAJE ČRNOMLJ

ČRNOMLJ - Delegati črnomaljske občinske skupščine so na seji pretekli teden potrdili imenovanje dosedanjega namestnika komandirja policijske postaje Črnomelj Petra Šajniča za komandirja omenjene postaje. Dosedanji komandir Alojz Šopčič bo postal inšpektor v inšpektoratu policije Uprave za notranje zadeve Novo mesto.

Ostaja optimist

METLIKA — Mladi metliški obrtnik Borut Brinc je pustil zaposlitev v tovarni ter pričel 1. junija 1991 z zasebnim delom, izdelovanjem papirnate in PVC embalaže. Kot kooperantu novomeške obrtne zadruge Hrast se mu je namreč obetalo veliko dela predvsem za hrvaški trg. A imel je veliko smolo, naprej zaradi vojne v Sloveniji, potem pa še zaradi državne meje na Kolpi.

»Med vojno sem služil državi in s proizvodnjo ni bilo nič. Potem pa me je udaril iz izvoz. S carinjenjem blaga sem izgubil preveč časa, saj sem ga moral voziti v Novo mesto, čeprav je mednarodni mejni prehod le nekaj sto metrov od delavnice. Nisem pa tudi vedel, kam s stroški carine. Če bi jih vstrel v ceno izdelkov, bi bili predragi, če pa jih ne bi, bi delal z izgubo,« potarna Brinc. Tako po izgubi hrvaškega trga zadnjega pol leta izdeluje embalažo predvsem poskusno, kar zahteva veliko časa in novega orodja, zaslužka pa ni. Na srečo verjame v boljše čase, ki jih napovedujejo nekateri gospodarstveniki.

Borut Brinc

»Prepričan sem, da bomo manjši obrtniki, ki praviloma ne znamo reči ne, zanimivi zlasti za tiste naročnike, ki si poleg velikih serij embalaže zaželijo tudi manjše količine. Poleg tega se znamo zelo hitro prilagajati,« pravi Borut, ki je doslej izdelal najmanj sto različnih oblik in velikosti papirnate in PVC embalaže. »Možnosti pa so skoraj brezmejne. Danes so pač takšni časi, da mora imeti obrtnik veliko izbiro izdelkov, da lahko zadovolji čim več kupcev s pestrimi željami. Zato pa so potrebni tudi različni stroji.« Prav tu se začne pri Brincu znova zapletati. V načrtu ima nakup zmogljivejšega stroja za izdelovanje kartonske embalaže, če pa bo hotel še bolj širiti proizvodnjo, kar si želi, bo moral razmišljati tudi o večji delavnici. A še sam ne ve, kje v Metliki bi si jo lahko uredil.

M.B.-J.

Zdravilo za nesklepčnost?

Z nadomestnimi volitvami zapravljali čas

ČRNOMLJ — Od 24 skupnih sej, ki so jih imeli v dveh letih in pol trije zbori črnomaljske občinske skupščine, je bila ob napovedani uri sklepna le ena, dve pa so zaradi nesklepčnosti med sejo morali prekiniti. Marsikdaj je bilo v sejni sobi dovolj delegatov šele po enournem čakanju, ko jim jih je uspelo priklicati po telefonu.

Da morajo ozdraviti kronično delegatsko bolezen, je jasno vsem delegatom, zlasti pa tistim vzornim, ki izgubljajo čas s čakanjem na šlampaste brezvestneže, ki so že pozabili, kaj so obljubili, ko so bili izvoljeni. Vprašanje pa je, katera »kura« bi bila najučinkovitejša. Pogovor z abstinenti? Ne, saj je za to preteklo že dovolj časa. Nadomestne volitve? Morda, saj sta dva delegata že podpisala odstopni izjavi. Toda za volitve dveh novih delegatov bi morali odpreti 41 volišč v petih krajevnih skupnostih. Po vseh procedurah bi v najboljšem primeru volili tik pred poletnimi počitnicami prihodnje leto. Ker pa se bodo občine preoblikovale, je življenjska doba občinske skupščine, kakršna je danes, še največ let dni. Vprašanje torej, ali bi bilo zapravljanje časa in denarja res smiselno.

Ker so Črnomaljci glede tega problema plesali okrog vrelke kaše in se niso hoteli preveč zamertiti drug drugemu, so se odločili za najbolj elegantno rešitev: končna odločitev, kako naprej, naj bi padla na naslednji seji skupščine. Če bodo klepčni. Zato pa bi bilo gotovo zares najbolj modro in najceneje, da bi predvsem SLS in SDP, katerih člana sta podpisala odstopni izjavi, prevzeli nase kanček odgovornosti in poskrbeli, da bi vsaj drugi delegati iz njihovih strank redno prihajali na seje.

M. BEZEK-JAKŠE

Le malo turistov

Turistično društvo Poljanske doline za zgled

ČRNOMLJ — V letu 1992 so v črnomaljski občini zbrali dobrih 144 tisoč tolarjev krajevnih turističnih takse, torej tiste, ki si jo razdelijo v občini. Čeprav se je denarja zbralo več kot dvakrat več kot leto poprej, pa gre vseeno za simbolično vsoto. Res je namreč, da je bilo v iztekajočem se letu v črnomaljski občini malo turistov.

Turistično takso lahko v občini namenijo le za komunalne potrebe, ki nastanejo zaradi turističnih dejavnosti in za promotivne dejavnosti v turističnem kraju, lahko pa tudi za ohranjanje in vrednotenje kulturne krajine. V Črnomlju so se odločili, da dobrih 50 tisoč tolarjev namenijo Turističnemu društvu Poljanske doline, ki je pripravilo že vrsto prireditvev in akcij, sodelovalo pa tudi na sejmju Alpe-Jadran. Ostala turistična društva so precej zasopala. Tako na primer v Črnomlju kljub celoletnemu prizadevanju društva sploh niso mogli obuditi v življenje. Turističnemu društvu v Vinici so zato namenili 10 odst. zbrane vsote, adlešičkemu pa 5 odst. Dobrih 72 tisočakov pa bodo porabili za promocijske dejavnosti, predvsem za sofinanciranje publikacij in predstavitev krajskega parka Lahinja.

M.B.-J.

- Tudi če vsi strokovnjaki o čem soglašajo, se lahko motijo. (Rus- sel)
- Za heroizem maloštevilnih je beda milijonov predraga. (Remarque)

Kljub čerem Akripol dobro vozi

V trebanjskem Akripolu so tudi izgubili jugoslovanski trg, vendar so z izboljšano kvaliteto proizvodov našli nove kupce — Proizvodnja se povečuje

TREBNJE — Nekdanje Novolesovo podjetje Akripol iz Trebnjega, ki je že več kot dve leti samostojno, kljub težkim časom vozi naprej. Tako kot mnoge slovenske firme, so tudi oni izgubili večino trgov, ki so jih imeli v nekdanjih jugoslovanskih republikah. Vendar v zadnjih treh mesecih opažajo, da se jim proizvodnja zopet povečuje, kar kaže, da jih vendarle čakajo lepši časi.

V Akripolu izdelujejo pleksiglas, ki so ga razvili za Adriine prikolice, sanitarno akrilno steklo za podjetje Kolpa iz Metlike in svetlobnike oz. kupole, ki so jih leta nazaj veliko prodali v Srbijo, sedaj pa ta trg nadomeščajo z zahodnimi trgi. »Na mesec izdelamo do 20 ton kupol, prav tako sanitarnega akrilnega stekla, nekoliko manj kot pred leti pa pleksiglasa zaradi znanih zastojev v novomeški Adrii,« pravi direktor Akripola Dušan Pandža. Ta izpad kot tudi izpad jugoslovanskega trga nadomeščajo

z izvozom v Avstrijo in Nemčijo, najbolj pa se tuji kupci zanimajo za njihove pleksiglas. Tudi s sosednjo Hrvaško imajo še poslovne odnose, vendar v manjšem obsegu kot pred leti.

Glede na lansko leto imajo za 8 do 10 odst. manjšo proizvodnjo, vendar so v zadnjem trimesečju že presegli lansko povprečje. Predvsem jim je to uspelo z izboljšano kvaliteto izdelkov. Poslovno leto bodo zaključili pozitivno in tudi boljše kot lani. »Realizacija je resda nekoliko manjša, vendar smo med predelo-

valci plastike v Sloveniji nad povprečjem,« poudarja direktor Pandža. Načrtujejo, da bi naslednje leto izdelali 90 do 100 ton izdelkov mesečno, s tem pa bi prišli na količino, ki so jo delali pred osamosvojitvijo. Če bo proizvodnja narasčala, bodo zaposlili tudi nove delavce. Sedaj je v Akripolu zaposlenih 132 delavcev, ki prejemajo plačo redno in v višini, ki jo določa kolektivna pogodba.

V Akripolu menijo, da so dovolj dobra firma in kot majhna tudi lažje prilagodljivi, da se borijo za svoje mesto tudi na svetovnem trgu. V Evropi predstavljajo le 1 promile proizvodnje, zato želijo v procesu lastnjenjja obdržati večinski delež.

J. DORNJŽ

IZLETNIŠKA KARTA - Minuli teden je Kočevska dobila svojo novo izletniško karto. V sredo je bila na srečanju ob njenem izidu predstavljena zbranim v sejni sobi kočevske občinske skupščine. Sklicatelj srečanja, kočevski župan dr. Mihael Petrovič je dejal, da izid karte ni zgodovinsko pomemben trenutek v življenju občine, da pa je vendarle zelo pomemben za vse tiste, ki želijo, da se tudi kočevska občina vključi v širši slovenski prostor.

STEČAJI - Ker imajo nekatera podjetja tudi po nekaj sto in več zaposlenih, nekatera pa niti enega zato, ker je lahko, kdorkoli je hotel, ustanovil in registriral podjetje za simbolično majhen denar, nedvomno velja, da vseh podjetij ne gre metati v isti koš. Takšnega mnenja so tudi v kočevski podružnici SDK, zato ne nasprotujejo izvršitvi odločbe nje-hovne centrale, da se kljub moratoriju nad stečajni prijavi kot nesporne kandidatke za stečaj vse tiste sporne pravne osebe, ki nimajo zaposlenih in izpolnjujejo pogoje za stečaj. Takšna so v Kočevju tri podjetja in v Ribnici eno.

Ribniški zobotrebci

DIMNIKI - Pred nedavnim se je vžgal dimnik v stanovanjskem bloku na Prijateljevem trgu v Ribnici. K sreči se požar, ki bi lahko naredil veliko škodo, ni razširil. Žal ni bilo tako 17. decembra v Jurjevici. V požaru, ki je izbruhnil nekaj minut pred polnočjo na podstrešju starejših stanovanjske hiše Franca Rusa zaradi dotrajanega dimnika, je hiša v celoti pogorela. Gasilec je uspešno požar omejil, tako da ta ni zajel nove stanovanjske hiše, rešiti pa jim je uspelo tudi bližnja gospodarska poslopja. V požaru ni bil nihče poškodovan, domačin pa razen živine, ki je bila v hlevu v spodnjih prostorih stanovanjske hiše, iz goreče hiše ni uspelo rešiti ničesar.

PREIMENOVANJE ULIC - V ribniški občini je bilo do sedaj kar nekaj predlogov za preimenovanje nekaterih ulic v Ribnici in Sodražici. V Ribnici so se za preimenovanje odločili le stanovalci Trga Veljka Vlahovića, ki so se z osebnim izjavljanjem v postopku, ki ga je vodila krajevna skupnost Ribnica, odločili za preimenovanje v Vrtnarsko ulico. V Sodražici je bila izvedba referenduma sporna. Na zadnjem zasedanju ribniške občinske skupščine so predlog o preimenovanju ulic umaknili z dnevnega reda. Odločili so se, da bodo predhodno pridobili mnenje posebne komisije, ki bo predlog krščanskih demokratov iz Sodražice proučila z zgodovinskega vidika. Nekateri delegati so ob tem izrazili dvom, da bo med stanovalci ulic, ki naj bi jih preimenovali, možno doseči soglasje za preimenovanje.

Sevniški paberki

SKROMNOST - Gostilničar Martin Dolinšek je mož lepih manir. Gotovo je marsikaj tega prinesel s seboj kot življenjsko izkušnjo z dolgoletnega dela v Nemčiji, kjer je imel v najemu restavracijo. Čemu tale nekoliko neobičajna pohvala? V pripravah na srečanje zdomcev in povratnikov z začasnega dela v tujini, ki je bilo preteklo nedeljo v Dolinškovi gostilni na Vrhu pri Boštanju, Dolinšek ni hotel kakšne pretirane reklame kot morebiti kak lakomnež, ki bi mu bilo vseeno, če bi pozimi prišlo dvakrat preveč gostov, in bi jih pustil na cedilu kvečjemu za šankom, najverjetneje pa na mrazu. Dolinškovo načelo je, da se zadovoljen gost rad vrača "na kraj zločina", nezadovoljen pa o slabi izkušnji pove še devetim. Tudi v gostinstvu ne gre brez poslovne morale!

JUTRANJKA - Javna skrivnost je, da je direktor Jutranjke Drago Milinovič dal odpoved. Neuradno je slišati, da je to storil zaradi gonje pa klevet proti Jutranjki in njemu osebno, uradno verzijo pa naj bi zvedeli, ko se bo z Milinovičev odpovedjo seznanil Jutranjkin delavski svet. Verjetno pa so isti viri (morebiti zavoljo podobnih priimkov možnih kandidatov) lansirali vest, da je novi v.d. direktorja oseba, ki je v bolniški in bo v takem položaju še lep čas. To početje spominja na mrhovinarstvo.

PARTIJA - Obče znano je tudi, da se je ob zadnji predvolilni kampanji zelo pogosto pojavljval nerazdružljiv tandem v obliki očeta in njegovega sina. Za slednjega nič nenavadnega, da skuša najti svoje mesto pod političnim obzorjem, pravijo očividci. Ampak da njegov "foter", ki je bil vrsto let med poglavitnimi partijci v sevniški občini in v Posavju, zdaj odpira duri tudi tistih sokrajanov, do katerih se poprej zaradi drugačnega prepričanja ni upal ali ni hotel stopiti, to je pa že od sile!

Nezaupnica ni bila izglasovana

Za nezaupnico kočevskemu izvršnemu svetu glasovalo 34 delegatov, proti njej pa 14 — Kljub temu IS ostaja — Rebalans proračuna je tudi uspel

KOČEVJE — Na zadnji seji zborov občinske skupščine Kočevje, ki je bila 22. decembra, so spet razpravljali in glasovali o nezaupnici občinskemu izvršnemu svetu, sprejeli so novi rebalans občinskega proračuna, dali soglasje, da se sedanji direktorjem osnovnih šol Zbora odposlancev ob Rinzi in v Stari Cerki podaljša mandat, a najdalj do 22. aprila, sprejeli so odlok o začasnem financiranju splošne porabe in družbenih služb v prvem četrtletju 1993 in nekatere druge odloke.

Pred skupno sejo vseh treh zborov se je sestal družbenopolitični zbor in spre-

ZOBOZDRAVNIK SPET "POBEGNIL"

KOČEVJE - Kočevska zobozdravstvena ambulanta za odrasle skrbi za zobovje okoli 13.000 ljudi, zaposluje pa štiri zobozdravnike in še enega s polovničnim delovnim časom. Zobozdravniki se v tej ambulanti kar hitro menjujejo. Zadnji je odšel v decembru Vladimir Sanič, ki se je zaposlil v Ljubljani. "Ostali smo spet brez enega zobozdravnika. Čakamo na novega. Fluktuacija je velika, dva pa vztrajata tu tako rekoč od začetka najine delovne dobe. To sva dr. Andrej Žagar in jaz," je povedal dr. Mihael Petrovič, direktor Zdravstvenega doma Kočevje, ki je hkrati še predsednik občinske skupščine Kočevje, polovični delovni čas (dvakrat na teden) pa dela kot zobozdravnik. Po njegovem mnenju so glavni vzroki, da zobozdravniki beže iz Kočevja, težki delovni pogoji, slaba materialna opremljenost ambulante pa tudi nizke plače.

jel sklep, da bo dal pobudo, naj na skupni seji zborov ponovno razpravljajo o nezaupnici občinskemu izvršnemu svetu. Razpravljali so ta sklep utemeljevali v glavnem s tem, »da občinska vlada v zadnjih dveh letih ni nič naredila«, oziroma da v skupščini prihaja do blokade vseh predlogov izvršnega sveta

DVE USTANOVITVI

KOČEVJE - Na zadnji seji zborov občinske skupščine Kočevje so zaradi novih predpisov sprejeli tudi odloka o ustanovitvi Zdravstvenega doma Kočevje in Lekarne Kočevje. V obeh primerih je ustanoviteljica občinska skupščina. Doslej je bila skupna Lekarna za občini Kočevje in Ribnica (prej pa tudi skupni Zdravstveni dom), zdaj pa bo imela vsaka občina svojo. Obrazloženo pa je bilo še, da bo možno ustanovljati tudi zasebne lekarnice, za kar bo potrebno pridobiti koncesijo. Posebno pa je bilo v odgovoru poudarjeno, da na tem področju divjih privatizacij ne bo, ker so pogoji za pridobitev dovoljenja za poslovanje oz. za spremembo lastništva zelo strogi.

ŠE (PRE)MALO PRIJAV ZA CATV

KOČEVJE - Poročali smo že, da je kočevsko zasebno podjetje Visage začelo akcijo za gradnjo sistema kableske televizije v mestu Kočevje. Eden izmed ustanoviteljev in solastnikov firme Anton Starc nam je o tej akciji na naša vprašanja odgovoril tako: Zdaj zbiramo prijave interesentov za CATV. Dobilimo smo že okoli 700 prijav, kar pa je še premalo, saj smo računali na okoli 2.000 interesentov, najmanj pa bi jih moralo biti 1.000. Ker rok še ni potekel, pričakujemo še nove prijave, zato bomo pri občanih opravili osebne obiske in razgovore o tem. Cena 210 DEM za priključek velja za stanovanja v blokih s skupinsko antensko napeljavo. Kjer take napeljave ni ali pa se za CATV ne bodo odločili vsi stanovalci, bo cena 310 DEM, ker bo pač potrebno urediti napeljavo tudi po stanovanjskem bloku, v ceni 210 DEM pa je računana zemeljska napeljava do bloka. Morebitna napeljava po zraku pa bi bila nekoliko cenejša. J. P.

ŠESTERICA BREZ DRŽAVLJANSTVA

RIBNICA - Zaradi pogostih ugibanj, kaj bo s tistimi, ki niso dobili slovenskega državljanstva, je načelnik oddelka za notranje zadeve v Ribnici, Stane Kromar, na zadnji seji ribniške občinske skupščine povedal, da je bilo takšnih šest oseb in da dve med njimi nista več v Ribnici. Ostali štirje so dali vloge za ureditev statusa tujcev, bodisi da so zaprosili za dovoljenje začasno bivanje, bodisi za trajno bivanje. Med pogoji, ki jih takšne osebe morajo izpolnjevati, je navedel, da morajo imeti zagotovljena sredstva za preživljanje in stanovanje.

POSODOBITEV ZAČETI NA IMPOLJCI

PRIMOŽ - Zadnje čase so precej glasne govorice, naj bi posodobili makadamsko regionalno cesto ob Impoljškem grabnu proti Bučki, najprej iz smeri Bučke, čeprav je bila v načrtih doslej posodobitev iz smeri Impoljce. Vaščani Primoža so zato odločno zahtevali, naj odgovorni spoštujejo sprejeto prioriteto in najprej poskrbijo za posodobitev ceste do odcepa za Primož.

Skupščinsko dokazovanje netočnosti

Vlaganja na demografsko ogrožena območja

KOČEVJE — Na skupni seji vseh treh zborov kočevske občinske skupščine v četrtek, 10. decembra, je delegat občinske skupščine in direktor kočevskega Elektra Vincenc Janša ob obravnavi osnutka rebalansa občinskega proračuna dejal, da lahko dokaže, da je bilo za elektrifikacijo obrtne cone Predgrad porabljeno veliko manj denarja, kot je to v proračunu prikazal kočevski izvršni svet. Dejajle je tudi, da so trditve predstavnice kočevskega izvršnega sveta — službe za revitalizacijo, da »ne pozna podjetja, ki bi malo več vlagalo na demografsko ogrožena območja občine«, netočne in nekorektno ter da kažejo na njeno nepoznavanje tega področja. Na skupščinskem zasedanju minuli torek popoldan je zato poslanec predložil natančne podatke o vlaganjih Elektra na demografsko ogrožena območja v letošnjem letu.

SPORNA ELEKTRIFIKACIJA — Za elektrifikacijo obrtne cone Predgrad (na sliki) direktor kočevskega Elektra Vincenc Janša trdi, da je bilo porabljeno veliko manj denarja kot to žele prikazati kočevski občinski svet. Kje se torej skriva denar? (Foto: M. L.-S.)

Iz podatkov je razvidno, da je Elektro Ljubljana — PE Elektro Kočevje v letu 1992 izvedla na demografsko ogroženih območjih kočevske občine tri večje investicije v skupni vrednosti 23.378.000 tolarjev; 14 milijonov 281 tisoč tolarjev je vložila v izgradnjo nove transformatorke postaje Jakšiči — Potok s pripadajočim 0,8 km dolгим 20-kV daljnovodom in rekonstrukcijo 4,8 km nizkonapetostnega omrežja v vaseh: Jakšiči, Potok, Vas, Gričvac, Štajer, Planina in Tišenpolj. Za izgradnjo transformatorske postaje Gornja Zaga s pripadajočim 1,2 km dolгим 20 kV daljnovodom in rekonstrukcijo 1 km nizkonapetostnega omrežja v vasi Gornja Zaga je porabila 7 milijonov 525 tisoč tolarjev, milijon in 572 tisoč pa za obnovo 3,7 km dolgega 20-kV daljnovoda Ranj dol — Podlesje. Janša je poslanec povedal, da je bilo zgrajenega še nekaj več, in sicer elektrifikacija obrtne cone Predgrad in javna razsvetljava v vaseh Ložec, Bosljiva Loka, Zadrč, Vrt in Bilpa, vendar ne za njihov denar. Skupaj naj bi šlo za približno 2 milijona tolarjev. M. L.-S.

»Dovolj je bilo sprenevedanja!«

Sevniška krajevna organizacija Društva izgnancev Slovenije odločna uresničiti dolgoletna moralna in gmotna pričakovanja — V letu 1993 raziskava in zbirka

SEVNICA — »Dovolj je bilo sprenevedanja, obljub in tudi pričakovanj, da bo sama država ali kdo drug zadostil našim zahtevam. Danes stojimo na svojih nogah; vedno pa sodelujemo in želimo še bolj sodelovati s tistimi organizacijami in posamezniki, ki morejo in želijo popraviti krivice in dokončno uresničiti naša pričakovanja. Dovolj smo čakali, zdaj hočemo le to, kar nam pripada. Zavedamo se, da nas je vsak dan manj, in skrajni čas je za plačilo.« Pravi predsednik sevniške krajevne organizacije (KO) Društva izgnancev Slovenije (DIS) prof. Jože Bogovič.

Bogovič meni, da je bilo leto, ki se izteka, za izgnance še posebej prelomno zaradi dogodkov pred 51 leti, ko so postal prve žrtve nacistične raznarodovalne politike v obdobju 1941—1945, in vključevanja v številčno organizacijo medvojnih izgnancev, v kateri želijo uresničiti dolgoletna moralna in tudi materialna pričakovanja. Sevniška KO DIS šteje že prek 200 članov, v sevniški občini pa jih je v vseh petih krajevnih organizacijah že prek 1.000. Pričakujejo tudi odziv potomcev, saj bodo ti v postopku za odškodnino, po določenih dednega prava obravnavani kot dediči. Koordinacijski odbor teh KO, ki ga vo-

di Bogovič, in tudi nekateri KO posamično odmevno posegajo v delovanje DIS. Bile so pobudniki in uspešen organizator območnega zbora izgnancev na Bučki sredi novembra, na kateri je predsednik slovenskega parlamenta dr. France Bučar nedvomno priznal, da je bila država do svojih izgnancev doslej zelo mačehovska. Več kot 45 let pozabljeni in odrinjeni izgnanci so na Bučki na slovensko vladno naslovili izjavo s povsem konkretnimi pobudami in pričakovanji.

Sevniška KO DIS ima v svojem delovnem programu za leto 1993 opredeljenih osem nalog. V luči izjave iz Bučke

je tista, ki terja, da po določenih zakonov o denacionalizaciji in predvsem o last-

• S pomočjo šolske mladine bodo sevniški izgnanci izvedli raziskavo o medvojnih izgnancih z območja sevniške občine. Z vprašalnikom bi radi dobili odgovore o dogodkih jeseni 1941, o življenju v taboriščih in o razmerah po vrnitvi v domovino. Do občinskega praznika prihodnje leto bodo zbirko NOB in Sevnica skozi čas na sevniškem gradu dopolnili še s prikazom iz življenja nekdanjih izgnancev. Pri pripravi zbirke računajo tudi na pomoč prof. Janeza Kosa, dr. Toneta Ferenc in kustodinje breštanskega Muzeja izgnancev in političnih internirancev — Irene Fuerst.

ninskem preoblikovanju izgnanci že v prvi polovici leta 1993 vložijo zahtevke za uveljavitev svojih odškodninskih pravic. P. P.

Volilne obljube pozabljajo

V KS Osilnica je najprej treba odpraviti škodo, ki jo je povzročilo neurje — Načrt za leto 1993

OSILNICA — Z ozirom na razpoložljivi denar je bilo v zadnjem letu dni narejenega na območju KS Osilnica kar veliko. Med drugim so položili drugi sloj asfalta na delno poškodovani cesti Papeži — Žurje, popravili škarpo v Bosljivi Loki, opravili nekatera manjša dela na območju potoka Belica, posodobili vodovodno omrežje v Mirtovičih ter od Zgornjega do Spodnjega Čačiča.

To so ugotovili na zadnji seji sveta KS Osilnica 12. decembra. Na njej so

sprejeli tudi delovni načrt za leto 1993. Vanj so zapisali, da bodo opravili vsa tista dela na Belici, Čabranci in Kolpi, ki so bila že v letošnjem načrtu, a jih niso opravili, pa še nova, ki so potrebna zaradi škode, ki jih je povzročilo zadnje neurje.

Glavna naloga pa bo ureditev dovodne poti ob Kolpi do Osilnice in ceste Kočevska Reka — Osilnica. Dovozna pot ob Kolpi je že urejena od Predgrada prek Žage do Fare, zdaj pa jo je treba nadaljevati od Fare prek Osilnice in Trave do Drage. Te povezave Osilnice s Slovenijo so v predvolilnem boju podpirale vse stranke, zdaj pa je že slišati nekatere glasove (na primer na zadnji seji občinske skupščine Kočevje), »da po dovodni poti oz. cesti ob Kolpi, ki je že zgrajena, peljejo le po štirje avtomobili na dan in da je škoda denarja za tako investicijo.« Seveda bodo Osilničane gotovo ugotovili, da je tudi škoda glasov za tako stranko, a kaj, ko so volitve že mimo.

Se vedno tretjina območja KS Osilnica ne more sprejemati 1. programa TV Slovenija, drugega programa pa sploh ne. Zdaj se dogovarjajo s TV Slovenija, da bi tudi ta del Slovenije videl domači 1. in 2. program, kar so tudi zapisali v načrt za leto 1993. Vanj so vnesli še dela in izboljšave na področju vodnega gospodarstva, PTT in elektro omrežja, gradnjo malih elektrarn pa tudi naloge na področju kmetijstva in turizma, saj prav slednjemu dajejo vedno večji poudarek, ker mu je veliko škodovala nova državna meja s Hrvaško. J. PRIMC

ZADNJI TANGO — Poslanec Julij Jeraj (LDS) in ob zadnjih volitvah protikandidat sedanje sevniške županje Brede Mijovič (SDP) je na priložnostnem družabnem srečanju poslanec in občinski funkcionarjev pri Dolinški na Vrhu zaprosil predsednico Mijovičev za ples in tako je nastal posnetek diplomatske, galantne poteze na visoki ravni — na Vrhu pri Boštanju. (Foto: P. P.)

Bodo Venetovi tožili občino?

Spor zaradi vode

SEVNICA — Pri Slovenskih železnihcah menijo, da bi sevniška občina pri sprejemanju ustreznih prostorskih aktov morala predvideti tudi ureditev odvodnjavanja meteorne vode za celotno območje industrijske cone med železniško postajo v Sevnici in reko Savo. Ker odvod meteorne vode iz industrijske cone ni urejen, objekti pa so že zgrajeni na nasutem terenu, ki je višji od obstoječega, prihaja na območju stanovanjske hiše Venetovih na Savski 21 do zastajanja vode.

Ker tega problema niso povzročile Slovenske železnice s svojim dolgotrajnim obratovanjem, zato tudi niso pripravljene sodelovati pri plačilu stroškov. Takole odgovarjajo železničarji sevniškemu občinskemu sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora in seznanjajo s svojim stališčem poleg Venetovih tudi sevniški Mercator, Kmečko zadrugo, Komunalno in Tehnološke sisteme Sevnica, ki so skrivni, da pri Venetovih ob vsakem močnejšem dežju, kot smo že poročali, »plavajo«.

Seveda se z razdelitvijo stroškov v višini 142.753 tolarjev, k čemur je treba prišteti še 3-odstotni prometni davek, še manj strinjajo edini prizadeti — Venetovi. Opozorili so občino, da so že v letu 1987 uradno ugotovili, da ima njihova hiša zgrajeno pod nivojem dna, ki omogoča odvajanje vode v zemljo. Ta dreznaja je tudi do posegov v okolje zadovoljivo delovala, tako da je bila klet vedno suha. Od takrat pa občina rešuje problem le z obljubami in sprenevedanjem. Zato Venetovi menijo, da je zadni dopis z občine zgolj sredstvo, da bi vso stvar odložili v nedogled. Venetovi že po malem obupujejo, zato zahtevajo, naj občinski sekretariat za okolje, ki bi moral posege in ukrepe v okolje načrtovati in nadzirati, do 1. januarja 1993 opravi ustrezno sanacijo, sicer bodo po preteku tega datuma zadevo predali tožilcu in zahtevali ustrezno odškodnino. P. P.

PRAVNIKI - Ko so v Krškem začeli pisati predloge za različne nezaupnice visokim funkcionarjem krškega parlamenta, je nenadoma postalo marsikomu nejasno, ali je ta ali oni predlog nezakonit ali zakonit, ali so ga vložili na pravo mesto ali na nepravo in tako dalje. Eni so trdili, da gre za zakonitost, drugi so rekli, da gre za nezakonitost, vsi pa so se bolj ali manj sklicevali na skupščinski poslovnik, odlok in kar je še takih papirjev. Ko se v takih primerih ne ve ne kod ne kam v razpravi, običajno vskoči pravnik in pove, v čem je stvar. V Krškem bi tudi vskočil, če bi ga skupščina imela. Ker je skupna pravna služba za izvršni svet in skupščino spodletel poskus, skupščinskega pravnikarja ni, zato se trudi vsakdo po svoje. Če "rata", "rata", če ne, ne.

MOŽEN PREIZKUS - Potem ko se krškemu izvršnemu svetu dolgo časa ni posrečilo najti denarja, s katerim bi Hrastu plačali popravilo strehe zdravstvenega doma, so mojstri krovci le prišli in opravili svoje. Ampak zadeva s tem še zdaleč ni bila končana. Streho je namreč bilo potrebno preizkusiti, če drži, dežja pa od nikoder. Nekomu v hiši je šinila v glavo odredilna misel: fantje (in dekleta), gremo vsi na streho lulat. Menda so vseeno malo počakali, da je močilo nebo.

OBNOVA, DA TE KAP - "Naš glas" se zdaj oglašja z nove lokacije, potem ko je zapustil stare sobane, ki so bile bližje občini kot novi uredniški prostori. Oba sodelavca NG sta se vselila na podstrešje v obnovljeno hišo na CKZ 23. In to kam? Do njiju ne moreš, ker vrata v uredništvo lahko odpreš samo z bojnim ovnom. Dvignil se je bil namreč parket pod vrati, in sicer ne brez razloga. Zelo ga je namočila voda, ki je tekla iz nekkih cevi. So še druge zadeve, med drugim radiatorji, ki so zakriti z deskami in radiatorji, ki ne grejejo. Ampak hišo na CKZ 23, kjer se vse to dogaja, so pred vselitvijo čišnikarjev temeljito obnovili in takega več kot pionirskega dela ne gre devati v nič, kajpada.

Novo v Brežicah

POKANJE - Petarde so bile že od nekdaj pred novoletnimi prazniki zelo iskano blago. V letih, ko se je razbohotila "demokracija" in lahko vsak počne, kar ga je volja, poka že vse od Miklavža sem. Clovek se počuti kot na samem robu bosanske fronte. Ni pomembno, če se praznuje sveti večer v miru in tišini, v toplom krogu družine. Zadnja leta se ljudje celo bojijo k polnočnici. Pravijo, da so včasih vsaj miličniki naredili red, zdaj še teh ni več.

V TAJNOSTI - Takole čisto po tihem se je večkrat sestel svet posavskih občin. Morda to nikogar ne moti in tudi nas ne bi preveč skrbelo, če ne bi bila radovednost del našega poklica. Posavski novinarji smo tako ugotovili, da nismo vabljani na seje tega organa. Zakaj je tako, še nismo ugotovili. Posavci pa so že spoznali, da svet teče naprej, da je radijski in televizijski program še naprej na sporedu in da časopisi še vedno izhajajo. Edino za delo sveta posavskih občin nihče ne ve.

ZA REVEŽE - Meja je precej spremenila življenje v brežiški občini. Mnogi so se hitro znašli in takoj zgrabili ponujeno. Razcvetel se je vsem poznani "šverc komerc", donosen posel s tihotapljenjem. Brežičani se vprašujejo, kaj pri tem delajo pristojni organi. In kaj jim lahko ponudimo v odgovor? Varujejo slovensko mejo. Cariniki in policisti vestno delajo na mejnem prehodu. Policisti kontrolirajo tudi vse ceste, ki peljejo iz sosednje Hrvaške preko brežiške občine v Slovenijo. Toda meja je dolga in zelena. Tisti, ki posel obvladajo, že vedo, kje je treba čez. Tako na mednarodnih ali meddržavnih prehodih mejo prestopajo samo reveži. S štruko kruha, kilo mesa in parom nogavic v prtljajniku.

NOVOLETNO NAVDUŠENJE - V nedeljo popoldne je otroke na brežiških ulicah prvič obiskal dedek Mraz. Program za otroke je vodila Mateja Koležnik, ki je znala razgreti mrzle ročice in iz zasoplih grl izvzati tudi marsikatero pesem. Prireditev je bila dobro pripravljena, zato ni čudno, da se je obiskovalcev, kljub mrazu, kar trlo. (Foto: B. D.-G.)

IZ NAŠIH OBČIN

Pasje življenje in svinjske zadeve v Krškem

Pse bodo omamljali s posebno puško

KRŠKO, SREMIČ - Na vrsti bo omamljanje. Sklad za zdravstveno varstvo živali je za potrebe vseh treh posavskih občin nabavil puško za omamljanje psov in odslaj gorje klatežem na štirih nogah. Vsakega izsledenega bo veterinarska služba z omenjeno puško omamlila, potem spravila v kleko in tako pridržala do prihoda lastnika, ki bo žival proti plačilu prevzel in odpeljal domov. Če se lastnik ne bo javil, bodo pristojni opravili na psu v kliniki evanazijo. Povedati je potrebno, da puške posavskim veterinarjem ni prinesel Božiček ali dedek Mraz, ampak so jo kupili z denarjem iz omenjenega fonda sami, ker so pred tem prejeli veliko prijav zoper klateške pse. Zlasti so jim potožili ljudje z območja Vidma.

Omamlila pa verjetno ne bodo nekega klateškega pujsa. Doslej namreč ni še nihče razen lastnika prijavil, da se potika prašič, ki je pred dnevi »znanjalka Romanu Hojniku s Sremiča. Hojnik nam je sporočil, da je iz svinjaka pri njih doma izginil stotilogramski pujs. Preden je žival odšla zdoma, je morala skozi dvojna vrata svinjskega hleva. Vsakomur je jasno, da se je nekaj zgodilo, kajti otrobi so bili prevrnjeni, v svinjski kuhinji je bilo razmetano. Je žival zapustila svinjak sama? Če bi to storila, bi omenjene otrobe verjetno razmetala in ne bi ostali nedotaknjeni na kupčku na tleh. Če bi pobegnila, bi verjetno pred svinjakom razrila zemljo. In ne nazadnje, če bi šla proti cesti, bi se poznali v mehkem blatu njeni parklji, ki pa jih ni bilo videti. Sum, da gre za krajo, lastniku Hojniku potrjuje še dve zadevi. Cele štiri najst dni pred izginotjem prašiča je domači pes lajal in se trgal. Ob izginotju prašiča je nekje nekaj zamolko počilo, kot bi kdo ustrelil s spuško.

Krški policisti, ki so takoj izvedeli za izginjajo prašiča, bi lahko natančneje pogledali, za kaj pri vsej zadevi gre. Tako bi pričakoval Roman Hojnik. Ker je to pričakovanje sporočil tudi časopisu, smo vprašali na krško policijsko postajo, kaj bi lahko storilo tamkajšnje osebje. Na policiji so v ponedeljek dopoldne potrdili so, da se je Hojnik pred dnevi pogovarjal z dežurnim na policijski postaji. Izginotje živali so vzeli na znanje, tudi povprašujejo, zapisali bodo informacije o tem, če jo je kdo videl, pretiskave pa niso sprožili, ker ni bilo prijave o kraji.

Prašiča torej ni, kot bi se udril v zemljo. Dokler bo Roman Hojnik s Sremiča spoznal, kateri uradniški obrazec mora izpolniti doli v krškem mestu, da bo prijavil, bo žival morda že končala na neznanem plogu in v neznanih žlebovih.
M. LUZAR

Lojze Peterle postaja tragična figura novejšje slovenske zgodovine.
(M. Kovač)

Po zdravila v bizeljsko lekarno?

Lekarna Brežice želi na Bizeljskem odpreti podružnico — Zdaj potrebno še soglasje skupščine — V opremo bo vlagal dobavitelj zdravil

BIZELJSKO — V Lekarni Brežice so se to jesen odločili, da prično s postopkom za organiziranje podružnične lekarnice na Bizeljskem. Za to morajo dobiti še soglasje ustanovitelja, skupščine občine, mnenje Ministrstva za zdravstvo in Lekarniške zbornice ter dovoljenje upravnega organa. Na občino so se obrnili tudi s prošnjo, da jim brezplačno da v najem del prostorov Zdravstvene postaje Bizeljske.

V lekarni računajo na dober promet, saj v kraju deluje zdravstvena služba s stalnim zdravnikom, pri katerem bolni-

Po šoli nikar!

180—letnica OŠ Leskovec — Povezava s krajem

LESKOVEC — V Osnovni šoli Leskovec so sredi decembra praznovali 180—letnico te učno vzgojne ustanove. Temu so namenili dan šole in vrsto prireditev, združenih v »Veseli december«. Slovesnost za to priložnost so pripravljali prav vsi na šoli. Največ dela je opravil zgodovinski krožek, ki je pripravil razstavo Pogled v zgodovino naše šole. Učenci so »na terenu« zbrali najrazličnejše gradivo, ki spominja na preteklost leskoveške osnovne šole. Tako so člani omenjenega krožka zbrali nekdanje šolske potrebščine, spričevala, pohvale in podobno. Ta projekt zgodovinarjev in drugih na šoli je v veliki meri nadaljevanje lanskega dneva šole, ki so ga v OŠ Leskovec pripravili pod geslom Ohranimo kulturno dediščino.

V času, ko so v šoli pripravljali letošnjo zgodovinsko razstavo, so učenci po ozvočenju slišali o podrobnostih iz šolske zgodovine. Tako so izvedeli marsikaj o nekdanjih šolskih okoliših, (dozidavi šolskih stavb, ukinitvi pouka med vojno, okupatorjevi zasedbi šole in o vrnitvi učencev po vojni.

Šola vseskozi dobro sodeluje s krajem in tako je bilo tudi ob letošnjem praznovanju obletnice. Na letošnji dan šole je KS Leskovec sklicala v šolskih prostorih ustanovni sestanek krajevne organizacije izgnancev v Leskovec. Udeležence sestanka je med drugimi pozdravil Ivan Mirt, ravnatelj OŠ Leskovec. Slednji je, upoštevaje prelomni čas izgnanstva in preloma devetdeseta, na tem ustanovnem sestanku dejal navzočim: Šola mora ostati nepoškodovana od udarcev s te ali one strani.
L. M.

Drugačno novo leto za Papiroti

Potem ko je Videm zastavil svojo družbo Papiroti, bo slednja verjetno (vsaj nekaj časa) last Zavarovalnice Triglav — Manjši trg — Izvoz pod ceno

KRŠKO — V krškem Papiroti se odražajo težave Vidma in ponavlja se znana praksa. Videm kot lastnik je pri najemanju posojil zastavil Papiroti pri Zavarovalnici Triglav in po pričakovanjih bo družba Papiroti zdaj zamenjala lastnika. Zavarovalnica soglasa s tem, da postane večinski lastnik Papiroti, potem ko ji Videm dolga očitno ne bo mogel vrniti do 31. decembra letos, ko zapade hipoteka.

O spremembi terjatve v večinski lastninski delež že nekaj časa potekajo pogovori in od 4. decembra je sogovornik zavarovalnice Sklad Republike Slovenije za razvoj, sedanji lastnik Vidma Krško. Sklad glede na zahtevo sindikata Papiroti zagotavlja, da bodo Papiroti delavci dobili 20 odst. za-

konsko pripadajočih delnic. Manj je jasno, v čigavih rokah bo v bodoče preostala lastnina. Nekaj se vseeno dogaja, kar je moč sklepati tudi po tem, da strokovnjaki že vrednotijo Papiroti.

Družba Papiroti ima zagotovila, da jo zavarovalnica zaenkrat ne bo prodala. Po nekaterih pričakovanjih naj bi

Papirotijska tiskarna krila potrebe zavarovalnice po tiskovinah in preko poslovnih zvez zavarovalnice Triglav lahko tudi izvažala.

Papiroti, o katerem je govor, zaključuje 1992. leto z izgubo približno 19 milijonov tolarjev, potem ko že od julija posluje z rdečimi številkami. Težave, ki so privedle v tak položaj, so se kopičile daljši čas in so različne. V Papiroti so do vojne na Hrvaškem in BiH prodali v

Da bi družba Papiroti ubežala težavam, je letos vse stavila na izvoz. Pomemben problem pri tem je, da s cenami, ki jih je pripravljena plačati »prava« tujina, krški predelovalec papirja ne more poravnati proizvodnih stroškov.

nekdanjo Jugoslavijo okrog 40 odst. izdelkov. To tržišče so popolnoma izgubili, za nameček pa bodo morali svojim dolžnikom iz republik nekdanje Jugoslavije odpisati precejšen del neporavnanih terjatev.
L.M.

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

DANES ŠE ZADNJIČ DEDEK MRAZ

BREŽICE - Danes in jutri popoldne bosta v Brežicah še zadnja dneva Veselega decembra. Na osrednji mestni ulici bodo še obratovali stojnice, program za otroke pa se bo pričel kot v preteklih dneh ob 17. uri. Mladež si bo lahko ogledala igrice "Janko in Metka" Cveta Severja, nato pa jih bo razveselil še prihod dedka Mraza. Ob 17.30 bo v mestu zapela Helena Blagne in kakšno uro pozneje se bo začelo veselje z ansambлом Melos. Istega dne bo program za otroke tudi v zdraviliškem domu čateških Term. Začel se bo ob 15.30 s predstavo "Janko in Metka" ter se nadaljeval s programom brežiške glasbene šole in prihodom dedka Mraza. Jutri bo na Ulici prvih borcev ob 23. uri igral ansambel Tonija Hervola, s katerim boste lahko družno stopili v novo leto.

Z ukanami skušajo priti do državljanstva
Posebna seja IS

BREŽICE — V občini se poleg siceršnjega naraščanja brezposelnosti srečujejo tudi z množičnim odpuščanjem slovenskih delavcev v sosednji Hrvaški. Ti na vse možne načine iščejo zaposlitev in socialne pravice v tej občini. Poleg tega je vse več tujih državljanov, ki želijo priti do slovenskega državljanstva z ukanami. Tisti, ki imajo v naši državi nepremičnine, sedaj poskušajo spremeniti namembnost vikendov v stanovanja in nato še dobiti stalno bivališče, državljanstvo in ostale pravice.

Tudi sicer so Brežičani zelo nape-ti zaradi pridobivanja državljanstva. Mnogi slovenski državljanji se pritožujejo nad »podarjanjem« državljanstva tujcem, po drugi strani pa je precej občanov — Slovencev, ki zaradi posebnih okoliščin državljanstva niso mogli dobiti. Brežiški izkverp svet je zaradi tega sprejel sklep o doslednosti pri delovnih vizumih, začasnih bivanjih, obrtnih dovoljenjih itd. Vse vloge tujcev za spremembo namembnosti objektov v stanovanjske objekte bo obravnaval izvršni svet.

Predsednik IS Ciril Koležnik naj bi tudi sklical sestanek s predstavnikami Ministrstva za delo, Zavoda za zaposlovanje in pristojnih občinskih sekretariatsv in odpuščanju slovenskih delavcev v Hrvaški. Zaradi množice težav, ki jih je prinesla meja s Hrvaško brežiškemu gospodarstvu, naj bi na eni od prihodnjih sej IS to temo posebej obravnavali. Pri tem naj bi spregovorili tudi o odnosu slovenskih obmejnih organov v postopkih prestopa meje.
B.D.-G.

Za obveznice se še niso odločili

V Brežicah še ni zelene luči za obveznice — Gradivo še dodelati — Vlagali naj bi res samo v profitne dejavnosti, da bo od kod vračati

BREŽICE — Predlog za uvedbo občinskih obveznic je dolgo čakal, da je prišel na dnevni red brežiške skupščine, navsezadnje pa plodne razprave o njem ni bilo. Sekretariat za gospodarski razvoj in izvršni svet sta od poslancev pričakovala zeleno luč za nadaljevanje aktivnosti v zvezi z izdajo obveznic. Z njo bi sprožili priprave, ki bi občino stale okrog 200 tisoč mark. To je 2 odst. od nominalne vrednosti obveznic, če bi bila ta 10 milijonov mark. Sicer pa bi dokončno skupno vrednost izdanih obveznic izdali šele po predhodnih študijah o ekonomskih in zakonskih osnovah, namenih uporabe, načrtih amortizacije in virih za odplačilo dolga.

Poslanci so ugotovili, da se na osnovi pripravljenega gradiva še ne morejo odločiti. Zahtevali so gradivo, ki bo prikazalo, ali se splača izdati obveznice. Predvsem jih je zanimala natančnejša struktura porabe in tudi viri vračanja kreditov. Čeprav je v gradivu poudarjeno, da se bo vlagalo izključno v profitne dejavnosti, poslanci o tem niso čisto prepričani.

Zbrana sredstva naj bi namenili za ureditev gospodarske ploščadi ob mejnem prehodu Obrežje (4,5 milijona mark), dozidavo 2. faze OŠ Dobova in za izgradnjo športno-rekreativnih objektov (4,5 milijona mark) ter za sofinanciranje razvojnih programov podjetij in obrti (1 milijon mark). Poslanci so opozarjali, da je treba paziti, kam bodo vlagali denar, saj se bi se lahko zgodilo,

da na koncu ne bi imeli od kod pokriti dolgov. Tudi cena za izdelavo projekta in posameznih študij se je nekaterim razpravljalcem zdela previsoka. Vpraševali so se, ali ne bi mogle osnov za izdajo s precej manjšimi stroški pripraviti domače strokovne službe.

Med poslanci je bilo slišati tudi dvome o prodaji obveznic, saj poznajo slabe izkušnje nekaterih slovenskih občin. Ljudje namreč ne zaupajo vrednostnim papirjem in niti njihovim izdajateljem, ki naj bi jim vrnil denar. Posebej težko bo izdajo izpeljati v času preoblikovanja občin. Tako bo občina Brežice izdala obveznice, a ko jih bo treba izplačati, v sedanji obliki niti ne bo več obstajala.

Če je bilo že med poslanci v občinskem organu odločanja toliko negotovosti, si lahko predstavljamo, na kakšen odziv bodo obveznice naletele pri ostalih občanin. Iz razprave zaenkrat ni bilo mogoče razbrati, da bi poslanci podprli takojšnje nadaljevanje aktivnosti in izdelavo projektov. Za to se bodo odločali šele, ko bodo dobili natančnejše informacije.
B. DUŠIČ-GORNIK

Kdo na festival?

GLOBOKO, PIŠECE — Učenci teh dveh osnovnih šol so pred božično-novoletnimi prazniki priredili prvi pevski festival, s katerim so si popestrili zimске šolske dneve. Kar kaka petina učencev se je odločila, da bo, kakor najbolje zna, zapela eno od slovenskih zabavnih melodij. Najboljših 16 izvajalcev na obeh šolah se je uvrstilo v finalni del festivala, ko sta se obe skupini predstavili tudi širšemu občinstvu. Mlade pevce je na sintetizatorju spremljal njihov učitelj glasbe Vilko Urek, melodije pa so s svojimi glasovi obogatili tudi pevci obeh šolskih pevskih zborov.

Za najboljšje izvajalce je glasovalo občinstvo. Med Globočani je največ glasov požel Matjaž Rožman in med njihovimi vrstniki Pišecani Kristina Ogorevc. Podobno tekmovanje bo 22. januarja še na Bizeljskem. Lokalni festivali bodo dali 6 najboljših pevcev na vsaki od treh osnovnih šol. Ti se bodo spomlad pomerili še na področnem tekmovanju, kjer se bo končno zvedelo, kdo bo te tri šole zastopal na občinskem festivalu. Tam bodo nastopili tudi učenci ostalih šol, kjer bodo najboljši pevci izbirali z avdicijo. Organizator tega zaključnega festivala mladih izvajalcev popevk bo Studio Brežice.
B. D.-G.

IZDALI SO ŠOLOPIS

BREŽICE - Učenci OŠ Brežice so v decembru izdali prvo številko šolskega glasila, ki so mu izbrali ime Šolopis. V nakladi 300 izvodov ga je natiskalo podjetje Papiroti iz Krškega.

V naslednjih nekaj letih bi bila lekarna pripravljena organizirati podobno podružnico še v Dobovi ali tudi v Termah Čatež, če ji bo uspelo pridobiti brezplačne prostore.
B. DUŠIČ-GORNIK

Držal besedo

Jože Smole podaril gorsko kolo naročnici DL Slavki Novak

NOVO MESTO — Pa je res mož beseda tale Jože Smole iz Žabje vasi! Ko je pred časom stekla beseda o tem, kako je zajadril med podjetnike, je mimogrede omenil, da je pripravljen enemu naših naročnikov podariti gorsko kolo. In v četrtek, dan pred božičem, je gorsko kolo na deset prestav znamke Rog pripeljal kar v naše uredništvo. Da bi prišlo v prave roke, je iz kupa evidenčnih kartončkov naših naročnikov izbral še bodočega lastnika kolesa. Darilo Jožeta Smoleta je žreb namenil Slavki Novak, Lobetova 35, Novo mesto, ki je na naš časopis naročena že 23 let. Kolo jo čaka v našem uredništvu, za servisiranje in rezervne dele pa bo skrbel bivši kolesar in reprezentant kolesarskega društva Krka Jože Smole,

ki ima v Žabji vasi servis in delavnico za popravilo koles, seveda pa kolesa tudi prodaja pod ugodnimi plačilnimi pogoji.

Sedemindvajsetletni Novomeščan in še vedno odlični rekreativni kolesar Jože Smole je kolesarsko tekmovalno sezono zaključil leta 1989, v družbi »biciklov« pa še vedno preživi večji del dneva. In kot je ob slovesu dejal, to ni edino kolo, ki ga je daroval našim naročnikom.

SULEC DA TE KAP — Franci Bašelj iz gostilne Pod smrekco pri Zalogu je minuli tork svoj dolgoletni ribičiji kronal s kapitalnim sulcem, ki je na tehtnici potegnil dobrih 14 kilogramov in po dolgem meril kar 114 cm. Čeprav je na trofejo čakal že nekaj časa, je ta dopoldan pri jezcu v Straži metal le dobre pol ure. Klen, navezan na trojčku, je starega mačka omamilo tako, da je za njim plaval vse do plitvine in zagrabil. Sulec je v smrtnem boju trnek skorajda zvrznil in ni dosti manjkalo, da bi se rešil. Velikan iz Krke bo zagotovo našel svoje mesto v domači ribiški kroniki, in letu turizma pa bo takšna fotografija na bregove Krke priklicala še kakšnega turista s palico. (Foto: J. Pavlin)

Kaj je na sliki?

3.000 SIT ZA PRAVILEN ODGOVOR — Kljub prazničnemu petku je do ponedeljka prispelo v naše uredništvo veliko število do-

pisnic, še več smo jih pobrali iz našega poštnega nabiralnika. Žal niso bili vsi odgovori pravilni. Večina vas je bilo prepričanih, da noga na fotografiji pripada spomeniku pred gradom Otočec, ostali ste odgovorili, da smo fotografirali spomenik »Pojmo, bratje pesem o svobodi« v Novem mestu in kip belokranjskega borca v Metliki kiparja J. Papiča. Naš fotograf se je prejšnji teden mudil v Senjernerju, kjer je slikal spomenik na trgu, in noga tega spomenika je bila objavljena v časopisu. Tako je na dopisnico napisal tudi Damijan Maznik, Grbe 1, p. Senjernerj, ki mu je žreb namenil 3.000 SIT, ki jih bo prejel po pošti. Kupon z izpolnjenimi podatki prilepite na dopisnico in pošljite na naslov: Dolenjski list, p.p. 130, Novo mesto. Lahko pa kupon vržete tudi v naš poštni nabiralnik na Glavnem trgu 24. Za žrebanje bodo prišli v poštev vsi, ki bodo odgovore poslali do torka, 5. januarja.

Kaj je na sliki?

Moj naslov:

Kupone pošljite na dopisnici na naslov: Dolenjski list, p.p. 130, 68000 Novo mesto

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado ZALI DRAGOS iz Kranja. Nagrajenci čestitamo!

- Lestvica je ta teden takšna:
- (8) Naj zvone zvonovi - ANS. LOJZETA SLAKA
 - (1) Kam bova vandrala - ANS. TONIJA VERDERBERJA
 - (2) Stara polka - TRIO SVETLIN
 - (9) Zimski dan - SLOVENSKI KVINTET
 - (3) Slovenska Micka - IGOR IN ZLATI ZVOKI
 - (5) Pot domov - ZASAVCI
 - (7) Špilaj, stari - PETER MOVRIN
 - (6) Pika poka - ANS. BRATOV POLJANŠEK
 - (7) Na Trško goro - FANTJE Z VSEH VETROV
 - (10) Veselje na vasi - BRATJE IZ OPLONICE

Predlog za prihodnji teden: KJER DOMA JE VESELJE - ANS. BORISA RAZPOTNIKA

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Razstava slik novomeških proštov

Uspešen dogovor sodelujočih — Priprave na razstavo ob 500-letnici Kolegialnega kapilja potekajo usklajeno — Otvoritev predvidena za petek, 23. aprila 1993

NOVO MESTO — Na priložnostni razstavi o poteku restavriranja slik iz galerije novomeških proštov, ki je bila v stavbi prošnje od 10. do 17. decembra, je bil sklenjen pomeben dogovor. Ob zaključku se je zbrala skupina, ki neposredno izvaja restavratorska in študijska dela. Restavrator Anton Miklavžin je predstavil fazo del, ki v tem trenutku prikazuje slike proštov v vsej njihovi večplastnosti, izvorniku in eni, dveh ali celo treh preslikavah. Predstavil je dileme pri ohranjanju posameznih vsebin na slikah, nakazal smer odločitev. Jožef Matijević, kustos Dolenjskega muzeja, je orisal metodo svojega raziskovalnega dela, opozoril na dileme pri ugotavljanju avtorskih slik in preslikav na njih. Ivan Bogovič, restavrator iz Restavratorskega centra republike Slovenije iz Ljubljane, je opozoril na zahtevnost projekta in zahteval popolno spoštovanje strokovnih načel pri restavratorskem postopku. Marinka Dražumerič, konservatorka novomeškega Zavoda je opozorila na izreden pomen Kapilja v mestni in širši zgodovini vse do začetka 19. stoletja. Prošt Jože Lap je izrazil zadovoljstvo, da se z obliko razstave in temeljitim delom postopoma odgrmejo pomembne zgodovinske tančice, s tem pa Kapitelj ostaja sredi vitalnega dogajanja.

Kot koordinator akcije restavriranja

te obsežne zbirke 25 portretov je Jovo Grobovšek orisal časovno utesnjenost projekta, saj bi do razstave v aprilu (otvoritev je predvidena za petek, 23. aprila 1993), morali opraviti čim več restavratorskega dela.

Osvojen je bil njegov predlog, da bo na razstavi postavljeno restavrirano, delno restavrirano in tudi še nerestavrirano gradivo. S tem bo aktualnost razstave lahko še večja. Raziskovalec slik, umetnostni zgodovinar Jožef Matijević, je opredelil študijo kot del razstavnega kataloga, vendar v osnovi odprto za kasnejša dognanja, ki jih bo nadaljnje restavriranje še prineslo.

• Na srečanju delovne ekipe je bil tudi direktor Restavratorskega centra prof. Josip Korošec, ki je obljubil sodelovanje izbranih restavratorjev iz te osrednje strokovne ustanove, direktor novomeškega zavoda Danilo Breščak pa je zagotovil usklajeno finančno projekta, poleg drugih tudi proračunska sredstva za uspešen zaključek zahtevnega projekta.

V dileme zadnjih mesecev, ali bo mogoče zagotoviti ustrezen nivo razstave, je opravljeni dogovor med tremi ustanovami vnesel obilo ustvarjalnega elana. Za atraktivno predstavitev galerije torej ni bistvenih ovir. Še vedno pa

novomeški Kolegialni kapitelj poziva sponzorje, naj podprejo restavriranje posameznih slik, saj bo s podporo pospešeno delo, obenem pa tudi označen prispevek vsakega podpornika z imensko navedbo na razstavi slik.

J. GROBOVŠEK

25. zbornik naše šolske zgodovine

Slovenski šolski muzej v Ljubljani je izdal 25. jubilejno številko svojega glasila Zbornik za zgodovino šolstva — Šolska kronika. Gre za zajeto knjigo, v kateri je v šestih tematskih razdelkih objavljenih 36 prispevkov, več kot 20 avtorjev. Večina zapisov se ukvarja s šolsko preteklostjo, se pravi z zgodovino šolstva in pedagogike. Avtorji člankov in razprav so se pri pisanju naslonili na šolske arhive in šolske kronike, uporabili pa tudi druge vire podatkov. Tako so nastali zanimivi spisi, denimo o začetkih osnovnega šolstva na Polzeli ob koncu 18. stoletja, o poučevanju kemije na Slovenskem, o čednosti dobrega učitelja, o nekdanjem pomenu šolskega vrta in drugih zadevah. Mnoge bo prav gotovo pritegnil članek o slovenskem šolstvu v Argentini, kjer so slovenski staro- in novonaseljenci slovenstvo ne le ohranili, temveč ga tudi zdelo razvijajo in bogatijo sodobnemu času in potrebam ustrezno.

Pri raziskovanju preteklosti pridejo na dan mnoge stvari, ki so bile do zdaj ali neznane ali premalo osvetljene in poudarjene, pa tudi take, ki so bile prezrte ali celo zamol-

čane. O tem je moč marsikaj prebrati tudi v jubilejnem Zborniku za zgodovino šolstva. Tako je nanovo osvetljena vloga glasila Šolski prijatelj iz let 1852 do 1883, ponovno prebrano in pretehtano publicirano, kaj je list Učiteljski tovariš pisal o šolstvu v Bosni in Hercegovini v prvih letih avstro-ogrške okupacije leta 1878, kaj sporoča dokument iz leta 1869, ki so ga našli v zapuščini takratnega nadučitelja Matije Hiti-ja, kaj je v slovensko pedagoško zakladnico prispevala Eliza Kukovec, in podobno. Med zapisi o šolah je tudi prispevek Ivanke Mestnik iz Novega mesta o šoli Šmihel pri Žužemberku. Med zapisi v spomin znanim pedagogom, ki so umrli v zadnjih dveh letih, je eden izpod peresa Tatjane Hojan posvečen prof. Ivanu Andoljšku, ribniškemu rojaku, ki je dalj časa živel in poučeval tudi v Novem mestu. Zbornik se končuje z Bibliografijo o slovenski zgodovini šolstva 1985—1989, ki jo je sestavila Marjeta Demšar.

Ob koncu le še to, da je to vsebinsko pestra in bogata knjiga, ki ima marsikaj povedati o slovenski šolski preteklosti, in to ne samo šolnikom, zgodovinarjem in drugim, ki se s takšno snovjo poklicno ali nepoklicno ukvarjajo, kot taka pa je hkrati povabilo raziskovalcem in sodelavcem, naj tudi za naslednji zbornik prispevajo kar največ zanimivih in tehničnih zapisov ter z njimi še bolj obogatijo šolsko zgodovino.

I. ZORAN

Z božičnim koncertom po posavskih cerkvah

Nastopa oktet Jurij Dalmatin iz Boštanja

SEVNICA — Oktet Jurij Dalmatin, kot se po novem, nekako od srede leta 1992, imenuje pevski osmerek, ki je dolgo deloval pod imenom Boštanski fantje, že ves december izvaja na nastopih po Posavju božični koncert, v glavnem v župnijskih cerkvah. Prvič se

je z izbranim sporedom pesmi predstavil poslušalcem v Tržišču, in sicer 11. decembra. 19. decembra je pel v Loki, na Božični dan, 25. decembra, popoldne v Brežicah in dva dni zatem, 27. decembra, v Sevnici. Oktet bo nastopil še dvakrat po novem letu: v sredo, 6. januarja, ob 16. uri v Domu upokojencev in oskrbovancev na Impoljci in v soboto, 9. januarja, ob 19. uri v župnijski cerkvi v Boštanju.

Božični koncert, ki ga je oktet pod umetniškim vodstvom Emilija Lenarčiča pripravil kar nekaj mesecev, od začetka jeseni sem, obsega šestnajst pesmi. Polovico sporeda sestavljajo pesmi, ki jih je skladateljem navdihnil božič in razpoloženje ob tem cerkvenem in ljudskem prazniku. Takšne so: Gruberjevi Sveta noč in Tam stoji pa hlevček, Hribarjevi O sveta in vesela noč in Božična pesem, Mihelčičeva Materi Mariji, Kimovčeva Morski zvezdi ter še posebej liturgično ubrani Gallusova Praeparate corda vestra in Crocejeva Cantate Domino.

V drugem delu koncerta pa je osem domovinskih in močnorazpoloženskih pesmi, od Hajdrihove Jadransko morje, Aljaževe Triglav, Ipavčevih Slovenec sem in Domovini, do Kernjak - Mihelčičeve Rož, Podjuna, Zila ter Mirkove uglasbitve znane Kettejeve pesmi Na trgu in Hajdrihova skladba Pod oknom na Prešernove verze.

Oktet Jurij Dalmatin so na tej posavski turneji z božičnim koncertom podprli pokrovitelji oziroma sponzorji, med katerimi so tako družbene kot zasebne firme.

-an

MUZEJ MED PRAZNIKI

NOVO MESTO — Med novoletnimi prazniki bo Dolenjski muzej v Novem mestu v petek, 1. januarja, zaprt, odprt pa bo v soboto, 2. januarja, od 14. do 17. ure in v nedeljo, 3. januarja, od 9. do 12. ure. Po praznikih bo muzej odprt kot običajno.

PIONIRJEV ZBOR V LITOSTROJU

NOVO MESTO — Mešani pevski zbor Pionir, ki ga vodi prof. Franci Može, je prejšnji teden nastopil v ljubljanskem Litostroju, in sicer skupaj s pevci in godbeniki te znane tovarne. To je bil prednovoletni koncert, prisluhnilo pa mu je več kot tristo poslušalcev.

GODBA IN COPACABANA

NOVO MESTO — V torek, 22. decembra, je bil v novomeškem Domu še drugi prednovoletni koncert. Nastopil je Novolesov pihalni orkester iz Straže pod taktirko Mira Sajeta, kot njegova gostja pa sodelovala novomeška vokalna skupina Copacabana. Bil je lep in zanimiv glasbeno razvedrilni večer, prijetno doživetje.

V SIGI IZŠLA ŠE ENA PESNIŠKA ZBIRKA

NOVO MESTO — Prejšnji teden je pri Dolenjski založbi v literarni knjižni zbirki Siga izšla še ena knjiga. To je pesniška zbirka Borisa Kandareta Kralj globokih sanj. Avtor, ki bo 1. januarja napolnil 26. let, je doma iz Postojne, zbirka pa je njegov knjižni prvenec.

HLADNIKOVA CD PLOŠČA

NOVO MESTO — Danes, v sredo, 30. decembra, bo ob 17. uri v Kozinovi dvorani Glasbene šole Novo mesto predstavitev CD plošče skladatelja Ignaca Hladnika. Plošča je izšla ob 500-letnici novomeškega Kolegialnega kapilja.

DNEVI PLESA '93

LJUBLJANA — Od 7. do 10. januarja bo ZKO Slovenije, tokrat že dvanajstič po vrsti, priredila dneve plesa, ki bodo potekali v Cankarjevem domu v Ljubljani, delno pa tudi v Lutkovnem gledališču in v Kapelici na Kersnikovi 4. Prireditelj je namenjena prikazu domače plesne ustvarjalnosti, ki žanje v svetu vse več priznanj, pa tudi soočanja z aktualnim plesnim dogajanjem v svetu. Temu primeren je tudi izbor nastopajočih skupin in posameznikov iz Slovenije in tujine. Med zadnjimi velja omeniti skupino Tanzfabrik iz Berlina in Studio Marc iz Zagreba.

V kulturi ni vse črno

Še malo, pa bo leto 1992 dopolnjeno in hip nato že odrinjeno v preteklost. V spomin se bo vtisnilo s tistim, kar se je bilo dobrega in slabega v njem. Dobro nam bo v spodbudo, slabo v opomin, da ne bi istih napak ponavljali v prihodnosti.

Kaj nam je leto, ki se izteka, prineslo v kulturi? Natančno sliko bo dala inventura, bilanca, a to bo trajalo. Približno si lahko sestavimo že zdaj. Tako njene senčne kot tudi sončne strani.

Če na hitro preletimo dogajanja lahko ugotovimo, da je leto 1992 v kulturi marsikaj vzele, ukinilo. Južno od Ljubljane so utihnile nekatere znane likovne kolonije. Na primer v Ribnici srečanje likovnikov, v Kostanjevici pa mednarodni kiparski simpozij Forma viva. Glavni razlog: pomanjkanje denarja. Iz istega razloga so se za kulturo bolj ali manj zaprli občinski proračuni. Ponekod so tudi ZKO-ji kot temeljne prireditvene organizacije povsem omrtvele. In še kaj za kulturo mračnega bi lahko navedli.

A bilo je tudi nemalo svetlega in spodbudnega. Predvsem presene-

ča, da se je v dolenski deželi kljub vsemu zgodilo toliko vsega, kot že dolgo ne in kot se ni celo v najboljših časih za kulturo. To je v razmerah, ko kar naprej poslušamo o nerazumevanju za kulturo, svojevrsten paradoks.

Paradokso je, da se je prav v letu 1992 zvrstilo več najrazličnejših prireditelj, kot jih je bilo, denimo, kakšno leto v obdobju kulturnih skupnosti, ko je kultura imela status dejavnosti posebnega družbenega pomena. In prav tako osupljivo in nenavadno je tudi dejstvo, da je dolenska kultura, če jo tako lahko imenujemo, v tem letu dosegla nekaj odmevnih prebojev iz sivega povprečja. To še posebej velja za trebanjski Komorni zbor in trebanjski pihalni orkester, ki ju vodi Igor Teršar, pa tudi za Novolesov pihalni orkester pod vodstvom Mira Sajeta ter novomeški simfonični orkester pod taktirko Zdravka Hribarja, če drugih glasbenih sestavkov, ki so tudi opozorili nase, niti ne omenjamo.

Od pridobitve omenimo predvsem Lutkovno gledališče Pika Nogavička v Novem mestu, z

ustanovitvijo katerega so se izpolnile dolge želje in potrebe dolenske metropole po takšni dejavnosti.

In še bi lahko naštevali, imenovali to in ono, navedli marsikaj iz te ali one občine, s tega ali drugega področja kulturne dejavnosti. Omenimo le, da dajejo zadnje čase močnejši pečat in utrip novomeškemu kulturnemu življenju priprave na praznovanje 500-letnice ustanovitve Kolegialnega kapilja in da bo ta jubilej posebej zaznamoval kulturno dogajanje Novega mesta kar celo prvo polletje v letu 1993.

Povsem logično in naravno se je vprašati, odkod vse to in toliko vsega, če ni denarja od tam, od koder je vedno prihajal. Odgovor je običajno natisnjen na vabilih za prireditve. To so sezname tistih, ki so prispevali denar, omogočili dogajanje. Napisani so ali kot pokrovitelji ali kot sponzorji, skratka kot meceni, dobrotniki. To pa so vsi, od občinskih skupščin do družbenih in zasebnih firm, včasih posamezniki, ki jim je to edina priložnost, da pridejo iz anonimnosti.

Kultura je torej ostala in celo več je je, le viri za preživljanje so se spremenili. Da bi tudi v prihodnje bilo tako.

I. ZORAN

Bosi, a brez opeklin hodili po žerjavici

V mraku je žerjavica, ki je nastala iz izgorelih treh metrov drv, živo rdela in vročina je puhtela od nje. Med menoj in vodjo obreda hoje po ognju je bilo kakih sedem metrov razgrabljenih utripajoče žerjavične preproge. Dvignil sem roke, si tiho priznal, da me je strah... in bos odšel po žerjavici.

Zdajle, ko pišem ta zapis o obredu hoje po žerjavici, ki je potekal prejšnjo soboto na jasi v Dolenjskih Toplicah, si lahko samo nejeverno ogledujem stopala; nobenih opeklin, nič mehurjev, podplati kot podplati. In podobno kot jaz si lahko bolj ali manj nejeverno ogleduje svoje podplate še kakih dvajset drugih udeležencev, ki so v soboto šli skozi starodavni obred očiščenja z ognjem. Hodili so z bosimi nogami po žerjavici, temperature okrog 750 stopinj Celzija, pa se ni noben opeknel, nikomur se ni nič slabega zgodilo, nasprotno, marsikdo je verjetno doživel izkušnjo, ki se je bo še dolgo spominjal in ga bo morda celo notranje spremenila in duhovno okreplila.

Obred, prvi te vrste na območju širše Dolenjske, je vodil Dušan Dobljanovič iz Ljubljane, pri organizaciji pa mu je pomagala Marija Fabijan iz Novega mesta. Fabijanova se je z obredom seznanila pred mesecem dni v Slovenj Gradcu, kjer se je hoje po žerjavici udeležilo več kot 60 ljudi, med njimi tudi otroci. "Imela sem zelo težke diagnoze, vse mogoče zdravstvene težave. Še pred letom dni sem jemala na kupe zdravil, odkar pa sem se začela zdraviti z alternativnimi načini, med katerimi je tudi hoja po ognju, ki človeku očisti energetske kanale, zdravil ne potrebujem več. Po obredu v Slovenj Gradcu sem si zaželela, da bi hojo po žerjavici spoznali tudi ljudje na Dolenjskem, zato sem pomagala pri organizaciji rituala v Dolenjskih Toplicah," je povedala Fabijanova.

Dušan Dobljanovič je doslej vodil že kakih 50 obredov, pod njegovim vodstvom je po žerjavici hodilo že več kot tisoč ljudi, med drugim je šla po nji tudi njegova triletna hčerka. Doslej ni imel primera, da bi se kdo opeknel. Sam se je s tem obredom seznanil v Nemčiji pred petimi leti in ga kot poznavalec duhovnih ved prenesel v Srbijo in Črno goro, potem pa tudi v Slovenijo.

Ognjeno očiščenje

Udeleženci sobotne hoje po žerjavici so se zbrali na jasi v gozdičku pri Dolenjskih Toplicah, kjer imajo običajno velike piknike in družabne zabave na prostem. Tokrat ni bilo ne veliko ljudi ne glasne muzike. Na prostoru za oženj je stala velika grmada iz zloženih metrskih bukovihi polen. Ob pogledu na tri kubične metre drv se je nekaj obiskovalcev premislilo in odrekli so se izkušnji, da bi hodili po žerjavici. Morali so se tako kot ostali, ki jih je na jaso privabila zgolj radovednost, umakniti, da bi obreda ne motili.

Dobljanovič je tistim, ki so se odločili, da bodo sodelovali v obredu, najprej pojasnil, kaj obred pomeni in nato orisal, kako očiščujoče vpliva na človeka, na njegov telesni, energetski in mentalni sistem, nato pa je vsak od udeležencev napisal na listek tisto, česar bi se rad znebil ali presešel, naj je to kakšna slaba lastnost ali zdravstvena težava. Listke so položili na grmado, ki jo je voditelj obreda posvetil in nato prižgal. Medtem ko so drva v visokih plamenih izgorevala, je Dobljanovič govoril in povedal še veliko zanimivega o hoji po ognju in o učinkih, ki jih ima na človeka, pa o svojih in tujih izkušnjah s hojo po žerjavici.

Kratek zimski dan se je prevesil v mrak. Ogenj je dogorel v debelo plast žerjavice, ki je žarela in čarobno migljala. Sledila je

četrtminutna meditacija v popolni tišini in prepuščanje ognju, nato so žerjavico razgrabili v preprogo, dolgo kakih sedem metrov. Udeleženci so se prijeli za roke in sklenili krog okrog žareče preproge. Sedemkrat so glasno izgovorili starodavno mantro "aum", nato pa je vodja obreda kot prvi bos stopil po žerjavici. Za njim so dvignjenih rok in prav tako bos krenili ostali udeleženci, najprej vsak sam zase in ob izgovarjanju mantre, nato v tišini posamezno ali v paru. Vsakdo je šel tako večkrat po ognjeni poti očiščenja in vsakdo jo je po svoje doživil. Na mnogih obrazih je bilo opaziti veliko navdušenje, čutili je bilo zadovoljstvo, da so premagali strah in samega sebe ter naredili korake, ki res ne morejo pustiti človeka brezčutnega. Po žerjavici se pač ne hodi vsak dan.

Znanost ne pozna odgovora

Obred hoje po žerjavici ni novodobna modna muha, s katero moderni človek premaguje svoj dolgčas in vsegaitost, gre za zelo star ritual, ki izvira iz starodavnih kultov, morda celo iz prazgodovinskih časov. Hojo po ognju poznajo v različnih oblikah skoraj na vseh koncih sveta. V Indiji fakirji hodijo po razžarjenem oglju, v Sri Lanki in Fidžiju sveti moške hodijo po razbeljenih kamnih, na

pacifiških otokih tudi po ognjeniški lavi. Hojo po žerjavici pozna tudi evropska tradicija. Avtohtono hojo po ognju poznajo na Balkanu, v Srbiji, Bolgariji in severni Grčiji, kjer posebna verska sekta anastenaria pleše po žerjavici v počastitev sv. Konstantina in sv. Helene. Morda je celo naš star slovenski običaj skakanja prek kresa ostanek tega starodavnega obreda.

V Chevalierovem Slovarju simbolov piše, da je hoja po ognju značilna za prastare poljedelske kulte in da simbolizira požar na poljih, ki se potem ponovno ogrnejo v zelenje. Okultna tradicija pa govori o obredu hoje po žerjavici kot o ritualu človekovega notranjega očiščenja.

Vsakdanja skušnjava pravi, da oženj peče in da se ga je bolje ogniti, stara mistična izkušnja pa govori, da je človek poln moči in da lahko premaga tudi ognjeni element. Oženj lahko človeka očisti, saj ni samo fizični pojav, ampak tudi luč čiste zavesti. Za svete može in tradicionalne ognjehodce je morda res tako in so pri hoji po ognju mistično zamaknjeni, za vsakdanje ljudi, ki prav tako lahko hodijo po žerjavici, pa je obred vsekakor nekaj nenavadnega in presenetljivega. Zakaj se pri njem ne opečejo? Znanost nima odgovora. Bili so sicer poskusi, da bi to neverjetno dejstvo razložili z nekakšno parno zaporo, ki se stvori med žerjavico in golim stopalom, pa še z nekaterimi drugimi teorijami, a ni nobena obveljala. Hoja po žerjavici ostaja nepojasnjena kot mnoge druge stvari, ki jih je treba le izkusiti in verjeti, da so pač možne. Osebnostno mislim, da je možno le eno: ali znajo vodje hoje po ognju pripraviti tako žerjavico, ki ne peče, ali pa je svet veliko bolj skrivnosten, kot običajno mislimo.

MILAN MARKELJ

Začetek obreda: posvetitev grmade

Oženj použiva bukova metrska polena, ki se bodo spremenila v debelo plast žerjavice

Vrhunec: hoja po žerjavici. Po nji so hodili vsi, tudi tisti, ki niso verjeli, da si bodo upali.

Kako se peni kapljica zlata

Slovo od starega leta po tradiciji spremlja pokanje zamaškov, ko ob polnočni uri odpremo steklenice in si s prijatelji, sorodniki ali z začasnimi znanci nazdravimo s kozarci vina, v katerem pleše stotine razposajenih mehurčkov. Za svečane trenutke je tisto pravo peneče vino, ki mu pravimo kar šampanjec, čeprav si smejo ta laskavi naziv lastiti le vina iz francoske pokrajine Champagne in pridelana po šampanjski metodi. Dobrih domačih penečih vin je več, najnovejša med njimi pa so bela in rdečkasta peneča vina Baron Moscon, pridelak podjetja VINO Bizeljsko-Brežice.

Slovenski vinski zakon deli vina, ki jim v pogovornem jeziku pravimo šampanjci, na gazirana, biserna in peneča. Gazirano vino je vino, kjer tlak v steklenici povzroča ogljikov dioksid, ki je v vinu dodan. Biserno vino je tisto, ki se po odprtju steklenice peni zaradi sproščenega ogljikovega dioksida, ki nastane z naknadnim vrenjem v steklenicah. Peneče vino pa je vino, pridelano po šampanjski metodi.

Začetki takega načina pridelovanja penečega vina segajo v 16. stol., ko so se samostanski kletarji ukvarjali s številnimi poskusi. Vino so polnili v steklenice in jih zapirali pred

končanem alkoholnim vrenjem. Tako so v vinu ohranjali veliko ogljikovega dioksida, ki je dajal svežino. Patru kletarju benediktinskega samostana v pokrajini Champagne, don Perignonu, se je prvemu posrečilo, da je tako pridelanemu vinu v steklenici odvzel kvasovke. Dobil je čisto peneče vino, ki je kmalu zaslovelo po vsem svetu.

Po klasični šampanjski metodi poteka drugo alkoholno vrenje v tričetrtlitrski buteljki "šampanjki", ki prenese visok tlak. Ta postopek daje še danes najplemenitejša in najbolj dragocena peneča vina in po njem je narejeno tudi novo peneče vino Baron Moscon. Ime

novih slovenskih šampanjcev izhaja iz imena družine Moscon, ki je imela v lasti grad Pišec in okoliške vinograde, ki so zdaj v lasti Vina Bizeljsko-Brežice. Kakovost vsakega penečega vina je v veliki meri odvisna od kakovosti osnovnega vina, ki je surovina za drugo alkoholno vrenje, ne smemo pa zamenjati tudi lastnosti kvasovk in poteka tega vrenja. Pri Baronu Mosconu so za osnovno vino uporabili izbrani samotok sorte šardone, vinificiran na poseben način. Kvasovke so uvozili iz Vinarskega inštituta iz Geisenheima.

Skrivnost Barona Moscona

Po dodatku sladkorja in kvasovk so opravili stekleničenje osnovnega vina. Napolnjene buteljke so položili vodoravno na palete v prostoru, kjer je temperatura od 10 do 12 stopinj Celzija. Pri tej temperaturi poteka sekundarna fermentacija, ki se konča po enem mesecu, potem pa se začne dozorevanje penečega vina pri stalni nizki temperaturi. Čas zorenja je za vrhunska peneča vina, med katero so poznavalci prišli tudi Barona Moscona, najpomembnejši, traja pa tudi več kot dve leti. Zadnji mesec vsak dan stresajo in obračajo steklenice na posebnih stojalih, tako da se med drugim vrenjem nastale droži nabirajo na vratu steklenice. Potem morajo steklenice nekaj časa skladiščiti še navpično,

da se droži strnejo na zamašku in šele potem pride do odstranjevanja droži. To naredijo tako, da vrat steklenice z zamaškom in drožmi s posebno napravo zamrznejo, nato steklenico odprejo in odstranijo droži. Dodajo še ekspedicijski liker in steklenice ponovno zaprejo s plutovinastimi zamaški, ki jih pričvrstijo še z agrafi.

Ekspedicijski liker, ki ga dodajajo Baronu Mosconu, daje vinu hišni pečat, zato je skrbno čuvana skrivnost. Liker pridelujejo iz vrhunskih, dobro uležanih vin, 20 let starega vinjaka in drugih dodatkov.

Pri rdečkastem Baronu je postopek enak, le da za osnovo vzamejo vina iz rdečih sort grozdja, kot je modri pinot. Izredno pomembno je, da se uporabi le zdravo grozdje ter da vinifikacija poteka brez žvepla. Razlika med belim in rdečkastim penečim vinom je tudi v sestavi ekspedicijskega likerja.

Zamisel o pridelavi penečega vina je v Vinu Bizeljsko-Brežice dozorevala več let. Analize trga so pokazale, da je večina pri nas pridelanih penečih vin proizvedenih po tankovski metodi in da je ponudba penečih vin, pridelanih po šampanjski metodi, sorazmerno skromna. Tako v Sloveniji pridelajo v povprečju 200.000 litrov vina po tankovski metodi, 75.000 litrov bisernega vina in 80.000 litrov penečega vina po klasični šampanjski metodi. Potrošnja ni velika, saj popijemo Slovenci v povprečju le 2 decilitra penečega vina na prebivalca, medtem ko je, denimo, ta številka v Nemčiji 5,2 litra. V svetu potrošnja penečih vin narašča, predvsem se popije vse več vrhunskih vin. Vsako minuto se popije kar 7 steklenic penečega vina.

Baron Moscon ima torej, po tem sodeč, lepo prihodnost, če ga bodo le znali ponuditi.

AS

Tujec v rodnem gradu

Pogovor z gospodom Philipom Wamboltom, nekdanjim hmeljniškim graščakom, o njegovi življenjski poti in o gradu, ki ni dovolj zaščiten in kljub posegom in vlaganjem še naprej propada. Projekt za njegovo ožvitev se ni uresničil.

"Dolenjski list, na katerega sem naročen od leta 1988, je pisan z mnogo kmečke prebrisanosti. To, kar bereš v njem, ni niti čisto kmečka niti meščanska niti delavska kultura," je sklenil razmišljanje o našem časopisu in predvsem daljši, sproščen pogovor o hmeljniškem gradu njegov zadnji lastnik, 74-letni baron dr. Philip Wambolt. Z gospodom Wamboltom sem se pogovarjal med njegovim obiskom pri njegovih družinskih prijateljih Drobničevih na Senušah. Mitja Drobnič, ki je izdatno pomagal pri sporazumevanju v nemščini, čeravno je treba reči, da se je gospod Wambolt trudil in je kar dobro govoril slovensko, je bil namreč kot naš konzul v Mannheimu poročna priča gospoda Wambolta. Poročil se je z doktorico zgodovine Christo Dericum, ki ima izjemno žilico za pisanje nasploh, največ pa je izpod njenega peresa ali še bolje računalnika, brez katerega seveda ne more niti med obiskom pri prijateljih v

Sloveniji, prišlo zgodovinskih esejev, napisala pa je že tudi pet knjig. Gospa Christa delno razume slovenščino. Pri nas je obiskovala tudi tečaj slovenščine za tujce. Skupaj z možem pišeta knjigo o Sloveniji, o njeni kulturi, zgodovini in umetnosti.

Hmeljnik - ekološki center

Življenjske poti Drobničevih in Wamboltovih so se prekrizale in se zlele v studenec bistrega razumniškega sobivanja, občasno pa kar povsem prozaičnega, kdo bi morda celo dejal boheemskega sožitja, kot že rečeno, v Nemčiji. Gospod Drobnič je še kot vice-konzul v Dortmundu posredoval ob plemeniti potezi gospoda Wambolta, ko se je ta odločil, da podari Dolenjskemu muzeju v Novem mestu dragoceno zbirko nymphenburškega porcelana, arhivu Slovenije pa je dal na razpolago številne knjige in listine z gradu Hmeljnik. Tedaj, bilo je leta 1986, se je precej ogreval za to, da bi grad Hmeljnik postal ekološka šola oz. center, kjer bi si ljudje, tudi iz tujine, izmenjavali izkušnje. Na tem koščku slovenske dežele bi se tako verjetno lažje borili za čisto, zdravo okolje in morebiti popravili kar dosti grehov, ki smo jih zagrešili v sli po razvoju za vsako ceno. Njegova ideja je bila tudi, da bi ustanovili sklad za kulturni razvoj Dolenjske. "Za oba projekta bi lahko dobili skupno vsaj milijon mark iz mednarodnih virov. V ta načrt naj bi se vključile Švica, Francija in Nemčija. Žal so nasprotniki teh načrtov v Sloveniji za to pobudo videli vprašanje lastništva Hmeljnika, česar sploh nisem postavljal v ospredje, ampak sem zgolj želel uresničiti te ideje zaradi ljudi in te pokrajine, ki so mi tako prirasli k srcu," pravi gospod Wambolt.

Ni mu lahko, ko ob vsakokratnem obisku gradu opaža, da kljub velikim posegom in vlaganjem, četrtnina gradu nezadržno propada. Nikogar ni, da bi ga vzdrževal, da bi odstranil vsaj rastlino, ki se v zidovih spreminja v drevo, niti ni nikogar, ki bi grad

čuval. Prej zapahnjena vrata so zdaj prevrnjena. Hmeljnik zdaj nima vode. Neka Marija iz Bučne vasi je na steber pri hmeljniškem studentu namestila tablo z napisom, da je od leta 1944 po katastru tem in tem to zemljišče njena last, kar je hudo vprašljiva reč, saj je to lahko kvečjemu stvar lastnika gradu, kdorkoli že je. Če bi Wambolt hotel grad nazaj, bi moral po tedanjem jugoslovanskem zakonu iz leta 1946 zahtevati jugoslovansko državljanstvo. Tega pa ni mogel storiti niti njegov oče, ker je umrl, niti Filip sam, ker je bil takrat v ruskem ujetništvu v Kazahstanu. Filipa so namreč leta 1936 poslali v samostan na Češkem, po končani visoki teološki šoli v Franciji pa so ga kmalu mobilizirali v nemško vojsko in poslali na rusko fronto. Philipov poveljnik ga je tolažil in dražil, da če ne bi prišel iz samostana, bi gotovo postal general, tako pa se mora zadovoljiti s položajem sanitetnika. Sto kilometrov pred Mosko je na silvestrovo 1942 Wambolt padel v rusko ujetništvo. Tam je spoznal poznejšega vzhodnonemškega voditelja Walterja Ulbrichta, ki je prirejal predavanja iz marksizma, in Martina Picka. V tej pisani družini je leta 1943 nastal komite za osvoboditev Nemčije. Hitler je ves besen, ko je zvedel za ta dogodek v kraju 20 km pred Mosko, v odsotnosti vse člane komiteja obsodil na smrt. Za Ulbrichta pravi Wambolt, da je imel izjemno dober spomin in da je znal ljudi razporejati kot šahovske figure. Spominja se tudi, kako so sovjetski oz. ruski komunisti zaničevali svoje nemške tovariše.

Lepo so ravnali s podložniki

V tistem času, ko je bil Philip še na ruski fronti, so slovenski partizani avgusta 1942 zažgali grad Hmeljnik. Philip meni, da je bilo to žalostno dejanje bolj propagandno, ideološko kot pa taktično, strateško, saj naj bi partizani tja do Triglava z ognjenimi zublji z razglednega Hmeljnika vesoljni Sloveniji naznanjali, da so osvobodili Dolenjsko. Razumnega početja je v vseh vojnah malo, o čemer se lahko prepričamo tudi ob vsakodnevnih grozotah v Bosni in Hercegovini. V primeru požiga Hmeljnika poveljnikov, ki so izdali tak ukaz, verjetno ni kaj dosti zanimalo, da so hmeljniški gospodje lepo delali s podložniki. Philipov stari oče baron Franz je v Karteljevem zgradil šolo, njegova stara mati Marie, rojena grofica

PHOTO: M. MARKEJL

Falkenstein, je na Hmeljniku organizirala šolo šivanja. Pa še kakšno podobno dobro delo bi se našlo. Wamboltovi, ki so imeli na Moravskem okrog 500 ha polj in prav toliko gozdov, a jih je, podobno kot vse druge nemške veleposestnike, po 1. svetovni vojni v tem predelu Češke zajela meščanska socializacija kot so Čehi s socialno potrebo opravičevali ukrep, da so latifundistom odvzeli polovico zemlje, so vse pohištvo iz gradu v Frischau (Pšezany) prenesli na Hmeljnik. Grad (njegovo mogočnost Philip ponazori s podatkom, da je imela njegova streha površino enega hektarja!), so prodali cerkvi, ta pa je v njem uredila dom za prizadete otroke.

Philipova kalvarija se je potem, ko so ga decembra 1949 izpustili iz kazenskega delovnega taborišča v Kazahstanu, nadaljevala v vzhod-

nem Berlinu, nato je prišel v Regensburg, kjer so živele njegove sestre. O vsaki sestri pove kaj malce s priokusom hudomušnosti. Od najstarejše sestre Annie je oče zahteval, da postane umetnica, slikarka. Med študijem ni smela v muzeje ali galerije, slikati je morala tisto, kar ji je prišlo pod roke. Slike je skušala prodati v Ljubljani in Novem mestu, toda ni našla kupcev. "Ekspressionistične slike so bile preveč moderne, a je to pogruntala šele pri 60 letih," se hahlja Philip. Njegova sestra Leopoldina je bila medicinska sestra na Dunaju. Treto sestro Antoinette so imeli starši za čistilko, ker je doma skrbelo za gospodinjstvo. Ko je imela 40 let, se je izučila za šiviljo v Heidelbergu in imela tam salon za elegantne dame. Četrto sestro Marijo kliče Philip ljubkovalno Marichen, za njo sledi Klemens, šesti je Philip-Lipsi, kar prihaja od von Philippens, kakor se naš sobesednik ponorčuje iz sebe. In končno zaključuje seznam otrok Wamboltovih oz. hmeljniških otrok še Elizabeth-Leza. Je edina Philipova sestra, ki se je tudi poročila, in sicer z grofom Franzem Haoyosom iz Šlezije. Philip je 1954 in 1955 študiral še v Heidelbergu, zatem se je zaposlil v ministrstvu v Bonnu, leta 1958 pa pri škofu v Muenstru, kjer so na akademiji prirejali seminarje. V letih 1966 do 1966 je bil v cerkveni misiji na katoliški univerzi v Čilu, kjer je bil profesor. Od leta 1972 do svoje upokojitve 1983 je bil profesor na Visoki šoli za socialno pedagogiko v Dortmundu. Po poroki se je udomil v vasi v bližini Heidelberga.

Njegov oče je bil priljubljen zdravnik, dedek pa diplomat, ukvarjal se je tudi s homeopatijo. Philip pojasni, da je bil ded "natur doktor." Njegov stric je bil Ferdinandov spremljevalec med anteaem Gavrila Principa na prestolonaslednika. Če bi atentator zadel Philipovega strica, ne bi ubil Ferdinanda. Potem ko je leta 1954 Philip Wambolt z nelagodnimi občutki in s strahom prvič po vojni prišel v Slovenijo, je šel raje kar v Krško, v gostilno Murko, kot pa v Novo mesto, kjer so njegovega očeta, hmeljniškega zdravnika, dobro poznali. Ni vedel, kaj ga čaka. Slutil je lahko, da so mu Rusi poslali v papirjih jugoslovanskim oblastem slabo karakteristiko.

"Na Hmeljniku sem našel našega starega 'kaštelana', sicer izučnega vrtnarja Toneta Sajeta. Moram reči, da je imel veliko korajžo," pravi Philip Wambolt. Z grada so pokradli veliko pohištva. Nek kmet ga je imel spravljeno kar pod kozolcem, in ko je zbolel, je pohištvo s Hmeljnika - kdo ve, morda tudi zaradi kančka slabe vesti - podaril samostanu v Stični. Ko se bliža zadnja ura hoče skoraj vsak na oni svet količkaj čist, mirne duše. Se bliža zadnja ura tudi Hmeljniku ali se bo le našla razumna pot, da bi bolj odločno zaustavili propadanje enega izmed lepših gradov v tej naši prelestni dolenjski pokrajini?

PAVEL PERC

PHOTO: P. PERC

Philip Wambolt

naše korenine

Ko Niko vošči novo leto, je veselo

Oj, bil je tisti čas okoli novega leta vesel. In Niko je bil zraven. "V stiškem samostanu smo za vino kupili berdo, bogario, bisernico in brač, pa smo igrali, da je bilo veselje. Na veselicah, godovih, ohceti, kadar je bila priložnost za pesem in muziko, smo bili zraven. Še danes bi brez težav ubiral strune, če bi jih imel. Ko človeku pride igranje v kri, ga nikoli ne pozabi. A zdaj teh glasbil v Draščih ni več. Mladi pa so vseeno radi veseli. Še lani so na starega leta večer prišli pome in pridružil sem se jim. Leta niso tako važna. Igral sem na orglice in šli smo okoli po vasi in voščili srečo tja do zgodnjih jutranjih ur. O ne, Niko se ne da kar tako."

Niko Pečarič iz Draščev je prijazen in vesel možakar. Kmet je in vinogradnik. A še veliko več, kajti velika in živahna vaška skupnost, kakršno imajo v Draščih, ponuja marsikaj pa tudi nekaj zahteva. Svoj čas je bil Niko predsednik krajevne skupnosti, celih sedem let pa tudi ključar v draški sosedski zidnici. Obe obveznosti je že zdavnaj odložil: "Naj se še mlajši ukvarjajo s tem in se učijo," pravi in razlaga, kaj pravzaprav je sosedska zidnica, v Beli krajini ohranjena samo še v Draščih

in na Božakovem, drugod pa je že zdavnaj pozabljena. Ni ne gostilna ne navadna zidnica, temveč neke vrste vinska zadruga, kamor vsak član v skupni sod jeseni stoči deset litrov vina za članarino, pa še vrne vanj, kolikor ga je zadnje leto iz njega iztočil, z obrestmi seveda, se pravi, da je treba za vsak liter vrniti liter in pol. Tako je vino v vasi vedno pri roki, zidnica sredi vasi z velikim sodom in mizami ter klopni pa je tudi priljubljeno zbirališče za vaščane, kjer je padla že marsikatera modra beseda in je človek dobil že marsikateri pameten nasvet. No, bližina sode je botrovala tudi marsikateri šali in ubrani pesi. Da, to je bilo v časih, ko še ni bila navada, kupovati pivo in po vaseh še ni bilo radijskih sprejemnikov in televizorjev, v katere zdaj bulji staro in mlado.

"Svoj čas, ko smo imeli še ta veliki sod, smo ga napolnili do vrha. Tri tisoč dvesto

litrov je držal. A je bil do žeganja v cerkvi svetega Petra že suh. Ja, nekateri so kar pridno točili ven. Tudi po tristo litrov so morali jeseni vračati. Ključar je število iztočenih litrov vrezoval na posebno palico, imenovano rovaš. Vsak član je imel svojega. Ko je dolg poravnal, mu ga je ključar z rovaša zbrisal, potem pa se je spet pričelo vse znova. Danes je rovaš le še za okras, saj ključar vodi pisno evidenco," pripoveduje Niko.

V soboto zvečer je v sosedski zidnici slovesno tiho, čeprav je skoraj nabit polna. Gospodarji pokušajo, kakšno vino so letos pridelali. Degustacija se temu reče, tako jih je naučil njihov učeni rojak magister Julij Nemanič. Drašči imajo dobra vina, zato ni čudno, če so dali tudi dobrega strokovnjaka. A se pri vinu ne sme nič zanemariti, tako jih uči njihov rojak in znanje o vinogradništvu

PHOTO: T. JAKŠE

Niko Pečarič z rovaši

in kletarstvu se v Draščih: na veselje ljubiteljev dobre kapljice poglablja. Kako tudi ne, svoj čas so hodili sem vino kupovat vse od Ljubljane in še od dlje! Zdaj Draščani upajo, da bodo obnovili svoj sloves in s tem tudi nekaj iztržili. Zato je taka vinska pokušnja nujna in koristna. Vinogradniki naj se naučijo prepoznavati dobro vino in ga ločiti od slabega. A glej, sredi pokušnje se odpro vrata zidnice in Nika pokličejo ven. Potem se za njim izmuzne še nekaj možakov. Pri pokušanju zadnjih vzorcev se spet vrnejo. Na vinsko cvetico izostreni nosovi seveda takoj začutijo vonj po hlevu.

Pozneje v sproščenem vzdušju, ki nujno sledi okušanju skoraj petdesetih vzorcev vina, mi Niko poteši radovednost: "Pri sosedu smo bili. Krava je telila. Prvo tele je bilo zanjo in porod je bil zelo težak. A smo rešili kravo in tele. Dobro je, če je v vsaki vasi vsaj eden tak, ki se spozna na to. Potegne lahko vsak, v kakšnem položaju mora biti tele, da bo krava lažje telila, pa ve le tisti, ki ima veliko izkušenj in se za to zanima. Tako ni treba za vsako stvar teči po živinozdravnika."

Niko po dolgih letih spet vzame v roke rovaš, s kakršnimi so merili vino predniki, tudi njegov oče. A on se je moral dostikrat posloviti od njega, kajti kot mnogi drugi Belokranjci se je tudi on napolnil s trebuhom za kruhom. Kar trikrat je bil v Ameriki. Delal je v rudniku in lepo zaslužil. S prihrankom si je kupil hišo in posestvo. A je rudnik prišel za njim in umrl je, ko je bilo Niku komaj sedem let. V družini je bilo enajst otrok in le trije so danes še živi. To je zgodba o rodu Nika Pečariča. Sosedska zidnica bi jih znala povedati še več, o vsakem lastniku rovaša posebej. Žalostne in vesele. Tako je življenje. Kadar Niko po vasi vošči srečno novo leto, pa je zagotovo veselo.

TONE JAKŠE

NAGRADA V NOVO MESTO IN BREŽICE

Žreb je izmed reševalcev 50. nagradne križanke izbral JELISAVO MOŽE iz Novega mesta in ALENKO MIRKAC iz Brežice. Možetovi je pripadla denarna nagrada 2.000 tolarjev, Mirkac pa bo prejela knjižno nagrado. Nagrajenkama čestitamo. Dobitnico denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMŠO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da ji bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnja križanka in rešitev pošljite najkasneje do 10. januarja 1993 na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 52! Ovojnico brez pošne znamke lahko osebno oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo, kjer ima uredništvo svoje prostore.

REŠITEV 50. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 50. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SKOK, OPAS, TONALNOST, ALIJA, LAO, TEK, RTINA, MISS SVETA, ILKA, IASI, KOZA, RAL, TKON, VRBJE, NATO, KI, OBI, DNO, ENOTA, TIREOIDEA, KAS, ASAM, ŠARM, ANA.

NAGRADNA KRIŽANKA 52

OKRAJŠAVA ZA AMPER	POKLON	VELIK GORSKI VRH	NAELEKTREN DELEC	V GLASBI IZRAZ ZA LJUBEZ-NIVO	AVTOR: JOZE UDIR	ZABOJ ZA SMETI	RAZNOTE-ROSTL. MEŠANICA	STAROEGI-PTOVSKI BOG SONCA	IGLASTO DREVO
						GOST NA POROKI			
NAJMANJ-SI DELEC CESA						EDEN OD STARŠEV	NAPELJA-VA IZ CEVI		
NOSOROG									
KEM. SIMBOL ZA INDIJ GLAS			OČESNA MREZNICA					ŠAHOVSKA FIGURA	NAPRAVA ZA ZMANJ-SEVANJE HITROSTI
			MANJŠA DOLINA						
DOLENJSKI LIST	ZENSKO IME	AVT. OZNAKA SLOVENIJE		FIZIKALNI POJAV				SŌVJET-SKA ZVEZA	
DOLENJSKI LIST		SESTAVINA OLJ		MUSLIMAN-SKI POZDRAV				SLOVEN. ZELEZAR-NE	
SLOVEN. NARODNA JED				DEL ČSFR					
				KLJICA					
ZVEZNA DRŽAVA V ZDA					GR. MIT. SONČNA DEZELA	OSMERKA			
						PERJE PRI REPI			
SETEV				OTOČJE V BALTIKU				ORGAN VIDA	
				KEM. SIM. ZA OSMLJ				PRIPOVED-NA PESNITEV	
ZENSKO IME								DRŽAVNA BLAGAJNA	
DROBIŽ V INDIJI					KONEC ŠAHOVSKE IGRE			ZENSKO POKRIVALO	

KRIŽ praktični KRIŽ AŽ

Najdaljša noč

Tako, najdaljša in najbolj nora noč v letu je tu. Spodobi se, da jo preživimo v čem posebnem. Če smo se odločili silvestrovati v kakšnem lokalu, bo pač treba izbrati primerno obleko. Če si nismo mogle ali utegnile kupiti nove, še ni konec sveta, saj s primerno izbranimi dodatki lahko zablesti tudi oblačilo starejše letnice, ki ga imamo v omari. Takih dodatkov je cela vrsta: pas z nevsakdanje oblikovano zaponko, ekstravagančna ruta preko ramen, ogrlica ali niz zaplestnic, čipkasta pentlja v lasih, okrog bokov zavezana resasta ruta, na staro bluzo ali obleko pripet vezen ovratnik, okrog vratu prišit niz iz perl ali bleščic itd. Za dober izgled in počutje se bo treba le še malo naličiti in lepo počesati. Tudi silvestrovanje doma v domačem krogu naj ne mine preveč vsakdanje, na primer v ohlapni trenirki. Neverjetno, kako lahko malo uredjenosti popravi razpoloženje, Poskusite!

Praznični pogrinjek

Če za novo leto pričakujete goste, jih presenetite z domiselnimi pogrinjki, s katerimi lahko brez večjih stroškov pričarate, da bo praznično razpoloženje še bolj slavnostno. Tako lahko na krožnik postavite smrečico, ki jo naredite iz šestih pol papirja zelene barve in različnih odtokov. Papir po sredini prešijete s šivalnim strojem ali na roke. Potem papir po sredini prepognite in izrežite smrečico, nato pa jo raztegnite in postavite na pogrinjek, torej na krožnik, na katerega boste najprej položili prtiček, ki naj se barvno sklada s smrečico. Med raztegnjene krake smrečice dajte zelenje ali suho sadje, ki bo hkrati služilo kot predjed.

Torta sneguljčica

Potrebujemo: za krhko testo: 150 g moke, 75 g margarine, 2 rumenjaka, 1 žlica sladkorja, 1 žlica ruma; za umesano testo: 100 g margarine, 70 g sladkorja, 3 jajca, 200 g mletih lešnikov, 60 g moka, 1/2 pecilnega praška, 80 g naribane čokolade, 1 kozarec vliženih višnij brez koščice (370 g); za kremo: 80 g margarine, 2 rumenjaka, 40 g čokolade v prahu, 100 g jedilne čokolade. Vse sestavine za krhko testo damo v skledo in zgnetejo v testo. Dno tortnega modela s premerom 26 cm obložimo s peki papirjem. Testo raztegnemo na papir in ga večkrat prebodemo z vilicami. Za umesano testo penasto umesamo maščobo, sladkor in rumenjake. Primešamo moko, pecilni prašek, mlete lešnike in naribano čokolado. Polovico tega testa damo na krhko testo v modelu, na vrh nalozimo ocejene višnje. Pokrijemo z drugo polovico umesanega testa in spečemo. Za penasto kremo umesamo zmehčano margarino, rumenjake in čokolado v prahu. Nalomljeno čokolado raztopimo v vodni kopeli, po porcijah jo zmešamo v jajčno zmes, da dobimo mehko kremo. Ohlajeno torto valovito namažemo in jo damo v hladilnik, da se strdi.

Kamelija je dragocena

Včasih je bila v tem času zelo iskana lončnica kamelija, zdaj pa je žal zaradi visoke cene marsikomu že nedostopna. Je pa to rastlina kot nalašč za te mrzle zimske dni. Najlepše nam bo seveda uspevala v nekurjeni sobi, kjer se temperatura giblje od 6 do 10 stopinj Celzija. Če jo bomo postavili v prostor, ogrevan s centralno kurjavo, kjer je malo zračne vlage in visoka temperatura, bo prav gotovo v nekaj dneh odvrгла vse cvetne popke in cvetove. Ravno tako je nikakor ne smemo predstavljati, ker ima že najmanjša svetlobna sprememba podoben slab vpliv nanjo. Ker je običajno sajena v šotnih substratih, ki dajejo bolj kislo reakcijo tal, je važno tudi, da lončka nikoli preveč ne presušimo. Bolezni pa ta rastlina skoraj ne pozna.

Več luči!

"Več luči!" je menda na smrtni postelji vzklil slavni nemški književnik Goethe. Tega klica bi se morali v mračnih zimskih dneh držati tudi avtomobilisti in s tem bi lahko preprečili marsikatero nesrečo, ki ji botruje prav slaba vidljivost. Pa z geslom "Več luči!" ne mislimo, da je treba kar takoj k avtoelektričarju zaradi montaže posebno močnih žarometov. Ne, dovolj je že, da se pred vožnjo ozremo na svojega konjička. Seveda, umazan je in vsak dan, ko je po že nekaj kilometrih vožnje tak, kot je bil prej, se ga res ne splača prati. A nekaj le lahko storimo: očistimo žaromete, vsa ostala svetila in odbojna stekla ter šipe. Tako bomo na cesti dobro videli in dobro videni.

prgišče misli

V najbolj skritih kotičkih našega jaza drem-ljejo spomini na bitja, ki so bila pred nami.
E. SABATO

Vsaka sreča je religiozna.
K. VONNEGUT

In če so sanje v resnici blodnja duše po deželah večnosti, potem je sleherni sen, če ga znaš prav razbrati, že kar prerokba ali poročilo o tistem, kar mora priti.
E. SABATO

Veliko vprašanje je, ali je sploh mogoče verodostojno govoriti o grehah drugih.
J. KOSTNAPFEL

zdravnik razlaga 3

mr.sc. Tatjana Gazvoda

Možganska kap

Ljudje, ki so skrbeli za bolnika v bolnišnici, morajo biti v tesni povezavi s tistimi, ki bodo zanj skrbeli doma. Preden pride prizadeti domov, je treba opraviti vse nujne prilagoditve v stanovanju, ki mu bodo omogočile in olajšale bivanje. Seveda se mora bolnik s temi preureditvami strinjati. Zagotoviti morajo, da bodo bolnika na domu obiskovali fizioterapevt in drugi zdravstveni delavci. Na tak način je mogoče hitro spoznati vse nastajajoče probleme in pravočasno ukreniti vse potrebno. Nekateri bolniki niso sposobni skrbeti zase, zato je potrebna nastanitev v ustreznih domovih za ostarele ali morda v bolnišnici, kjer lahko zanje najbolje poskrbijo in jim tako olajšajo bolezensko stanje.

Bolnika s kapjo je treba spodbudjati, da raje opravi stvari sam, kot pa bi moral to zanj opraviti drugi.

oceniti logoped, da bo lahko začel s terapijo. Precej važno je ugotoviti, ali lahko bolnik komunicira s pisanjem ali tipkanjem, ker sta to ločeni veščini, čeprav sta seveda tesno povezani z branjem in govorom. Nekateri bolniki z možgansko kapjo so videti, kot da nočejo sodelovati in so nekoliko nerodni. To je lahko le navidezno in nenamerno oziroma je razumljiva posledica bolnikove nesposobnosti, da bi slišal in uskladal gibe. Običajna okvara po kapi je izguba občutka za položaj, zato prizadetemu prav malo pomaga, če pokaže mišično moč pri udarcu s pestjo v vašo odprto dlan, pri tem pa ne ve, kako bi roko uporabil in nadziral. Poleg tega lahko možgani dobivajo napačna sporočila, tako da se bolniku prizadeti ud ne zdi ohromel (paraliziran) in da ni sposoben sam spoznati prizadetosti, dokler mu zanj ne povedo drugi. Druga nenavadna situacija nastane takrat, kadar bolnik s kapjo lahko sprejema informacije na tisti strani, ki ni paralizirana. Če želite z njim govoriti, morate stopiti s prizadeto na neprizadeto stran, kot da bi morali skozi vrata, da bi prišli do bolnikove zavesti, zato da bi vas razumel.

Razgibalne vaje

V začetku je delovna terapija morda omejena le na zdravo roko, ko pa začne ponovno delovati prizadeta okončina, je treba vse napore osredotočiti v vzpodbujanje tega delovanja, pa čeprav je še tako neznan. Še posebej je treba razgibavati šibko roko. Stiska naj mehko gumijasto žogo, zvitek penaste gume ali kos plastičnega kita. Šele kasneje, ko se izkaže, da si prizadeti okončini ne bosta opomogli, se delovna terapija osredotoči, da prizadetemu omogoči živeti, se oblačiti, kuhati in urejati stvari z drugo normalno roko. Že zgodaj po kapi je treba bolnika obleči v njegovo obleko in dobre čevlje. Potem pa lahko neskončno dolgo dela posteljne vaje, s stopali naj se upira ob desko in se povleče na stol in dol z njega, pri čemer naj uporablja oporo ali posebno dvigalo s trapezom. To je ena od prvih stopenj neodvisnosti in je za bolnikovo moralno življenjskega pomena. Še celo bolj pomembni pa so prvi koraki pri hoji po opravljenih iztegovnih vajah za trup in noge na postelji, da se okrepijo "lene" mišice.

(se nadaljuje)

zanimivosti iz sveta

Podmorski 'Černobil'

7. aprila 1989 se je pri Medvedjih otokih v Norveškem morju ponesrečila sovjetska jedrska podmornica Komsomolec. Podmornica je bila nekaj posebnega, zavita v največjo tajnost. Kot se je izvedelo, so jo ruski konstruktorji zgradili za delovanje v velikih globinah, da bi tako nadomestili nekatere pomankljivosti sovjetskih podmornic proti ameriškim in natojskim. Ameriške jedrske podmornice delujejo v globini okrog 400 metrov, Komsomolca pa so naredili za delovno globino 1000 metrov. Menda se je podmornica izvrstno obnesla, dokler se ni nesrečnega 7. aprila zaradi preveč ostrega kota potapljanja zarila v dno Norveškega morja. V mrzlem grobu v globini kakih 1700 metrov je ostala celotna posadka. A bolj kot zanjo so se vojaški strokovnjaki zanimali, kaj se je dogodilo s tovorom v podmornici, predvsem z jedrskim reaktorjem, radioaktivnim gorivom in s torpedi z jedrskimi konicami. Meritve radioaktivnosti na območju nesreče so pokazale, da je reaktor ostal nepoškodovan; naprave namreč niso zaznale povečanega žarčenja. Sovjeti so se nekaj časa ukvarjali z mislijo, da bi znamenito podmornico dvignili, vendar so potem zamisel opustili. V domovini so

se dogajale silovite spremembe in nastali so drugi problemi.

Na potopljeno razbitino bi kar pozabili, ko bi Američani letos ne opozorili, da Komsomolec postaja nevaren. Jedrski strokovnjaki so namreč z meritvami ugotovili, da iz podmorniškega jedrskega reaktorja izteka gorivo in da je z radioaktivnostjo že okužen del Norveškega morja, kjer leži podmornica. Odtekanje urana je sicer počasno, vendar se strokovnjaki boje, da se bo razpoka, ki je nastala v reaktorju zaradi kemičnih reakcij med jeklom reaktorja, titanom podmorničnega trupa in morsko vodo, povečala in da bodo nastale še nove. Reaktor je trčenje sicer preostal nepoškodovan, nihče pa ni pomislil, da se bo v usodo Komsolca vpletla kemija. Reakcije med jeklom, titanom in morsko vodo pa so takšne, da jeklo propada. Ko bo varnostni jekleni oklep okoli reaktorja zaradi teh reakcij povsem popustil, bo prišlo do katastrofe, nekakšnega podmorskega dvojčka Černobila. Izliv goriva bi lahko zastropil Norveško morje in pokončal vse živo v okolici Medvedjih otokov.

Igor Spaski, nekdanji vodja inštituta Rubin, kjer so podmornico Komsomolec zgradili, pravi, da bi morali zelo hitro ukrepati, če naj bi preprečili podmorsko jedrsko katastrofo. Predlaga, da razbitino podmornice začno zalijejo v beton, podobno kot so zalili poškodovani černobilski reaktor, kasneje pa bi morali podmornico dvigniti z dna.

Nismo sami

Kaže, da Nasa le ne bo v prazno potrošila 100 milijonov dolarjev, kolikor stane projekt iskanja zunajzemeljskega življenja. Zaenkrat ga sicer še niso odkrili, so pa prejšnji teden dobili pomemben dokaz, da so možnosti obstoja inteligentnih oblik življenja v vesolju. S pomočjo vesoljskega teleskopa Hubble so našli dokaz, da ima več zvezd planet, ki so bistven pogoj za nastanek življenja. Teleskop je poslal na Zemljo slike 15 novih zvezd v Orionovi meglici. Pri polovici od njih so odkrili diskaste oblake zgoščenega prahu in plinov, zametek bodočih planetov. Diski se vrtijo dovolj hitro okoli svoje osi, da jih zvezda ne bo vsrkala vase. "Ti posnetki so najboljši dokaz doslej o obstoju planetarnih sistemov," pravi astronom Robert O'Dell z univerze Rice, kjer so planetarne diske odkrili. Po ocenah astronomov naj bi imelo svoj planetni sistem kakih 10 odstotkov od 400 milijard zvezd, kolikor jih je v naši galaksiji. To pomeni ogromno planetov, obstoj tolikih planetov pa močno povečuje možnost za obstoj življenja in razumnih bitij na njih.

Ropanje dediščine

Na stotine lovcev za starinami se klati po Ameriki in sistematično uničuje ter ropa zgodovinsko in kulturno dediščino ameriškega kontinenta. Za seboj puščajo opustošena arheološka najdišča, starodavne grobove in stoletne naselbine.

V Aljaski so zaščiteni arheološko najdišče slonokoščenih figuric že tako izropali, da mu je vlada ukinila status nacionalnega zgodovinskega pomena, saj ni ostalo nič, kar naj bi še varovali z zakonom. Roparji starin ne plenijo samo najdišče staroselcev, indijanskih grobišč in puebllov, lotevajo se vsega, kar jim prinaša denar. V Ameriki je tega veliko, naj gre za staro indijansko keramiko, različne predmete iz grobišč ali pa za lobanje, kosti in mumije. Zbiratelji starin kupujejo vse po vrsti, denar pa jim gre rad iz rok. Tako je mogoče za obredno indijansko masko dobiti do 40.000 dolarjev, za otroško mumijo le nekaj tisoč dolarjev manj, za kakšno posebej redko posodo pa več kot 100.000 dolarjev.

Za plenilce in preprodajalce so zanimivi tudi predmeti iz ne tako oddaljene preteklosti. Tatovi iščejo tudi predmeti iz obdobja ameriške državljanske vojne, rajejo po bojiščih in grobiščih. Najhujše ropanje kulturne dediščine se dogaja na ameriškem jugozahodu, kjer je veliko najdišč staroindijanskih kultur.

BOŽIČNO IN NOVOLETNO DREVESCE - Na vasi so krasili bogkov kot s smrečjem, bršljanom, božjim drevcem in belo ometo, o božiču pa so dodali še okrašen papirnati kotni prtček, imenovan paradiz ali pečca. Božičnega drevca ali novoletne jelke, kot pravimo danes, niso poznali. Pojavljati se je začelo najprej v mestih in se je v večji meri šele po drugi svetovni vojni razširilo tudi na podeželje. Ponavadi so smrečice okrasili z bonboni, zavitimi v bel papir, na obeh koncih lepo narezljan, z majhnimi rdečimi in rumenimi jabolki in z nakupljenimi okraski. Pod "krisbam" so nastavili darila in otroke opozarjali, da jih poslušajo Jezusček in da angelčki letajo okoli in opazujejo. Na božični večer so molili rožni venec, nato pa večerjali pečeno kokošo, gos ali raco, prazen krompir in solato, na koncu pa še orehovo potico ali rozinov šarkelji. Ko so "angelčki" pozvonili, so otroci šli pogledat, kaj so dobili za božič. - Na fotografiji je predvojna družina iz Brezic ob božičnem drevcu. (Pripravila: etnologinja Ivanka Počkar)

IX Trdinovih xopiskov

Napredovalnost dolenska - Dolenec poprijemlje se kaj rad, vsakako rajše od Gorenca, novih reči, misli, iznajdb naukov, sploh novih resnic, da le ni združen s tem kak strošek ali trud.

Slovenci servilne pare - Jetniki v mestu (v Kresii) nimajo nič šetališča, kar je zoper postavlo in zdravje, ali naši grešniki se ne pritožujejo zoper to, ker so Slovenci servilne pare, in jim tudi nihče ni tega razlagal, da je sveži zrak in hoja človeku potrebna. Marsikateri ima šetanje za sitnost, zato rajše leži.

Beže proč od tobačnega dima - V Šempeterski župi in sploh dalje od Novega mesta in v ceste mnogi možaki ne kade nič, nekteri tudi to ne. Zato še v krčmi dostikrat, če pride kak kadilec s smotko, ženske beže proč ali pa se v stran obračajo, ker nenavajenim tobačnega dima kajenje težave dela.

Zre se strašno veliko - Mestna gospoda naklada strašen lišp že na otroke, hoče jesti to kar je najzgodnejše in najdražje: kartofel, ljub, ločiko, žlahine ribe, divjačino etc. in se mora udeležiti se vsake če še tako drage veselice in sicer s celo rodovino. Zre se strašno veliko, meso tudi dopoldne in popoldne, če niso opoldne saj 3 jedi, smatra se za beračijo, po pravilu bi morale biti še 4. Veselijo se, papati in pupati se ex offio mora, če ne iz svojega, pa iz tujega, če ne za gotovo pa za dolg.

Če si podatke ob popisu prebivalstva, gospodinjstev, stanovanj in kmečkih gospodarstev marca lani ogledamo nekoliko pogloblje, vidimo, da je Slovencev v lastni državi vse manj. Če smo lahko še leta 1953 govorili o 96,52-odstotnem deležu slovenskega naroda v svoji republiki, se ta odstotek vsako desetletje vidno zmanjšuje. To je posledica vedno manjšega naravnega prirasta. Še v obdobju med leti 1971 in 1980 se je naravni prirastek gibal med 10.560 in 12.456 preb., medtem ko je v letih 1981 do 1990 ta delež padel za 3.813 do 10.487 preb. Zares si ne bi smeli nihče več, statistični analitiki pa toliko manj, zatiskati oči ob dejstvu, da je v Sloveniji prebivalcev, za razliko od večine zahodnoevropskih držav, še vedno vsako leto več. Prav nikomur ne bi bilo težko iz razpoložljivih podatkov republiškega zavoda za statistiko, ki so bili objavljeni v začetku februarja letos, potegniti primerjavo, da bo Slovencev ob naslednjem popisu (leta 2001) nedvomno še za nekaj odstotkov manj, kot jih je danes. Negativni strukturni delež pa je splošno znan podatek. Pa še nekaj preseneča oz. jasno kaže na nacionalno ogroženost slovenskega naroda: število prebivalstva, ki se narodnostno ni izreklo za Slovence, se je od leta 1971 do leta 1991 skoraj podvojilo. Od leta 1971, ko je bilo Neslovencev 87.622, se je to število leta 1991 dvignilo na 157.112.

Poleg Slovencev še 23 drugih narodnosti.

Zaradi spremenjenih političnih razmer podatki iz zadnjega popisa danes najbrž niso več verodostojni, od kakšnih korenitih sprememb pa vseeno ni moglo priti. Poleg Slovencev je v Sloveniji največ Hrvatov, Srbov in Muslimanov. V primerjavi s predzadnjim popisom

Vinko Blatnik: Rojstvo in vzpon samostojne Slovenije

prebivalcev marca leta 1981 je med pripadniki drugih jugoslovanskih narodov in narodnosti, ki živijo v Republiki Sloveniji kot stalni prebivalci, upadlo le število Hrvatov (za 3,48 odstotka); najbolj pa se je povečalo število Muslimanov (za 99,07 odstotka), Albancev (za 79,24 odstotka) ter Makedoncev (za 34,18 odstotka). Razen v občinah, ki zaradi obmejne lege sodijo med narodnostno mešana območja (Izola, Koper, Piran, Lendava, Murska Sobota, Piran), je bil največji delež neslovenskega prebivalstva na Jesenicah (22,86 odstotka), v Ljubljani v občini Moste-Polje (19-17 odstotkov), v Kranju (16,76 odstotka) in Metliki (16,52 odstotka). Število prebivalcev italijanske narodnosti se je v zadnjih desetih letih povečalo za 40 odstotkov; število prebivalcev madžarske narodnosti pa je nazadovalo za 10,5 odstotka.

Za konec preletimo še podatke, ki zadevajo religijo oz. veroizpoved. Ker so bili podatki zadnjič zbrani leta 1953, je še posebno zanimivo pogledati prav na to področje. Do določene mere so bili podatki prav pri veroizpovedi pomanjkljivi, saj ob najnovejšem popisu prebivalstva leta 1991 kar šestina vsega prebivalstva, ki stalno živi na ozemlju Republike Slovenije, ni želela javno izraziti svoje verske pripadnosti. Največ je katoličanov (1.394.180 ali 88,4 odstotka vseh, ki so se versko opredelili), 85.000 prebivalcev Republike Slovenije pa je izjavilo, da niso verni. Pravoslavnih je 46.634 ali 3 odstotke,

je napolnil nosnice, ko me je vprašala, kaj počnem. Kratko sem ji odvrnila, da bo zmrznila, če se ne bo premaknila, a je le skomignila z rameni. Ženska je bila težka in počasi sva se pomikali proti vasi: Dopovedovala sem ji, se naj vsaj malo opre na lastne noge, a mi je v odgovor le nerazločno mrmrala. Pot se je vlekla in ni ji hotelo biti konca. Noge so postajale težke, negotove, bolel me je vrat. Končno sva prilezli do njene hiše. Zavpila sem na pomoč in se zrušila z njo vred na tla. Izgubila sem zavest.

Čez čas sem se zavedla v njihovi kuhinji. Vse me je bolelo, roke pa sem imela rdeče in otrple od mraza. Njena hči mi je dvignila glavo in po grlu mi je stekel vroč čaj. Čez čas sem se odločila, da grem domov. Vsa družina se mi je zahvaljevala, jaz pa sem hotela le v posteljo, da prespim dogodek. Možakar me je neseš, saj kljub poskusu, da bi sama hodila, nisem mogla, tako sem bila izčrpana.

Navkljub bolečinam sem se smehljala, saj sem le rešila življenje, kakršnokoli je že. Vem, da je bil napor zaman, saj bo ženska zopet kje obležala in lahko se zgodi, da ne bo nikogar, ki bi jo rešil. Zasluga za to dejanje gre samo moji vesti, saj sicer sovražim pijačo in ljudi, ki so ji vdani.

Minka:

Sveti večer

Knalu po začetku druge svetovne vojne je velik grad na Dolenjskem izgubil svojega nemškega lastnika, ker so se graščakovi preselili na ozemlje, zasedeno od Nemčije, v grad pa so se naselile pregnane redovnice. Grajske prostore so preuredile po svojih potrebah: v eni od sob so si uredile kapelo, kjer so imele bogoslužna opravila, v eni pa prostor, kamor smo prihajali ob nedeljah k maši tudi krajanje iz bližnjih vasi, ker v farno cerkev nismo mogli.

Spominjam se svetega večera leta 1942. Pri meni doma smo se zbrale dekleta iz vse naše vasi, da bi skupaj odšle k polnočnici v grad. Ko smo prišle na konec vasi, kjer se pričnjava gozd, smo v temi na cesti opazile postave. Že smo se hotele vrniti, ko zaslišimo glas, naj gremo kar naprej in naj se nikar ne bojimo. Šle smo proti sencam in ugledale partizane. Skupina mož si je izborila prost večer, da so

lahko odšli k polnočnici. Ker smo imeli isto pot, smo skupaj odšli skozi gozd proti gradu.

V kapeli je bilo zbranih že veliko ljudi. Ko smo dekleta vstopile skupaj z borci, so ljudje začudeni pogledali, kaj to pomeni. Knalau se je pričela polnočna maša. Prepevali smo božične pesmi in borci so se nam pri petju pridružili. Tako zavzeto so peli, da je eden od njih, potem ko smo vsi utihnili, še sam zapel "Glej, zvezdice božje."

Po polnočnici je g. župnik naročil redovnici, naj povabi borce v kuhinjo. Tam so jih lepo pogostili in povabili, naj se še oglasijo.

Z borci, znanci s polnočnice, smo se med vojno še večkrat srečale. Skoraj bi bil dogodek tega svetega večera pozabljen, ko ne bi prišla vest, da je bil partizan, ki je tako lepo zapel "Glej, zvezdice božje", ustreljen.

Ustrelil ga je bil domobranec, ki se je boril za vero.

Za uka žejne

Tehniška založba Slovenije je dopolnila svoj letošnji program s štirimi zanimivimi knjigami, po katerih bodo radi segli tako mladi kot starejši.

Mlajšim in znanja željnim je namenjena knjiga ŽIVI SVET, s katero založba nadaljuje s tradicijo svojih šolskih enciklopedij. Z bogastvom barvnih slik in jedrnatim poljudnim besedilom, ki sta ga prispevala Leslie Colvin in Emma Speare, knjiga govori o rastlinstvu in živalstvu našega planeta. Urejena je tako, da predstavlja rastline in živali, ki žive v istih naravnih okoljih, denimo v puščavi, v polarnem območju, v listnatem gozdu, in tako nazorno pokaže, kako živa bitja vplivajo druga na drugo ter s tem neprestano spreminjajo okolje. Dodana sta še klasifikacija živih bitij in slovarček pojmov.

Prav tako bogata z barvnimi slikami je knjiga iz zbirke Slikovni pojmovnik IZNAJDBE IN ODKRITJA. Napisal jo je Struan Reid, opisuje pa najpomembnejše izume in odkritja, ki so na posameznih področjih človekovega delovanja vplivali na razvoj človeštva od kamene dobe do osvajanja vesolja. Iznajdbe prikaže po področjih (npr. goriva in rudarstvo, pisava, medicina) in kronološko, zato bi lahko rekli, da gre kar za kratko zgodovino razvoja znanosti in tehnike.

Knjiga STO PREPOSTIH STVARI, KI JIH LAHKO NAREDITE ZA REŠITEV ZEMLJE je združena iz dveh knjig, ki sta izšli v Ameriki ločeno, Tehniška založba pa ju je izdala skupaj, ker sta si zelo sorodni. Tako je zdaj v nji združeno sto zanimivih idej in predlogov, ki so zastavljeni ekološko in naj bi pomagali posamezniku, da se tvorno vključi v svetovna prizadevanja za izboljšanje okolja. Vsakdo namreč lahko naredi veliko koristnega tudi pri vsakdanjih opravkih in rešeh, kot je denimo uporaba avtomobila ali kupovanje oziroma ne kupovanje ekološko spornih izdelkov. Vsekakor se splača večkrat polistati po knjigi, četudi niste najbolj "zeleni". S pridom jo bodo lahko uporabili v šolah. Posebnost knjige je, da so jo natisnili na recikliranem papirju, torej je ekološka tudi po tej plati, ne samo po vsebini.

Ker je pred leti izdana knjiga OTROKOVE USTVARJALNE IGRE že davno pošla, zanimanje zanjo pa je precejšnje, so v založbi pripravili novo, nekoliko popravljeno izdajo. Namenjena je otrokom, staršem, učiteljem in vzgojiteljem, prinaša pa najraznovrstnejše predloge in zamisli, kako otroka ustvar-

jalno in zdravo zaposliti z igrkami, razgibanjem, muziciranjem, oblikovanjem, z jezikovnimi igrami, eksperimentiranjem in praznovanji. Vsebinska je razdeljena po starostnih skupinah in je tako lepo pregledna in uporabna. Knjiga za srečno otroštvo in zadovoljno družino.

MILAN MARKELJ

Dafnis in Hloa

Dražgoška založba Pan, ki se uvršča med nove, manj znane založbe, ki na Slovenskem skrbijo, da nam ne zmanjka branja, je poslala na trg zanimivo knjižno novost, po kateri bodo radi segli ljubitelji slovstvenih biserov in ljubitelji antike. Izdala je namreč nekoliko prenovljen in posodobljen prevod znanega Longosovega ljubezenskega romana iz pozne antike DAFNIS IN HLOA. Prvi prevod dr. Frana Bradača je izšel pred štirimi desetletji v zbirki Mala knjižnica in ga že dolgo ni mogoče nikjer dobiti, torej je bil res že čas, da smo ta kratki roman, ki se še danes lahko kosa z mnogimi bolj znanimi slovstvenimi mojstrovini, ponovno dobili na knjižne police. Knjigi je dodana literarno-teoretska oznaka in številne opombe s pregledom prevodov ter poglavitnih umetnih, ki so se navdihovale pri Longosovem besedilu.

Roman je najverjetneje nastal v 3. stol., v času, ko je pod vladno bizantinskih cesarjev in pod navalom krščanstva ugašala poganska kultura helenske dobe, pisatelj je skušal s tem idiličnim romanom oživiti grškega duha. Roman štejeemo v širšo zvrst bukoličnega slovstva. Osrednja tema pripovedi je prebujanje ljubezni med odloženima otrokoma, ki živita med pastirji na otoku Lesbosu in tu v objemu idilične narave premagujeta različne težave in težavice, spletke tekmecev in zvižaje snubcev, dokler ne najdeta poti ljubezni. Tudi ko se pojasni njuno poreklo, ki ni pastirsko, ostaneta na deželi.

Roman so iz pozabe obudili v 16. stol., ko je postal silno priljubljen in je vplival na tedanje zanimanje višjih slojev za preprosto, svobodno življenje ter seveda na nastanek pastirskih romanov. Visoko so ga cenili tudi poznejše, kar izpričujejo tele Goethejeve besede: "Vsa pesnitev razodeva najvišjo umetnost in kulturo...vsem je tak okus, taka popolnost in tolikšna rahlostnost v občutkih, da jo lahko postavimo ob bok najboljšemu, kar je bilo kdaj napisano... Vse je prežeto z lepoto iz prve roke... Dobro je, da človek vsako leto berebere to knjigo, da se iz nje vedno znova uči in vedno znova sprejema vase vtis velike lepote."

Kaj več za povabilo k branju najbrž ni treba navesti.

MILAN MARKELJ

so se celo vprašali, ali bomo Slovenci izumrli. Vse kaže, da bomo, če se seveda ne bo korenito spremenil naš odnos do družine oziroma če bo otrok še naprej luksuz.

Podatki zavoda za statistiko so namreč za Slovence katastrofalni. Naravni prirastek je bil letos: januarja 61, februarja 31, marca pa -3 (minus tri!), kar pomeni, da si sami pišemo smrtno obsodbo: več bo umrlih kot pa živorojenih. Mogoče bo kdo pomislil, da je negativni naravni prirastek letošnjega marca posledica lanskoletne vojne v Sloveniji. Ne, saj je po nepopolnih podatkih zavoda za statistiko naravni prirastek za april nekoliko boljši, a ne bistveno.

Letos smo Slovenci dosegli še en skrb zbujajoč rekord. Februarja se je namreč rodilo 1.590 novorojencev, kar je bil 30-letni minimum. Tudi rodnost na Slovenskem je katastrofalna. Za obstoj naroda v enaki številčnosti je namreč potrebnega približno 2,1 otroka na eno žensko, v Sloveniji pa ima zdaj ena ženska približno 1,69 otroka. Že dobra četrtina otrok pa se rodi zunaj zakonske zveze.

Kakšni smo Slovenci?

Le redki med nami razmišljajo, kakšni smo Slovenci, kakšne nas vidijo drugi: Srbi, Hrvati, Avstrijci, Američani? Kako vidimo sami sebe? Zakaj smo v očeh drugih narodov drugačni kot v lastnih?

O tem, kakšen je ta ali oni narod, govori že nešteto strokovnih in znanstvenih knjig. Avtorji se ponavadi v svoji tiskih, da bi se dokopali do bistvenih resnic o narodu, oklepajo strogo znanstvenega izrazoslovja, ki pa jih na žalost ne pripelje dlje od suhoparne analize dogodkov, značilnosti in posebnosti posameznih narodov.

OSUMLJEN POŠKODOVANJA AVTA - 25-letni Draščičan je utemeljeno osumljen, da je 2. decembra zvečer s kovinskim predmetom poškodoval osebni avto Opel Kadett, last Metličana Josipa D. Škode na vozilu je kar za 195.000 tolarjev.

OSTAL BREZ RAZDELILNE KAPE - V času med 19. in 23. decembrom je nekdo v Črnomlju z osebne avtomobila Vladimirja K. odvil in odnesel razdelilno kapo s priljučnimi kabli. Škode je za pet tisočakov.

KJE SO OKRASNE KAPE? - Tako se je 27. decembra spraševal Ljubljčan Srečko B., kateremu je v noči na 27. december nekdo z osebne avtomobila Citroen AX odvil in ukradel štiri okrasne kape s koles. Škode je za osem tisočakov.

PRAZNA TORBICA - 25. decembra zvečer je neznanec na novomeških Mestnih njih vlomil v osebni avto R-4 in tam iz ženske torbice, ki jo je imela Marjeta U. spravljeno pod armaturno ploščo, zmaknil osem tisočakov.

PREREZANE PNEVMATIKE - 22. decembra se je neznanec v Martinji vasi pri Mokronogu lotil vprežnega voza in na njem prerazal pnevmatiki, podoben podvig pa si je nato privoščil še na osebni avtomobilu Mokronožana Franca P. Slednji je našel prerezane vse štiri gume. Škode je za 4.000 tolarjev.

IZGINILO 400 METROV KABELA - To se je zgodilo v času med 23. in 24. decembrom na gradbišču novomeškega Revoza. Lastnik 400 metrov električnega kabla je MKI Pionir, ki je tako oškodovan za 13.000 tolarjev.

TAT V PICERII - V noči na 21. december je nekdo šaril po kuhinji črnomaljske picerije in iz miznega predala ukradel 30.000 tolarjev. Novci so bili last Jožeta L. z Božakovega.

PEŠČA VRGLO NA ŽIVO MEJO

ČRNO MELJ - 53-letni Ivan Orlič iz Črnomlja je 24. decembra okoli 23. ure peščil po levi strani Zadržne ceste proti Belokranjski cesti v Črnomlju. Na neosvetljeni cesti ga je pri hiši št. 31 dohitel osebni avtomobil, za krmilom katerega je sedel neznan voznik, in pešča zadel. Orliča je vrglo na živo mejo, nakar je ranjen obležal, neznan voznik pa je, ne mencej se za nesrečo, odpeljal naprej. Orliču so pomoč nudili v črnomaljskem zdravstvenem domu.

Štirinajst mesecev negotovosti

Stjepan Storjak pravi: »Prošnjo za slovensko državljanstvo sem oddal lanskega oktobra, odgovora do danes še ni«

NOVO MESTO — »Rad bi videl merila, po katerih se deli slovensko državljanstvo. Zanimivo bi bilo namreč odgovoriti na vprašanje, kako lahko danes tisti, ki so se v času slovenske vojne skrili na varno v južne republike, po končani nevarnosti pa se z dvignjeno glavo vrnili na svoje domove, mahajo s potrdilo o državljanstvu, nekateri, ki smo vojne dni preživeli bodisi na delovnem mestu, bodisi v službi novorojene države, pa smo za to prikrjani.« Tako se danes razočaran sprašuje 30-letni Stjepan Storjak iz Straže, ki še štirinajst mesecev po tistem, ko je vložil prošnjo za pridobitev slovenskega državljanstva, ostaja brez odgovora. »Pravijo mi, da vloga še obravnavajo, da to lahko traja še leta in podobno. Ne zanima jih, da ostajam brez dokumentov, stanovanja, družine.«

Storjak se je rodil ob slovensko-hrvaški meji, v Pregradi v hrvaškem Zagorju. Šolal se je v Novem mestu, tu končal srednjo gostinjsko šolo, vmes pa aktivno delal v takratni mladinski organizaciji. O tem govori tudi priznanje, ki ga je dobil. Za hip se je, kot sam pravi, odzval tudi takratnemu modnemu političnemu kriklu in vstopil v Zvezo komunistov, a jo že po treh letih zapustil. »Ko sem se leta 1982 vrnil od vojakov, sem se dokončno zaposlil v hotelu Metropol, kjer sem

Romski vestern brez obsodbe

Junjsko streljanje na Lokvah brez krivca — Naser—Sinko Koca oproščen obtožbe o poskusu umora — V priporu pet mesecev

ČRNO MELJ — Tisti, ki so letošnjega 3. junija slišali streljanje v romskem naselju Lokve pri Črnomlju, so vedeli povedati, da ni bilo pokanja nič manj kot v kakem akcijskem vesternu. Dogajanje tistega predpoletnega dne je dobilo sedaj epilogo pred senatom novomeškega sodišča, na zatožni klopi je moral sedeti 19-letni Naser—Sinko Koca, ki je bil v priporu vse od 3. junija pa do 9. novembra. Pokazalo se je, da zastoj, novomeško sodišče je namreč Koco oprostilo obtožbe.

In česa ga je obtožnica bremenila? Nič več in nič manj kot poskusa umora. 3. junija letos okoli 18. ure naj bi namreč v romskem naselju Lokve streljal s pištolo iz razdalje petindvajsetih metrov. Cilj naj bi osebni avto Cirila Šajnoviča z namenom, da voznika ubije. Krogla naj bi res prestrelila vrata, a na Šajnovičovo srečo običala v levem sedežu. Tem navadam v obtožnici pa sodniki niso pritegnili. Sodili so, da je za obsodbo premalo dokazov.

Na Lokvah pri Črnomlju že vrsto let živi družini Rustema Koca in Cirila Brajdiča. Bili so dobri prijatelji, zadnja leta pa so se pričeli odnosi med družinama krhata do te mere, da so danes eni proti drugim že sovražno razpoloženi.

Temu naj bi bila kriva meja med parcelama obeh družin, nekaj pa tudi ljubzenski odnosi med mlajšimi družinskimi člani. 3. junija letos se je Ciril Brajdič z družino vrnil domov z nabiranja trsljkovine. Zbrali so se okoli stare jablane na dvorišču med Brajdičevno in Šajnovičovo hišo. Naenkrat je v naselju prišlo do močnega streljanja. Kar lep čas se ni vedelo, kdo pije in kdo plača, kdo strelja in kdo je napadeni. Vzrok pokanja

naj bi bilo razburjenje Cirila Brajdiča nad na novo odmerjeno mejo in posekanimi mejnimi drevesi. Strelji so prihajali iz različnega orožja, Koca in njegovi so kasneje policistom in sodnikom trdili, da so streljali Brajdiči, slednji so zagotavljali nasprotno.

Policijski ogled je nesporno pokazal, da je bila z naboji zadeta hiša Cirila Šaj-

VLOM V AVTOMOBIL

TREBNJE - 23. decembra je nekdo v Trebnjem vlomil v osebni avto Pirančana Iva K. in zmaknil moško ter žensko torbico, manjši računalnik, fotoaparati in osebne dokumente. Ivo je vsaj ob 25 tisočakov.

TRIJE RANJENI MED TRČENJEM

ŠMARJEŠKE TOPLICE - 24. decembra ob 19.15 se je 31-letni Darko Hočevar iz Dolenje Stare vasi peljal z osebnim avtomobilom po cesti iz Šmarjete proti Družinski vasi. V Šmarjeških Toplicah je neprevidno zavijal v levo, ko mu je nasproti z osebnim avtom pripeljala Anastazija Sinkovec. Prišlo je do čelnega trčenja, pri katerem so se laže ranili sopotnici Marija in Katja Sinkovec ter voznik Darko Hočevar. Skupne materialne škode je bilo za 400.000 tolarjev.

Avto v potoku Težka voda, voznik pa mrtev

Na božični dan huda prometna nesreča na Pogancah

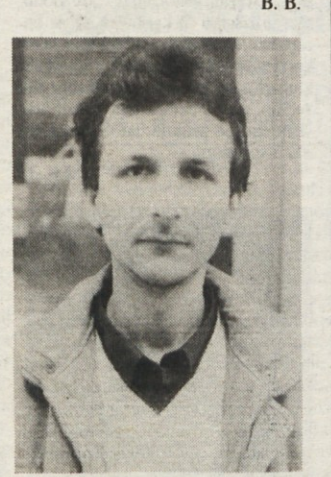
NOVO MESTO — 25. decembra okoli 5. ure zjutraj je prišlo na magistralski cesti med Novim mestom in Metliko do tragične nesreče, v kateri je izgubil življenje 33-letni Dušan Kren iz Stranske vasi.

Kren se je tega jutra z osebnim avtomobilom znamke Jugo 55 peljal iz Novega mesta proti Metliki. Še na Pogancah je avtomobil zaradi prevelike hitrosti zaneslo na desno bankino, nakar je Kren sunkovito zavil v levo, pri tem pa tudi izgubil oblast nad vozilom. Avto je najprej zdrsel na travnatno bankino, nato trčil v več drevesnih štorov na nasipu, naposled pa zapeljal po nasipu nazvold in se še večkrat prevrnil. Vozilo je naposled običalo v potoku Težka voda, voznik Dušan Kren pa je hudim poškodbam podlegel na mestu nesreče.

Štirinajst mesecev negotovosti

Stjepan Storjak pravi: »Prošnjo za slovensko državljanstvo sem oddal lanskega oktobra, odgovora do danes še ni«

državljanstva. Obsodili so me brez sodbe, zavrgli, ne da bi imel možnost braniti ali zagovarjati se. Ali se je kdo od tistih, ki se tako igrajo z mojo usodo, vprašal, kako bodo živeli moji otroci, ko bom moral zapustiti Slovenijo? Jim je cilj post-nega človeka spreobrniti v kriminalca? Če mi že ne daste slovenskega državljanstva, mi, prosim, povejte vsaj razloge za takšno odločitev. Bom vsaj vedel, zakaj nisem vredn biti Slovenec.«

Stjepan Storjak: »Kako bodo preživeli otroci, če bom moral oditi iz Slovenije?«

noviča, prav tako pa je bilo ugotovljeno, da se je streljalo tudi iz te hiše. Po stari romski navadi orožja seveda ni bilo moč najti, družini sta bili vsaj v tovrstnem ukrepanju složni. Senat sodišča po zaslišanju prič, očitno je v akterjev streljanja nikakor ni mogel zanesljivo ugotoviti, kdo vse je streljal in kam, najverjetneje je pokalo z obeh strani, in prava sreča, da nihče ni bil resneje ogrožen.

Tudi tega, da bi Koca namerno streljal v avto Šajnoviča in ga hotel ubiti, ko se je ta odpravil v Črnomelj po policiste, ni bilo moč dokazati. Priče so trdile celo, da Koca tistega dne sploh ni streljal niti ni imel v rokah orožje. Kakor koli že, za obsodilno sodbo je bilo dokazov premalo, ne nazadnje tudi izvedenec ob tako nasprotujočih si pričevanjih in opisih dogajanj za prenekatero vprašanje ni našel zadovoljive razlage.

Koca je torej — vsaj kar zadeva obtožbo o poskusu umora — nedolžen, in če je tako, je po nedolžnem za rešitkami pripora odsedel tudi tistih pet mesecev med junijem in novembrom.

Maščevanje za očetovo smrt

Na mesto smrti 57-letnega Lovrenca Kelharja sta kmalu po nezgodi oborožena prišla njegova sinova

BREŽICE — Prejšnji ponedeljek, 21. decembra, je prišlo na lokalni cesti med Bojsnim in Globokim do hude prometne nesreče, v kateri je življenje izgubil 57-letni Lovrenc Kelhar iz Bojsnega. Slednji se je omenjenega večera — kazalci na uri so kazali 22.40 — vračal peš po cesti od Globokega proti domu. Med hojo je padel in obležal na desnem voznem pasu lokalne ceste. Kmalu zatem je za njim z osebnim avtom Ford Escort pripeljal 29-letni sovaščan Drago Štrukc, ki je na cesti ležečega pešca spregledal in povozil. Nekaj je k temu zagotovo botrovala megla, saj je bila vidljivost tistega večera slabih petde-

KRATEK STIK POVZROČIL POŽAR

RIBNICA - Minuli torek, nekaj pred 16.uro popoldan, je zagorelo v stanovanju Slavice Fegije v stanovanjskem bloku na Trgu Veljka Vlahoviča 4 v Ribnici. Do požara je prišlo zaradi kratkega stika na pralnem stroju. Gasilec, ki so zaradi odsotnosti lastnice morali v stanovanje vdreti, je uspešno požar hitro pogasiti. Škodo ocenjujejo na okoli 200 tisoč tolarjev.

UKRADENO LADO ŽE NAŠLI

PIŠECE - 23. decembra med 19.15 in 19.30 je bil izpred gostilne Rožman v Pišecah ukraden osebni avto znamke Lada z registrsko oznako KK P6-403, last Antona Gregla iz Pavlove vasi. Vozilo je bilo nezaklenjeno s ključi pod volanom, vendar so avtomobil na Greglovo srečo že naslednjega dne našli izven naselja Pišec. Za storilecema zaenkrat ni ne duha ne sluha.

IZTIRILA SE JE LOKOMOTIVA

BRESTANICA - 23. decembra ob 11.03 je prišlo med postajnim premikom železniške kompozicije na postaji v Brestanici do nesreče. Med premikom, ki je potekal brez vednosti in odobritve vlakovnega odpravnikarja, se je na industrijskem tiru med vožnjo preko kretnice iztirila lokomotiva. Preiskava o tem dogodku še traja.

VLOMILEC V TRGOVINI

TELČE - Med 21. in 23. decembrom je bilo vlomljeno v trgovino na Telčah, od koder je nepridiprav odnesel kavo, čokolado, suhomesnate izdelke, nekaj kozmetike, iz blagajne pa zmaknil 5 tisočakov gotovine. Skupne škode je za kakih 50.000 tolarjev.

IZ ŠOLE IZGINILI RAČUNALNIKI

KRŠKO - V nedeljo, 27. decembra, je bilo vlomljeno v prostore srednje tehniške šole v Krškem, od koder so storilci odšli z lepim plenom. Izginili so namreč štiri računalniki, tiskalnik, trije programski ključi, barvni televizor, videorekorder, dve tržačnici in še nekaj predmetov, tako da je skupne škode kar za milijon in 200 tisoč tolarjev. Policisti so predrznežem že za petami.

OB MARKE IN TOLARJE

BREŽICE - V nedeljo, 27. decembra, med 14. in 20. uro je bilo v Brežicah vlomljeno v stanovanjsko hišo 42-letnega Marjana Šimunoviča. Slednji je ostal brez 1.700 nemških mark in 80.000 tolarjev.

Januarja stavka policistov

Nezadovoljni nad sklepom vlade bodo možje postave stavkali 8., 13. in 19. januarja 1993

LJUBLJANA — »Naše plača ostajajo nižje, kot nam jih zagotavlja zakon. Izbrabili smo že vsa pravna sredstva, da bi našega delodajalca, slovensko vlado, pripravili do tega, da ta zakon spoštuje, a brez uspeha. Delavci v državnih službah smo še vedno prikrajšani za več kot eno mesečno plačo. Sklep vlade, da nam razliko med doslej izplačanimi in zakonsko pripadajočimi osebnimi dohodki izplača v štirih mesečnih obrokih, ki bi jih začeli dobivati konec februarja, nas ni zadovoljil.« je bil na tiskovni konferenci prejšnji teden odločen Zdravko Melanšek, predsednik policijskega sindikata.

Sindikati pravi, da je obljubljeni potrdilo o pravici do izplačila razlike le pesek v oči, saj ta listina ni neposredno izplačljiva in z njo delavci denarja ne morejo izterjati. Prav tako sklep vlade ne upošteva zakonitih zamudnih obresti. Policisti so se zategadelj odločili za stavko. Izvedli jo bodo, če vlada ni do ponedeljka, 28. decembra, spreminila svojih

stališč, 8., 13. in 19. januarja. Zdravko Melanšek je zagotovil, da s stavko varnost ljudi ne bo ogrožena, potekala pa bo, kot je v njihovih stavkovnih navodilih zapisano: stavkajoči delavci bodo zbrani na sedežih svojih enot oz. na svojih delovnih mestih. Ob tem ni odveč zapisati, da sklep o stavki podpira kar 87 odst. sindikalnega članstva.

V ilustraciji za konec še podatek o novembrski plači slovenskih policistov. Bruto osnova novembrske plače je bila 22.078 tolarjev, koeficienti pa so od 0,8 do 5 (slednji večljajo za vodje služb v državnih organih), navaden policist ima koeficient 2,5. Preračunano, to pomeni, da je bila novembrska bruto plača »navadnega« policista, ki še nima dopolnjenega enega leta delovne dobe, 66.583 tolarjev, za tistega, ki je v službi že deset let, 69.565 tolarjev, za dvajset let delovne dobe pa je ta znesek 87.877 tolarjev. K temu dodatki za nočno ali nedeljsko delo ter nadure niso všeti.

B. B.

PRETEP NA GOSTILNIŠKEM DVORIŠČU

STARA VAS - 26. decembra okoli 16.30 je prišlo pred gostilno Luzar v Stari vasi pri Sentjerneju do pretepa, ki se ni nič kaj nežno končal. 27-letni Franc G. z Roj je namreč utemeljeno osumljen, da je s kolom premikastil 31-letnega Franca Š. iz Sentjerneja, pri tem pa mu je pomagal tudi neznanec, za katerim možje postavljajo poizvedujejo. Franc Š. je bil pri tem hudo poškodovan in se zdravi v novomeški bolnišnici. Zoper Franca G. bo seveda napisana kazenska ovadba, enako kot za 20-letnega Andreja R. iz Grobelj, ki je utemeljeno osumljen, da je prav tako s kolom napadel 32-letnega Zdravka B. iz Dolenje Stare vasi in ga na srečo le laže poškodoval.

VLOMLJENO V VIKENDA

CEROVEC - Med 19. in 21. decembrom je še neznan storilec v Cerovcu vlomil v vikend Sevnica Franca Kebra in ga prikrajšal za kakih 15 kilogramov mesnatih izdelkov. Nekaj zatem je vlomil še v sosednji vikend Izolčanke Mire Kavčič, ki pa inventure v svojem objektu še ni opravila.

Vlomi tudi na božični večer

Tatvine iz osebnih avtomobilov se kar vrstijo — Jože in Silvestra R. ob 150 tisočakov

NOVO MESTO — Uvod je lahko enak tistem pred štirinajstimi dnevi, le podatki so sveži. Gre seveda za vse številnejše vlome v osebne avtomobile, ki grede zvečine na rovaš lahkomiselnih voznikov, slednji zmikavte kar vabijo v svoja vozila.

Božični večer je bil še posebej vabljev za vlomilce. Pred gostiščem Loka je bilo vlomljeno v dva osebna avtomobila, izginili sta torbici z denarjem, čeki in dokumenti. Mirenčanka Romana B. je bila ob 20 tisočakov, Metličan Rajko S. pa ob polovico manjšo vsoto. V Lamutovi ulici je bilo tega večera vlomljeno tudi v osebni avto Vladimirja B. Slednji je pogrešil torbico z dokumenti, čeki, markami in tolarji; eno z drugim naj bi bilo škode za blizu 20 tisočakov. Pod Trško goro pa je bilo na božični večer vlomljeno v avto Novomeščanke Silvestre R. Na zadnjem sedežu se je vabljivo ponujala ženska torbica, v njej pa pravo premoženje. Neznanec je obogatel za 1.500 nemških mark, 60.000 italijanskih lir, nekaj tolarjev, čeke, odnesel pa je tudi osebne dokumente. Jože in Silvestra R. sta bila skupaj oškodovana za preko 150.000 tolarjev.

Večer kasneje je bilo na Ragovski

ulici vlomljeno v vozilo, last zasebne firme Plamex iz Novega mesta. Iz avta je izginila ženska torbica Ljube G. iz Novega mesta, z njo pa denarnica z dokumenti in 5.000 tolarji. In naposled: v nedeljo, 27. decembra, je bilo v Dobruški vasi vlomljeno v osebni avto Novomeščanke Sabine L. Izginil je poslovniki kovček z dokumenti; skupne škode je za 35.000 tolarjev.

«PLES» NA POLEDENELEM MOSTU

OTOČEC - V nedeljo, 27. decembra, okoli 3.40 se je 20-letni Jože Švirtl iz Jelš pri Otočcu peljal z osebnim avtomobilom R 4 po lokalni cesti od Rateča proti Otočcu. Pred gradom je z nezmanjšano hitrostjo zavil na leseni most, ki pa je bil poledenel in neposipen. Avtomobil je pričelo zanašati, pred koncem mostu je najprej trčil v steber ograje, nakar je vozilo metalo z ene strani mostu na drugega, pri tem pa je zadelo v ograjo. Slednja je na srečo vzdrlžala, v nezgodi pa se je poškodovala 16-letna sopotnica Damjana Švirtl. Škode je bilo za okoli 200 tisočakov.

Z AVTOM SE JE PREVRNIL - 26. decembra se je 21-letni Anton Husič iz Gribelj peljal z osebnim avtomobilom po cesti od Gribelj proti Krasincu. Zaradi prevelike hitrosti je avto pričelo nekaj pred Krasincem zanašati, vozilo je zdrsnilo na bankino, po več metrih drsenja pa se je naposled obrnilo. Voznik se je med nezgodo le laže ranil, enako kot 15-letni sopotnik Robert Pezdire iz Gribelj, huje poškodovana pa je bila 18-letna Tatjana Jakofčič iz Gribelj. Poškodovancem so pomoč nudili v novomeški bolnišnici.

RANJENA LE VOZNIKA - V soboto, 26. decembra, se je 55-letna Marija Sluga iz Skofje Loke peljala z osebnim avtomobilom po magistralski cesti med Ljubljano in Novim mestom. V klanec na Medvedjeku je vozila po prehiteltem pasu, na kar jo je opozoril 26-letni Josko Jakše iz Sentjerneja, ki je vozil za njo. Voznica je bliskovito reagirala in sunkovito zavila v desno, pri čemer je izgubila oblast nad vozilom. Avto je pričelo zanašati; najprej je oplazil Jakšetovo vozilo, nato pa trčil v odbojno ograjo. Za nameček se je v vozilo Sluge takrat zaletela še 64-letna Aiša Kralj iz Zagreba. V nezgodi je bila poškodovana le voznica Marija Sluga, medtem ko so škodo na zviti ploščevini po nestrokovnih ogledih ocenili na 510.000 tolarjev.

ČETRTEK, 31. XII.

SLOVENIJA 1

9.05 - 12.10 in 15.10 - 3.35 TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 PRAZNIČNE POČITNICE
ZLATI PRAH
RISANKA
ZALJUBLJENI ZMAJ
JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
BATMAN, 4. epizoda
DEČEK PO IMENU CHARLIE
BROWN, amer. animirani film

SLOVENIJA 2

14.40 Video strani - 14.50 Tok tok (ponovitev)
- 16.35 Sova (ponovitev) - 18.30 Domači ansambli: Ansambel Nagelj - 19.00 Cirkuski festival v Rimu (1. del) - 19.30 Dnevnik ORF - 20.05 Ples v temi (angl. film) - 21.40 Prijatelji (show program) - 22.40 Tračarje: Akcent - 0.10 Video strani

SLOVENIJA 1

8.20 - 1.55 TELETEKST
8.35 VIDEO STRANI
8.45 PROGRAM ZA OTROKE
ZLATI PRAH
ŽIV ŽAV, ponovitev
SILAS, nem. nadalj. (3/12)

SLOVENIJA 2

11.00 25 LET FOLKLORNE SKUPINE
EMONA, 2. oddaja
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.10 SLOVENSKI MAGAZIN
12.40 DOMAČI ANSAMBEL: ANSAMBEL NAGELJ, ponovitev

SLOVENIJA 1

13.10 BEGUNCI, TU Z NAMI
13.25 PRINC IN IGRALKA, angl. film
15.15 ZGODBE IZ PRAZNIČNE ŠKOLJKE
15.45 Maksim Gorki: ŽIVLJENJE KLIMA SAMGINA, ruska nadalj. (14/14)

SLOVENIJA 2

16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
SILAS, nem. nadalj. (3/12)
ŽIV ŽAV
ZLATI PRAH

SLOVENIJA 1

18.30 ŽE VESTE?, svetovno izobraževalna oddaja
19.00 RISANKA
19.15 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 VEČERJA ZA ENEGA, nemška humor. uspešnica

SLOVENIJA 2

20.20 DESKA, angl. humor. uspešnica
21.05 SILVESTRSKI VIDEO MEH
22.10 SPET JE TU, TA NORA NOČ
0.30 MOULIN ROUGE - 100 LET, EVROPSKA PREMIERA

SLOVENIJA 1

1.30 POROČILA
1.35 TEQUILA SUNRISE, amer. film
3.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.20 Video strani - 16.30 Sova (ponovitev) - 17.55 Program za otroke - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik KP - 20.00 Besede, besede, besede (TV igrca) - 20.30 Umetniški večer: G. Rossini: Seviljski brivec (predstava dunajske Opere) - 23.00 Sova: Nikoli ne reci nikoli (angl. film); 1.10 Robin in sedem lumpov (amer. film) - 3.10 Video strani

PETEK, 1. I.

SLOVENIJA 1

7.35 - 1.05 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 PRAZNIČNE POČITNICE
ZLATI PRAH
PRAZNIČNI ŽIV ŽAV
MARIJANA, franc. risanka (10/13)
LETEČA COPATA, kanadsko-čehski film

SLOVENIJA 2

11.15 DUNAJ: NOVOLETNI KONCERT, prenos
13.30 POROČILA
13.40 ROBIN IN SEDEM LUMPOV, ponovitev amer. filma

SLOVENIJA 1

15.40 SILVESTRSKI VIDEO MEH, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike

SLOVENIJA 2

18.55 ZLATI PRAH
19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ZVEZDNICI V CIRKUŠKI ARENI
21.40 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.10 SOVA

SLOVENIJA 1

BAGDAD CAFE, amer. naniz. (12/15)
SAGA O DIVJEM ZAHODU, amer. nadalj. (6/8)
ŽENSKA V RDEČEM, amer. film
0.55 VIDEO STRANI

SOBOTA, 2. I.

SLOVENIJA 1

9.05 - 1.45 TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 IZBOR
9.30 ZLATI PRAH
9.35 RADOVEDNI TAČEK
9.50 LONČEK, KUHAJ!
10.05 ZLATA RIBICA (2/7)
10.35 KROKI, VELIKI KROKODIL
11.05 ZGODBE IZ ŠKOLJKE

SLOVENIJA 2

12.00 POROČILA
12.05 KLUB KLOBUK, ponovitev
13.40 O PRAZNIČNIH, ponovitev 4. oddaja
14.00 BEDACEK PETER IN LETEČA LADJA, risani film

SLOVENIJA 1

14.55 CISTILNA MAŠINA, kanadski film
16.25 MARIJANA, franc. risanka (12/13)
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OGNJENE ČAROVNIJE ZA BOGINJO VULKANA, ponovitev nemške dok. oddaja

SLOVENIJA 2

17.45 DA NE BI BOLELO
18.10 DOBER TEKI - KUHAJSKI NASVETI PAULA BOCUSEJA (17/22)
18.40 ZLATI PRAH
18.50 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
20.05 SLOVENIJA V LETU 1992

SLOVENIJA 1

21.10 ZADNJI BEG, angl. nadalj. (3/4)
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 NAPOVEDNIK
22.30 SOVA:
POLPOLNA TUJCA, amer. naniz. (11/28)

SLOVENIJA 2

9.40 - 13.05 in 13.25 - 22.55 TELETEKST
9.55 VIDEO STRANI
10.05 V SLUŽBI ROCK N ROLLA, ponovitev
10.50 ZLATI SRČEK 91, ponovitev
12.00 ZNANOST: RAK, 5. del dok. serije,

SAGA O DIVJEM ZAHODU, amer. nadalj. (7/8)

ROP, franc.-kanadski film
1.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.40 Video strani - 14.50 Tok tok (ponovitev) - 16.35 Sova (ponovitev) - 18.30 Domači ansambli: Ansambel Nagelj - 19.00 Cirkuski festival v Rimu (1. del) - 19.30 Dnevnik ORF - 20.05 Ples v temi (angl. film) - 21.40 Prijatelji (show program) - 22.40 Tračarje: Akcent - 0.10 Video strani

SLOVENIJA 1

8.20 - 1.55 TELETEKST
8.35 VIDEO STRANI
8.45 PROGRAM ZA OTROKE
ZLATI PRAH
ŽIV ŽAV, ponovitev
SILAS, nem. nadalj. (3/12)

SLOVENIJA 2

11.00 25 LET FOLKLORNE SKUPINE
EMONA, 2. oddaja
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.10 SLOVENSKI MAGAZIN
12.40 DOMAČI ANSAMBEL: ANSAMBEL NAGELJ, ponovitev

SLOVENIJA 1

13.10 BEGUNCI, TU Z NAMI
13.25 PRINC IN IGRALKA, angl. film
15.15 ZGODBE IZ PRAZNIČNE ŠKOLJKE
15.45 Maksim Gorki: ŽIVLJENJE KLIMA SAMGINA, ruska nadalj. (14/14)

SLOVENIJA 2

16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
SILAS, nem. nadalj. (3/12)
ŽIV ŽAV
ZLATI PRAH

SLOVENIJA 1

18.30 ŽE VESTE?, svetovno izobraževalna oddaja
19.00 RISANKA
19.15 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 VEČERJA ZA ENEGA, nemška humor. uspešnica

SLOVENIJA 2

20.20 DESKA, angl. humor. uspešnica
21.05 SILVESTRSKI VIDEO MEH
22.10 SPET JE TU, TA NORA NOČ
0.30 MOULIN ROUGE - 100 LET, EVROPSKA PREMIERA

SLOVENIJA 1

1.30 POROČILA
1.35 TEQUILA SUNRISE, amer. film
3.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.20 Video strani - 16.30 Sova (ponovitev) - 17.55 Program za otroke - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik KP - 20.00 Besede, besede, besede (TV igrca) - 20.30 Umetniški večer: G. Rossini: Seviljski brivec (predstava dunajske Opere) - 23.00 Sova: Nikoli ne reci nikoli (angl. film); 1.10 Robin in sedem lumpov (amer. film) - 3.10 Video strani

NEDELJA, 3. I.

SLOVENIJA 1

8.20 - 1.55 TELETEKST
8.35 VIDEO STRANI
8.45 PROGRAM ZA OTROKE
ZLATI PRAH
ŽIV ŽAV, ponovitev
SILAS, nem. nadalj. (3/12)

SLOVENIJA 2

11.00 25 LET FOLKLORNE SKUPINE
EMONA, 2. oddaja
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.10 SLOVENSKI MAGAZIN
12.40 DOMAČI ANSAMBEL: ANSAMBEL NAGELJ, ponovitev

SLOVENIJA 1

13.10 BEGUNCI, TU Z NAMI
13.25 PRINC IN IGRALKA, angl. film
15.15 ZGODBE IZ PRAZNIČNE ŠKOLJKE
15.45 Maksim Gorki: ŽIVLJENJE KLIMA SAMGINA, ruska nadalj. (14/14)

SLOVENIJA 2

16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
SILAS, nem. nadalj. (3/12)
ŽIV ŽAV
ZLATI PRAH

SLOVENIJA 1

18.30 ŽE VESTE?, svetovno izobraževalna oddaja
19.00 RISANKA
19.15 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 VEČERJA ZA ENEGA, nemška humor. uspešnica

SLOVENIJA 2

20.20 DESKA, angl. humor. uspešnica
21.05 SILVESTRSKI VIDEO MEH
22.10 SPET JE TU, TA NORA NOČ
0.30 MOULIN ROUGE - 100 LET, EVROPSKA PREMIERA

SLOVENIJA 1

1.30 POROČILA
1.35 TEQUILA SUNRISE, amer. film
3.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.20 Video strani - 16.30 Sova (ponovitev) - 17.55 Program za otroke - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik KP - 20.00 Besede, besede, besede (TV igrca) - 20.30 Umetniški večer: G. Rossini: Seviljski brivec (predstava dunajske Opere) - 23.00 Sova: Nikoli ne reci nikoli (angl. film); 1.10 Robin in sedem lumpov (amer. film) - 3.10 Video strani

PONEDELJEK, 4. I.

SLOVENIJA 1

7.35 - 1.05 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 PRAZNIČNE POČITNICE
ZLATI PRAH
PRAZNIČNI ŽIV ŽAV
MARIJANA, franc. risanka (10/13)
LETEČA COPATA, kanadsko-čehski film

SLOVENIJA 2

11.15 DUNAJ: NOVOLETNI KONCERT, prenos
13.30 POROČILA
13.40 ROBIN IN SEDEM LUMPOV, ponovitev amer. filma

SLOVENIJA 1

15.40 SILVESTRSKI VIDEO MEH, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike

SLOVENIJA 2

18.55 ZLATI PRAH
19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ZVEZDNICI V CIRKUŠKI ARENI
21.40 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.10 SOVA

SLOVENIJA 1

BAGDAD CAFE, amer. naniz. (12/15)
SAGA O DIVJEM ZAHODU, amer. nadalj. (6/8)
ŽENSKA V RDEČEM, amer. film
0.55 VIDEO STRANI

TOREK, 5. I.

SLOVENIJA 1

9.40 - 13.05 in 13.25 - 22.55 TELETEKST
9.55 VIDEO STRANI
10.05 V SLUŽBI ROCK N ROLLA, ponovitev
10.50 ZLATI SRČEK 91, ponovitev
12.00 ZNANOST: RAK, 5. del dok. serije,

SAGA O DIVJEM ZAHODU, amer. nadalj. (7/8)

ROP, franc.-kanadski film
1.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.40 Video strani - 14.50 Tok tok (ponovitev) - 16.35 Sova (ponovitev) - 18.30 Domači ansambli: Ansambel Nagelj - 19.00 Cirkuski festival v Rimu (1. del) - 19.30 Dnevnik ORF - 20.05 Ples v temi (angl. film) - 21.40 Prijatelji (show program) - 22.40 Tračarje: Akcent - 0.10 Video strani

SLOVENIJA 1

8.20 - 1.55 TELETEKST
8.35 VIDEO STRANI
8.45 PROGRAM ZA OTROKE
ZLATI PRAH
ŽIV ŽAV, ponovitev
SILAS, nem. nadalj. (3/12)

SLOVENIJA 2

11.00 25 LET FOLKLORNE SKUPINE
EMONA, 2. oddaja
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.10 SLOVENSKI MAGAZIN
12.40 DOMAČI ANSAMBEL: ANSAMBEL NAGELJ, ponovitev

SLOVENIJA 1

13.10 BEGUNCI, TU Z NAMI
13.25 PRINC IN IGRALKA, angl. film
15.15 ZGODBE IZ PRAZNIČNE ŠKOLJKE
15.45 Maksim Gorki: ŽIVLJENJE KLIMA SAMGINA, ruska nadalj. (14/14)

SLOVENIJA 2

16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
SILAS, nem. nadalj. (3/12)
ŽIV ŽAV
ZLATI PRAH

SLOVENIJA 1

18.30 ŽE VESTE?, svetovno izobraževalna oddaja
19.00 RISANKA
19.15 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 VEČERJA ZA ENEGA, nemška humor. uspešnica

SLOVENIJA 2

20.20 DESKA, angl. humor. uspešnica
21.05 SILVESTRSKI VIDEO MEH
22.10 SPET JE TU, TA NORA NOČ
0.30 MOULIN ROUGE - 100 LET, EVROPSKA PREMIERA

SLOVENIJA 1

1.30 POROČILA
1.35 TEQUILA SUNRISE, amer. film
3.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.20 Video strani - 16.30 Sova (ponovitev) - 17.55 Program za otroke - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik KP - 20.00 Besede, besede, besede (TV igrca) - 20.30 Umetniški večer: G. Rossini: Seviljski brivec (predstava dunajske Opere) - 23.00 Sova: Nikoli ne reci nikoli (angl. film); 1.10 Robin in sedem lumpov (amer. film) - 3.10 Video strani

SREDA, 6. I.

SLOVENIJA 1

7.35 - 1.05 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 PRAZNIČNE POČITNICE
ZLATI PRAH
PRAZNIČNI ŽIV ŽAV
MARIJANA, franc. risanka (10/13)
LETEČA COPATA, kanadsko-čehski film

SLOVENIJA 2

11.15 DUNAJ: NOVOLETNI KONCERT, prenos
13.30 POROČILA
13.40 ROBIN IN SEDEM LUMPOV, ponovitev amer. filma

SLOVENIJA 1

15.40 SILVESTRSKI VIDEO MEH, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike

SLOVENIJA 2

18.55 ZLATI PRAH
19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ZVEZDNICI V CIRKUŠKI ARENI
21.40 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.10 SOVA

SLOVENIJA 1

BAGDAD CAFE, amer. naniz. (12/15)
SAGA O DIVJEM ZAHODU, amer. nadalj. (6/8)
ŽENSKA V RDEČEM, amer. film
0.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.20 Video strani - 16.30 Sova (ponovitev) - 17.55 Program za otroke - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik KP - 20.00 Besede, besede, besede (TV igrca) - 20.30 Umetniški večer: G. Rossini: Seviljski brivec (predstava dunajske Opere) - 23.00 Sova: Nikoli ne reci nikoli (angl. film); 1.10 Robin in sedem lumpov (amer. film) - 3.10 Video strani

ČETRTEK, 7. I.

SLOVENIJA 1

9.40 - 13.05 in 13.25 - 22.55 TELETEKST
9.55 VIDEO STRANI
10.05 V SLUŽBI ROCK N ROLLA, ponovitev
10.50 ZLATI SRČEK 91, ponovitev
12.00 ZNANOST: RAK, 5. del dok. serije,

SLOVENIJA 2

14.40 Video strani - 14.50 Tok tok (ponovitev) - 16.35 Sova (ponovitev) - 18.30 Domači ansambli: Ansambel Nagelj - 19.00 Cirkuski festival v Rimu (1. del) - 19.30 Dnevnik ORF - 20.05 Ples v temi (angl. film) - 21.40 Prijatelji (show program) - 22.40 Tračarje: Akcent - 0.10 Video strani

SLOVENIJA 1

8.20 - 1.55 TELETEKST
8.35 VIDEO STRANI
8.45 PROGRAM ZA OTROKE
ZLATI PRAH
ŽIV ŽAV, ponovitev
SILAS, nem. nadalj. (3/12)

SLOVENIJA 2

11.00 25 LET FOLKLORNE SKUPINE
EMONA, 2. oddaja
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.10 SLOVENSKI MAGAZIN
12.40 DOMAČI ANSAMBEL: ANSAMBEL NAGELJ, ponovitev

SLOVENIJA 1

13.10 BEGUNCI, TU Z NAMI
13.25 PRINC IN IGRALKA, angl. film
15.15 ZGODBE IZ PRAZNIČNE ŠKOLJKE
15.45 Maksim Gorki: ŽIVLJENJE KLIMA SAMGINA, ruska nadalj. (14/14)

SLOVENIJA 2

16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
SILAS, nem. nadalj. (3/12)
ŽIV ŽAV
ZLATI PRAH

SLOVENIJA 1

18.30 ŽE VESTE?, svetovno izobraževalna oddaja
19.00 RISANKA
19.15 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 VEČERJA ZA ENEGA, nemška humor. uspešnica

SLOVENIJA 2

20.20 DESKA, angl. humor. uspešnica
21.05 SILVESTRSKI VIDEO MEH
22.10 SPET JE TU, TA NORA NOČ
0.30 MOULIN ROUGE - 100 LET, EVROPSKA PREMIERA

Studio D na razpotju

V novomeškem prvotligašu pred dilemo: ali za vsako ceno zgrabiti ponujeno priložnost ali ubrati zmernejšo pot

NOVO MESTO — Le še teden ali dva in nogometni prvotligaši se bodo pričeli pripravljati

Sporočila, izjave

**JAVNI PROTEST
ZOPER SKLEPE
UO GZS**

Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije z javnim protestom izraža, da se ne strinja z ravnanjem in odločitvami upravnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije. Le-ta je na seji dne 22.12.1992 predlagal odborom združenj in zavezal člane upravnih odborov v teh združenjih, da odpovedo panožne kolektivne pogodbe v celoti (enako kot splošno kolektivno pogodbo), v času odpovednega roka od 1.1.1992 do 1.3.1993 pa upoštevajo izhodiščne plače, znižane za 20 odst., in eskalacijsko lestvico, ki velja za kolektivno pogodbo za negospodarske dejavnosti. Takšno ravnanje druge pogodbenice stranke ni sprejemljivo. Stranki kolektivne pogodbe za črno in barvasto metalurgijo in livarne ter kovinsko in elektroindustrijo Slovenije (sindikati na eni strani in tri strokovna združenja na drugi strani) sta se s pogodbo dogovorili o času veljavnosti kolektivne pogodbe (3. člen) ter postopku za sklenitev, spremembo in dopolnitev kolektivne pogodbe, ki se začne na pobudo katerekoli od strank vsaj tri mesece pred prenehanjem veljavnosti te kolektivne pogodbe. Citirana kolektivna pogodba je bila sklenjena za dobo enega leta in je v skladu s 3. členom začela veljati 1.4.1991. Ker tri mesece pred iztekom veljavnosti te pogodbe (1.4.1992) nobena od strank ni dala pobude za sklenitev nove kolektivne pogodbe, je njena veljavnost podaljšana, in sicer bo takšna pogodba veljala vse dotlej, dokler ne bo sklenjena nova. Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije

**Pravočasen odhod
Izjava dr. C. Ribičiča**

Danes, ko se v Sloveniji eni z vsemi sredstvi hočejo dokopati do oblasti, drugi pa se je oklepajo kljub slabim volilnim rezultatom, je lahko spodbudno in osvežujoče, da nekdo, ki je dobil največjo podporo na Združenih listih, daje prednost profesorskemu poklicu pred političnim profesionalizmom. Menim, da sem se odločil za odhod pravočasno, ko je končano obdobje prenove in se je moja stranka uveljavila kot normalna parlamentarna in vladna stranka, ki je postala zaupanja vreden koalicijski partner in spodbujevalka povezovanja demokratične levice. Vem, da bosta moja stranka in celotna levica izkoristili svoj odhod za svojo utrditev in vzpon. Pri tem sem jima pripravljen po svojih močeh in v skladu z njunimi željami pomagati. Naj se ob tej priložnosti spomnim le nekaj ljudi, ki so tudi v tem letu zapustili politične funkcije in s katerimi mi je bilo sodelovanje v posebno čast in užitek: socialistična Pjera Zangfanninija iz Vidma, socialdemokrata Franza Hiersemanna iz Munchna, prof. Zdravka Tomca iz Zagreba, karikaturlast Franca Jurija z Obale, prenovitelja Francija Pivca iz Maribora in pisatelja dr. Matjaža Kmecla iz Ljubljane. Vsem, ki so mi bili ob strani v SDP Slovenije, hvala za zaupanje in podporo. Peter Bekeš je zrel in neupogljiv politik, ki bo znal izkoristiti možnosti, ki se ponujajo, in mu želim veliko sreče, uspeha in Vaše novinarske naklonjenosti. Dr. CIRIL RIBIČIČ

• **Levičarski socialni program imajo predvsem krščanski demokrati in prenovitelji.** (V. Rus)

• **Naš čas je tako vznemirljiv, da je mogoče ljudi šokirati samo še z dolgočasnostjo.** (Becket)

• **Kdor se ne zmeni za človekost sočloveka, zanika lastno človekost.** (Breytenbach)

**DRSKA: ČESTITKA
PREDSIEDNIKU
KUČANU**

Na tradicionalnem novoletnem srečanju so člani Zveze borcev in upokojenci iz KS Drska 22. decembra v gostilni Jakše spet poskrbeli za prijetno družabnost. Vsi so navdušeni podpisali tudi pozdravno pismo predsedniku republike Milanu Kučanu. Čestitali so mu za izvolitev in med drugim povedali, da so ponosni na dobrega predsednika, saj so mu tako zaupanje množično izrekli na volitvah. Želijo mu črvstega zdravja, osebne sreče in moči, da bi v miru uspešno vodil mlado državo.

**»Dunajski«
novoletni
koncert?**

Uspel koncert v Novem mestu, ki bi lahko postal tradicionalen

Ob presenečenju, ki sta ga 22. decembra zvečer v razprodani dvorani Doma kulture v Novem mestu pripravila pihalni orkester Novoles iz Straže in Studio D, se kaže zamisliti. Prvič po daljšem času je bila dvorana v domu nabita do zadnjega kotička, saj so morali ves čas prireditelji stali celo nekateri vidni predstavniki oblasti in organizacij. Novoletni koncert vedno uspešnejših godbenikov iz Straže ob 5-letnici Studia D je potrdil, da postajajo tudi taka kulturna srečanja čedalje bolj priljubljena. Prijetno je bilo slišati kratko uvodno predstavitev petletnega dela domače radijske postaje, ki je koncert tudi neposredno prenašala. Pod taktirko Mira Sajeta je orkester igral odlomke iz osmih skladb in po izrednem navdušenju gostov na koncu dodal še deveto. V čustveno razgibanem delu L. Bernsteina je kot solistka pela Mojca Sajc. Med obema deloma orkestra so ubrano zapela dekleta vedno bolj ugledne skupine Copacabana. Prvič so predstavile novo točko Lolly pop, ki so jo same priredile, zapele pa so tudi Utrinek Leticie Yebuah.

Ljudje v dvorani so toplo pozdravili čestitke mag. Boštjana Kovačiča, predsednika občinskega izvršnega sveta, ki jih je namenil delavcem Studia D ob njihovem delovnem jubileju. Priznanje je dal tudi izvrstnemu straškemu orkestru, ki je že močno vključen v novo novomeško pomlad. Pri tem je B. Kovačič spomnil da drugi Biennale slovenske grafike, delo Dolenjske založbe, izhajanje revije Rast in razvejanje ostalo kulturno delo v mestu in občini. Potem ko se je zahvalil še sponzorjem, ki so podprli novoletni koncert — to so bili Novotehna, Zavarovalnica Tilia, Dolenjka, Gorjanci in Zavarovalnica Triglav — je predsednik izvršnega sveta zaželel, naj bi Novo mesto imelo poslej svoj stalni novoletni koncert.

Zdi se, da je misel in spodbuda predsednika B. Kovačiča uresničljiva: imamo pihalni orkester Novolesa, simfonični orkester v mestu, skupino Copacabana, vrsto odličnih pevskih zborov in še kaj bi se našlo, češmur bi ljudje na takem koncertu radi množično prisluhnili. Seveda ni potrebe, da bi naše želje primerjali z dunajskim novoletnim koncertom! Več kot zadovoljni smo bili že z našim, novomeškim saj smo bili nad tokratnim nastopom domačih igralcev in pevcev navdušeni.

T. GOŠNIK

Sprava je možna le med živimi

Ob pismu Rada Zakonjška-Cankarja (DL 10. decembra) — Za vse bo poučno, kako je bilo glede vere v Prekmurju — Mrtvi so se spravili v enaki temini grobov

Z zanimanjem sem v Dolenjskem listu prebral pismo spoštovanega Rada Zakonjška-Cankarja, s katerim se povsem strinjam. Tudi kar zadeva levite, ki jih je namenil večim zdravharjem. Moti pa me, da ob regionalnih primerjavah potreb in možnosti po spravi tudi on kar pozabi na Prekmurje.

Pa smo Prekmurci bili tisoč let pod madžarsko potujčevalno oblastjo in brez povezave z matično deželo ohranili svoj jezik, imeli lastno književnost in preživeli. Majhen presek dvajsetih let med dvema vojnama je bil komaj dovolj za samoosveščanja in objanje nacionalne in slovenskoedinjalne zavesti, čeprav nam je mati Slovenija še tik pred drugo svetovno vojno bila bolj mačehovsko naklonjena.

Kljub temu smo se Prekmurci od prvem klicu k narodnoosvobodilnemu boju znašli tam, kjer prebivalci Savinjske doline, Koroške, Štajerske, Primorske, Dolenjske in Bele krajine ter Notranjske. Tega ne zapisujem, ker bi menil, da Cankar in še marsikdo drug tega ne bi vedel, ampak zato, ker to često pozabljajo celo na najbolj pristojnih mestih.

Res nismo imeli partizanskih borb, ampak neoborožen in neusmiljen narodnoosvobodilni boj, dokler končno nismo ustanovili Prekmurske brigade.

Nismo imeli bele garde, zato pa med sodelavci OF in preganjanimi tudi katoliške in evangeličanske duhovnike, zato tudi nobenega bratomornega klanja, zaradi katerega bi bile dandanes potrebne pravne svečanosti — med mrtvimi!

To pa je pravzaprav tisto, zaradi česar se oglašam. Predvsem je treba upoštevati posebnosti tega obdobja v Prekmurju — zemljepisno ločenost, pretežno ravninska predela, z neprehodno obmejno reko Muro in obkoljenost okrog sto tisoč Prekmurcev z nemškimi okupatorjem na zahodu, z madžarskim pa na vzhodu od tromeje do Mure; drugačno naravnost okupacije v primerjavi z nemško, saj so Madžari prišli v Prekmurje kot »osvoboditelji«. Prekmurje pa formalno-pravno, neglede na določila mednarodne konvencije, priključili decembra 1941 k Madžarski — prekmurske državljanje pa povsem izenačili v obveznostih in pravicah — z madžarskimi. V vojaški, še posebej pa v civilni oblasti so bili na vodilna mesta v glavnem postavljeni Prekmurci bodisi iz Prekmurja, bodisi iz Porabja, ki so med prvimi zapustili Prekmurje v letih 1918—1920. Toda eni in drugi so govorili po naški, prekmursko ali po novem »vendščino«! Lokalna oblast, ne toliko Madžarov,

ko domačih madžaronov, je preganjala enako tiste Slovence, ki so bili proti njej, kot so podobne Madžare preganjale oblasti v drugih madžarskih županijah.

Skratka: v Prekmurju ni bilo izseljevanj ljudi, z izjemo družin primorskih kolonistov v lendavskem okraju 1942, kakor je to bilo npr. na območju Brežic. Davčni sistem in Jurčkov sistem obvezne oddaje kmetijskih pridelkov in živil je bil za vse državljane enak, enaka pa tudi pravica do raznih bonov za tekstilne, industrijske in živilske izdelke ipd. V Prekmurju smo imeli v trgovinah vsega dovolj do konca vojne. Razen manjših tatvin in delnega ropanja, zlasti židovskih trgovin, nas blaga v trgovinah niso »osvobodili« ne nemški, ne madžarski okupatorji, ne sovjetski zavezniki, pač pa 3. istrska brigada z drugimi vojaškimi sopotniki JLA — po osvoboditvi!

Zaradi takšnih, splošno boljših pogojev Prekmurja v primerjavi z deli pod Italijo, zlasti pa pod Nemčijo, je bila očitna tudi večja mednarodna strpnost med okupiranimi Slovenci in okupatorskimi Madžari. Tudi zato, ker tu praktično ni bilo starejšega domačina, ki ne bi vsaj za silo obvladal madžarskega jezika. Sicer pa je strpnost Prekmurcev lepa lastnost še od časov reformacije sem. Vsekakor čednost, s katero bi se morali seznaniti naši zapeti politikantski gorečnejši, ki pestro paletu krščanskih veroizpovedi istovetijo z eno, s katoliško vero.

Takšna strpnost v pestrosto veroizpovedi je bila — kljub pretežno svestofantskemu katoličanstvu samoumevna tudi na Madžarskem zaradi spoštovanja načela »cigar oblast, tistega tudi vera«, ki so ga po verskih vojnah med katoličani in protestanti leta 1555 sprejeli v Augsburgu. Strpnost pri nas pa je celo dandanašnji bolj podobna ljudjožerstvu kot spravi! Celotno sosedstve vere, npr. v Razkrižju. Ob tem je treba še posebej poudariti, da je bila podobna strpnost na Madžarskem značilna tudi za politiko. Saj so celo med poslednjo vojno normalno delovale tradicionalne, tudi opozicijske stranke (socialdemokratska; stranka malih posestnikov!) vse do puča 16. oktobra 1944, ki so ga s pomočjo Nemcev izvedli madžarski fašisti. Tak parlamentarni pluralizem pa so spet uvedli takoj po vojni, kljub oblastni prevladi komunistov.

Da bi bilo še bolj razumljivo, zakaj v Prekmurju ljudje ne čutijo potrebe po narodnoosvobodilnem boju, so se vidni organizatorji tega boja v Prekmurju (Štefan Kovač, Miško Kranjec, Rudi Čačinovič, Martin Žalik itd.) povezali s svojimi sošolci kaplani in župniki pa z dekanom Ivanom Jeričem. Rezultat: dekan Jerič se je postavil na stališče, da se Katoliška cerkev kot skupnost ne bo vključevala v OF, ne bo pa nasprotovala odločitvam posameznih duhovnikov; z belo gardo pa ne bo sodelovala. Pogumno dejanje moža, ki mu niso sodili okupatorji, ampak žal — osvoboditelji! Podobno je bilo stališče vodilnih med katoliško inteligenco, z izjemo redkih, ki so imeli zveze s svojimi v Ljubljani.

Glede na takšno stališče dekana Jeriča, so se kar na začetku vključili v odpor katoliški kaplani in duhovniki Ivan Camplin, Janez Bejek, Miško Jerič (brat dekana Jeriča), Franc Kolenc, Danijel Halas in drugi. Pri protestantskem sodelovanju ni sodilo v pristojnost odločanja župniške hierarhije, ampak v opredelitev posameznika. Po tej so se v OF vključili kaplani Ludvik Čurman, Štefan Lepoša in Ivan Pagar. Ob popolnem razbitju prve organizacije OF v Prekmurju so bili oktobra 1941 vsi obojeni. Po teh dogodkih je bilo treba organizacijo OF v Prekmurju ponovno oživeti, hkrati pa ponovno preveriti stališče katoliške duhovščine in, sprično naščajočega belogardizma v ljubljanski provinci ter vedno večjo agresivnostjo domačina — belogardista Franca Bajleca, ugotoviti nekdanje sodelovanje. Za to nalogo sva se, študent slavistike Stefan Barbarič (krščanski socialist), in podpisani (rojen protestant) odločila obiskati najprej priznanega predstavnika katoliške inteligence prof. Vilka Novaka in dekana Ivana Jeriča. Prvi korak sva naredila med šolskimi počitnicami, avgusta 1942, ko je prof. Novak prišel iz Vojvodine, kamor so ga Madžari premestili iz političnih razlogov. Ko nama je prof. Vilko Novak ponovil enako stališče kot že nekoč dekan Ivan Jerič Štefanu Kovaču, drugega koraka ni bilo treba storiti. Zlasti ne, ko nama je prof. Novak zagotovil, da nama bo dekan Jerič, seznanjen z zadevo, povedal isto. Dana beseda je obveljala do konca vojne!

Prekmurci smo preživeli brez medsebojnega klanja in brez potrebe po spravi, čeprav ob velikih žrtvah. Zato ni nobenega opravičila, da pristojni in odgovorni tega ne upoštevajo, pozabljajo na našo Prekmursko brigado in ne vedo za tisoče prisilno mobiliziranih in madžarsko — ne nemško! — vojsko...

STEFAN KUCHAR
Ljubljana

**Njihovo veselje
je treba videti
in doživeti**

**Novoletna darila osebam
z motnjami v razvoju**

BREŽICE — Letos je ponovno zavezilo Društvo za pomoč duševno prizadetim osebam v občini, tako da smo po štirih letih spet organizirali novoletno družabno srečanje družin otrok in odraslih z motnjami v razvoju. Srečanje je bilo v petek, 18. decembra, v prostori OS Brežice. Udeležili so se ga predšolski otroci, ki so integrirani v redne skupine vrtcev, učenci OS s prilagojenim programom ter odrasli, ki so v domači oskrbi.

Po pozdravnem govoru predsednice društva Zinke Bogovič so se s krajšim kulturnim programom predstavili učenci šole s prilagojenim programom. Okoli 90 udeležencev je pozdravil tudi predsednik IS Ciril Kolešnik, ki je staršem in družtvu obljubil podporo in pomoč. Vsi prizadeti so dobili darila in čestitke z darilnim bonom. Zanje je bil to najlepši trenutek srečanja, saj so se nam ničkolikokrat zahvaljevali.

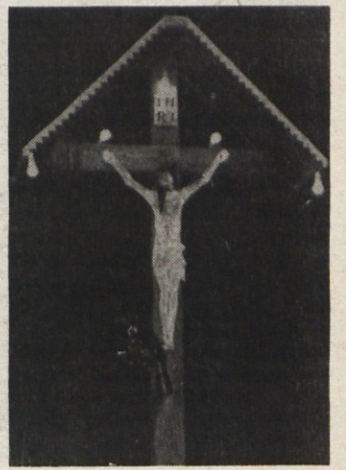
Vsem udeležencem smo podarili nageljček, kuharice so pripravile pojedino, pijačo in pecivo pa so mnogi prinesli tudi sami. Podatke o prizadetih smo dobili pri Centru za socialno delo, v šoli s prilagojenim programom in v vrtcih, zato morda kdo, ki je v domači oskrbi, ni bil vabljn na srečanje. Prosimo starše ali skrbnike, da posredujejo podatke v Center za socialno delo, gospe Žigan-tejvi, kjer se lahko tudi vključijo v naše društvo. Obdarili jih bomo naknadno, kot tudi vse tiste, ki se srečanja niso mogli udeležiti.

Pri organizaciji srečanja so nam finančno ali materialno pomagali: Zveza društev za pomoč duševno prizadetim Slovenije, Lek Ljubljana, Opekarna Brežice, SOP IKON Kostonjca, ŽITO — pekarna Krško, Montaža plinskih instalacij Anton Komočar iz Krške vasi, Gostilna Les s Čateža, Petrol Brežice, Trgovina Černoga iz Dobove, Posavje Brežice, Mlinarstvo Volovec iz Mihalovca, PPV Dobova, KZ Brežice, Kraš — Commerce Ljubljana, Koloniale Maribor, AB Cvetje Čatež, Vino Brežice, Terme Čatež, podjetje Drezga (Franc Deržič) iz Dobove, Pizzerija Cvetkovič iz Dobove, Kovinska galerija Erih Blažević, Damir iz Gabejca, Trgovina Ivan Humeč iz Dobove, Agraria — proizvodnja in trgovina, Betti Dobova in občina Brežice.

Izvršni odbor društva
za pomoč duševno prizadetim osebam
občine Brežice

OPOZORILO IZ FARE

KOČEVJE - Na zadnji seji občinske skupščine Kočevje je delegat Franc Cimprič, ravnatelj šole v Fari, opozoril, da je njihova šola stara in dotrajana. Pouk imajo pravzaprav v dveh stavbah, ki sta med seboj oddaljeni 800 m. Podi in lesene konstrukcije komaj še vzdržijo. Ogrjevanje s trajnozarečnimi pečmi, ki so dotrajane, je slabo, saj dosegajo temperature v učilnicah okoli 12 do 13 stopinj. V stranišču zmrzuje voda itd. Kljub naštetemu pa šola v Fari ni predvidena za obnovo ali novogradnjo. Na republiškem seznamu šol, potrebnih obnove, ki je izdelan za demografsko ogrožena območja, je na primer šola v Starem trgu pri Ložu, ki je skoraj nova, saj je bila zgrajena leta 1975. Delegat Cimprič je povedal, da je v to šolo (v Starem trgu) hodil in učil na njej, zato zagotovo ve, da je farska šola bolj potrebna prenove kot starotrska. Razen tega je Stari trg gospodarsko bolj razvit kot Fara in manj demografsko ogrožen. Kje so torej pravična merila?

KRISTUSLIGHTSHOW — V manji postavljanja novoletnih okrasov in utripanja barvnih žarnic na vseh mogočih in nemogočih krajih so na Vrheh pri Dolžu iz vaškega razpela naredili nekakšen light show. V spokojni podgorski zimski noči deluje ta novodobna hvalisava bleščavost vse prej kot prijetno, če ne kar srhljivo. (Foto: A. B.)

Zakaj ne v kulturnem domu?

Božični koncert je bil v farni cerkvi

December je mesec kulturnih prireditvev v Trebnjem. Med prireditelji je bila tudi politična stranka SKD Trebnje, ki je 19. decembra organizirala Božični koncert.

Za spremembo od ostalih prireditvev pa je bil božični koncert v farni cerkvi v Trebnjem. In izbira tega prireditvenega prostora je zame težko razumljiva. Cerkevni prostor je namenjen za bogoslužje, za zbrano poglobljanje v vero, molitev in za premišljanje. Tudi cerkveno petje sodi tja, toda ne v taki obliki. Prepričana sem, da bi tako koncertno izvajanje v organizaciji politične stranke mnogo bolj sodilo v bližnji kulturni dom, v dvorano, ki ima dobre možnosti tudi za izvedbo takega koncerta. Pa še

prisotni predsednik SKD bi imel priložnost povedati kakšno spodbudno besedo. Miklavž je lahko gostoval v dvorani in tudi božični koncert bi tam enako dobro delal ali pa še bolj zvenel.

Tako pa je koncert minil dokaj hladno. Neokrašeni cerkveni prostor ni mogel pričarati božičnega vzdušja in dobil sem vtis, da gre bolj za nabiranje političnih točk in prekrivanje neiznajdljivosti organizatorja. Ob vsem tem pa se nehote postavlja še vprašanje smiselnosti vračanja kulturnega doma v postopku denacionalizacije. Ampak to je že drugo vprašanje.

NATANIJEL GLIHA
Trebnje

Spet: Požrešni
K pismu Cirila Kolešnika
in Dušana Blatnika (Dol.
list 14. decembra)

»Novo v Brežicah« je resda brana rubrika, vendar nikakor ne zasluži tako velikega komplimenta, kot ga je dobila od predsednika IS SO Brežice in direktorja Zavoda za prostorsko načrtovanje. Tu in tam zbode koga, kaj pokritizira, največkrat pa pove tisto, kar si na tistem šepetajo ljudje, pa nimajo kje povedati ali si ne upajo storiti. Obtoževati bodico in avtorico, da sta ustvarili »nemir med prebivalci navedenega območja in nesigurnost potencialnim investitorjem«, je precej smešno. Bodica je namreč nastala šele potem, ko govoric in nemira, ki jih je povzročil netakten pristop k aktivnostim, ni in ni bilo konec.

BREDA DUŠIČ-GORNIK

**RAZUMLJIVA
OBRAZLOŽITEV**

KOČEVJE - Zbori občinske skupščine so na zadnji seji 22. decembra spet razpravljali in glasovali o nezaupnici občinskemu izvršnemu svetu in njegovemu predsedniku. V razpravi je bil izražen sum, da na prejšnjem glasovanju kljub pojasnili posamezni delegati niso vedeli, kako je treba glasovati, saj naj bi nekateri obkrožili na glasovalnem listku besedo PROTI, ker so menili, da tako glasujejo proti sedanjemu izvršnemu svetu, dejansko pa je PROTI pomenilo, da so proti nezaupnici temu organu. Pred glasovanjem je zato delegat Jože Hobič takole nedvoumno pojasnil, kako je treba glasovati:

- Upoštevati je treba, da obkroževati besedice ZA pomeni, da ste PROTI sedanji občinski vladi, obkroževati besedice PROTI pa pomeni, da ste ZA sedanji izvršni svet. Skratka: ZA pomeni PROTI in PROTI pomeni ZA. P-c

**KOČEVJE ZNANO PO
SMRADU**

KOČEVJE - Potnik, ki je te dni prepotoval vso Slovenijo in nekatere sosednje države, je kljub temu da je dremal na zadnjem sedežu avtomobila, nenadoma vprašal:

- Zdaj pa smo že zelo blizu Kočevja?

- Po čem pa to veš? ga je vprašal njegov prijatelj, ki je šofiral avto.

- Po tem, ker samo v okolici Kočevja močno smrdi po gnojnicah. Takega značilnega smradu ne zaznaš nikjer drugje po naši domovini in tudi po svetu ne.

Dogodki v sliki in besedi

SNEG IN SMUČARJI — Na smučišču v Dedicah nad Gabrjem, ali bolje nad Jugorjem, sicer niso naredili smučišča, čeprav se je na tej sporni lokaciji še do danes obdržalo nekaj opreme, kupljene njega dni za nikoli postavljen sistem žičnic. Toda smučarji so tu ob vsakem snegu redni obiskovalci. Nekaj jih je tu vozilo in padalo tudi prejšnjo nedeljo, ko je bilo za zmrznjeno dovolj zmrznjenega snega. Ker pa je šele začetek smučarske sezone, so noge po nekaj spustih z vrha, kamor je bilo treba iti seveda peš, malce klecale. Zato se je vsak od smučarjev oddahnil, kot je vedel in znal. (Foto: L. M.)

NOVINARJI BARMANI — Ob otvoritvi igralnice na Otočcu je bilo tudi tekmovalstvo v mešanju cocktailov. Najprej so se pomerili poklicni barmani iz cele Slovenije, med njimi je bila tudi svetovna prvakinja, prišli pa so tudi iz Hrvaške. Za njimi pa so stvari vzeli v svoje roke novinarji. V hudi konkurenci štirih novinarjev barmanov je komisija prvo mesto prisodila Tomažu Bukovcu z Dnevni-ka (levo), drugo mesto pa so si delili Jože Jerman z Večera (desno) ter domačina z Dolenjskega lista Bojan Budja in Andrej Bartelj. (Foto: A. B.)

NOVA MESARIJA NA TEŽKI VODI — Franc Hočevar (drugi z desne) se je doslej ukvarjal z odkupom in prodajo živine, od minule srede pa ima v domači hiši na Doljni Težki vodi tudi mesarijo. Že ob otvoritvi so se v novi prodajalni komajda zvrstili vsi, ki so želeli cenejše sveže meso. Stopiški župnik je mesarijo tudi požegnal. (Foto: J. P.)

TRSNE CEPLJENKE ŽE NAPRODAJ — Pred kratkim so delavci metliške kmetijske zadruge ter pet trsničarjev, kooperantov zadruga, končali s klasiranjem trsnih cepljenk (na fotografiji med delom), ki jo jih slednji vzgajali v letošnjem letu. V prodaji — stekla je te dni — so le prvovrstne cepljenke, ki jih je bilo letos 71 tisoč oz. 45 odst. vseh zasajenih. To je glede na letošnje muhasto vreme kar zadovoljivo. Letos bo na voljo več cepljenk visoko kakovostnih sort, ki so lani hitro pošle. Sicer pa veljajo cepljenke iz pozitivne množične selekcije 100 tolarjev, iz klonske selekcije pa 120 tolarjev. Z republike so obljubili regres pri nakupu, ugodnosti pri plačilu pa nudi tudi kmetijska zadruga. (Foto: M.B.-J.)

Strokovnjaki o pedagoškem šolstvu

Na tridnevnem posvetu o temi Kaj hočemo in kaj zmoremo razpravljalo več kot 300 strokovnjakov in praktikov iz Slovenije in iz tujine — Razmeroma slaba udeležba predstavnikov Dolenjske in Posavja, a tudi njihov delež je bil viden

LJUBLJANA — Pedagoška fakulteta v Ljubljani je ob dnevu Univerze organizirala posvet o pedagoškem šolstvu **KAJ HOČEMO IN KAJ ZMOREMO**. Posvet je združil prek 300 strokovnjakov in praktikov iz vse Slovenije pa tudi iz sosednjih držav Hrvaške, Italije in Avstrije.

Tridnevni posvet je potekal v šestih skupinah; vsaka skupina se je poglabila v določeno tematiko: Ideologija v izobraževanju in poklicna identiteta učiteljev; Materinščina in tuji jezik; Izobraževanje učiteljev v luči teorije in prakse; Šolska in socialna integracija otroka in mladostnika s posebnimi potrebami in strategije izobraževanja učiteljev; Razvoj didaktik na pedagoških in kadrovskih šolah ter Management v šolstvu. Sodobni izzivi in možnost za kvalitetnejšo šolo. V vsaki skupini so se zvrstili številni referati — vseh je bilo prek 90. Poleg plenarnega uvodnega in sklepnega dela je potekala še okrogla miza na temo Meje učiteljeve svobode.

V vseh skupinah je bila izredna ak-

tivnost; teoretičnim izhodiščem so sledile praktične izkušnje; bogastvo idej, ki tudi niso mogle biti do kraja izoblikovane; aktualna problematika je kar naravno potrebo po nadaljevanju posveta tudi v naslednjih letih.

Poleg povzetkov, ki jih je oblikovala posamezna skupina, je skupina Izobraževanje učiteljev v luči teorije in prakse posredovala še Resolucijo, v kateri se zavzema za profesionalnost učiteljev:

- Potrebno je dobro dodiplomsko izobraževanje z večjim deležem izbirnih vsebin,
- Že med študijem naj bo kvalitativno praktično usposabljanje,
- Večji poudarek refleksiji, ki najprej temelji na lastnih izkušnjah in inte-

graciji le-teh s teorijo, kasneje pa na re-

leksiji praktičnih pedagoških izkušenj,

— Sposobnost prilaganja otroku in različnim učnim situacijam,

— Diplomanti naj sodobna spoznanja vnašajo ne le v razrede, temveč tudi v pedagoške kolektive,

— Drugačno mora biti tudi pripravnost, kjer naj se v spremljanje prakse poleg mentorjev in ravnateljev vključujejo tudi supervizorji,

— Strokovni izpiti naj sledijo sodobnim tokovom v teoriji in praksi,

— Načrtno in aktivno permanentno izobraževanje bodi temelj za dvig profesionalizacije,

— Učiteljem, ki nimajo ustrezne kvalifikacije, je treba omogočiti izobraževanje — spodbujati študij ob delu,

— Kvalitetna profesionalizacija pa zahteva tudi pošteno vrednotenje učiteljevega dela, saj je nemogoče nenehno pristajati na entuziazem.

Posvet je izvenel v spoznanju, da kdaj praksa že prehiteva teorijo, hkrati pa je potrdil, kako pravilna je bila odločitev o izobraževanju učiteljev na visokošolski ravni.

Predstavnikov iz Dolenjske in Posavja ni bilo naravno veliko, čeprav je bil tudi njihov delež viden. Če pa pristahne sodobnim tokovom po številnih šolah tudi pri nas, bi lahko še marsikdo na tem posvetu osvetlil rezultate svojega drugačnega, boljšega dela.

JOŽE ZUPAN

Skoraj malo gosposki zajec

Tudi v tem je delček narodove zgodovine

KRŠKO — Zajec v Murkovi gostilni v Krškem še vedno dobro opravlja svoje poslanstvo. Ne samo da ne zataji, ampak je zdaj spet zelo lep. Pred nedavnim ga je vzel v roke Srečko Murko, sedanjí gostilničar, z njega skrtalil prah in ga še drugače temeljito obdelal. Tako se zajec spet lepo sveti in ga je prijetno pogledati. Murkov zajec najbrž spada med bolj gosposke, saj je tako visok, da se človeku ob njem sploh ni treba pripogniti. Gosposkega ga dela tudi način, kako deluje spodaj pri čevlju. Zajec namreč »zgrabi« obuvalec ne le ob peti, ampak ga dodatno pritisne še pri prstih.

Beseda je, kot ste najbrž uganili, o pripravi za sezuvanje škornjev, ki ji pravijo zajec. Medtem ko je omenjena Murkova priprava dokaj »izpopolnjena«, etnologija verjetno pozna tudi enostavnejše različice pomagala za sezuvanje obuvalec, zlasti za sezuvanje visokih usnjenih škornjev. Marsikje na Dolenjskem so uporabljali zelo preprosto narejene zajce, izdelane iz deske, ki je imela vdolbino za peto. Zajca ali hlapca, kot se še drugače reče pripravi, so uporabljali najpogosteje zvečer, drugače so ga imeli navado spraviti za peč ali pod njo.

Omenjeni Murkov domiselno narejeni in izrezljani zajec šteje že precej let, saj ga je uporabljal že Srečko ded. Srečko Murko ga je pred časom očistil, kot rečeno, in rešil lesnih črvov. Kot kaže bo naprava ostala v hiši za okras, čeprav bi je bil vesel muzej ali kak petičen zbiralec starin.

L. M.

Je namen že tudi prekršek?

Milo rečeno: čudna kaznovalna politika na meji

Mnogi so že imeli probleme ob meji s Hrvaško, tudi lastniki zemljišč, ki hote ali nehoti morajo do meje, ki pa ni označena in je vprašljivo, kdaj je storjen prekršek. Tako občani negotujejo tudi nad kaznimi, ki jih izrekajo sodniki za prekrške. Zlasti mnogo zapletov je na cesti Loški Potok — Prezid, ki jo meja preseka pred prvimi hrvaškimi hišami in kjer so postavljene table z napisi republik. Posebna opozorila ali prepovedi ni, čeprav je že bilo predlagano, naj pristojni organi namestijo opozorilne table, saj se zlasti nepoznavalci krajev pripeljejo na mejo tudi z namenom, da bodo obiskali katero hišo na slovenski strani, in nehoti zaidejo v težave.

Tako je bila v avgustu ustavljena skupina v avtomobilu, kot navaja policijski zapisnik, 30 m pred mejo. Ko je

službujoči policist popisal skupino in ji pojasnil, da prehod ni možen, se je vrnila. Seveda je sledil postopek pri sodniku za prekrške in kaznen z utemeljitvijo: (cit.)... da so v zagovoru priznali, da so nameravali prestopiti mejo z namenom, da gredo v diskno na praznovanje rojstnega dne... da so poskušali prestopiti državno mejo izven mejnega prehoda.

Namen najbrž ne more biti predmet kaznovanja, trditve, da so mejo poskušali prestopiti, pa je pravno nevzdržna, neutemeljena, izmišljena.

Red mora biti, to je jasno, toda če si mora občan zaradi neutemeljene trditve vzeti dopust in trpeti stroške prevoza do sodnika za prekrške, ta pa se odloči kaznovati, ne da bi upošteval dejstva, mora biti nekaj hudo narobe.

A. KOŠMERL

ZAJEC ZA SEZUVANJE — Zajec je pri Murkovi za spomin na prejšnje čase in ljudi in ga več ne uporabljajo. Sicer je še čisto dober in bi sezul tudi Srečka Murka (na sliki) ravno tako zanesljivo, kot je morda že pred sto leti snemal obuvalec njegovih prednikov.

Iz Kolpske doline

ŽAGA: UREJAJO JEZ - Urejanje jezov na Kolpi se nadaljuje. Ta teden bodo predvidoma popravili jez na Kolpi med Žago in Žlebi. Dela bo izvedlo podjetje Hidrotehnik Ljubljana, investitor pa bo Območna vodna skupnost Ljubljana.

PIRČE: ITAS V ZASEBNIH ROKAH - Minuli petek, 18. decembra, je bila v Pirčah licitacija obrata Itasa v tem kraju. Kupil ga je Mihael Lisac-Miško, domačin iz Pirč, sicer proizvajalec lesne galerije in graditelj nove, velike proizvodne dvorane v bližini Itasove, ki jo je zdaj kupil. Podrobneje o Liščevih načrtih bomo še poročali.

OSILNICA: POPIS ŠKODE DOKONČAN - Popis škode zaradi zadnjega neurja in del, ki jih je treba opraviti, je posebna komisija že dokončala. Ugotovljeno je, da je najnujnejše čimprej popraviti v vasi Belica brežine pri potoku Belica, zaustaviti plaz in popraviti cesto, sicer se lahko zgodi, da bo nekaj hiš v tej vasi prometno povsem odrezanih od ostalega sveta.

Katere ceste bomo gradili?

Predlog republiške uprave za ceste za cestna dela

KOČEVJE — Pred kratkim je pomočnik direktorja republiške uprave za ceste Metod di Batista zbranim na ustanovnem zboru občinskega odbora SDSS Kočevje obširno spregovoril o cestni problematiki v Sloveniji in predlogu republiške uprave za ceste o izgradnji cest na Kočevskem v prihodnjem letu.

Di Batista je povedal, da nacionalni program razvoja cestne mreže v Sloveniji, ki so ga naredili pred nekaj meseci, predvideva ureditev avtocestnega križa in rekonstrukcijo in ureditev vseh slabih cest. Da bi to uredili, bi potrebovali 400 milijard tolarjev, kar pomeni, da bi za uresničitev programa ob takšni dinamiki, kot je sedaj (letos so v cestno omrežje vložili 13 milijard tolarjev), potrebovali 60 let. Zato so določili prednostna dela uresničitve nacionalnega programa. Med te sodi ureditev in vzdrževanje obstoječih cest, vključno z zimsko službo, obnova asfalta in rekonstrukcija makadamskih cest v asfaltne. Za uresničitev programa predlagajo štiri variante, od najugodnejše, ki bi pomenila uresničitev zastavljenih ciljev že v štirih letih, do najslabše, po kateri do leta 2000 praktično ne bi gradili novih cest, ampak samo vzdrževali obstoječe.

Po predlogu del za leto 1993, ki ga bo moral potrditi novi parlament, za kočevsko občino predvidevajo s področja modernizacije cest oz. asfaltiranja makadamskih cest, ureditev 1,5 km ce-

DOMAČE TRNJE

- Izpolnjevanje volilnih lističev je kot podpis lastne smrtne obsodbe.
- Uradni naziv davkarje je Urad za javne prihodke - kje pa je urad za "tajne prihodke"?
- Nove volitve so v bistvu "prekoma" pri koritu.
- Če srečaš politika v predvolilni dobi, se hitro usedi, da ti ne zleze v rit.

ste med Brezovico in Kanizarico in 6 km ceste med Mozljem in Brezovico. Predlagajo tudi dva ukrepa na magistralni cesti, in sicer ureditev 1 km na odcepu pri Livoldu in 2 km na odcepu Žlebič — Kočevje. V predlogu sta vključena tudi nadaljevanje gradnje železniškega nadvoza in pričetek del na izgradnji ceste, ki bo kraje v Kolpski dolini povežala z občinskim središčem po slovenski strani. Za katero od obeh variant izgradnje te ceste se bodo odločili, še ni znano. Krajanje Osilnice se bodo o tem odločali tudi na referendumu, dokončno pa bodo odločili strokovnjaki. Pričakujejo, da bodo rezultati študije obeh variant izgradnje znani do konca tega meseca.

M. L.-S.

»Slovenija naj bo lepša«

Ansambel Lojzeta Slaka je pred kratkim izdal že letošnjo drugo kaseto — Božične in domovinske pesmi

Narodnozabavni ansambel Lojzeta Slaka je po zvenu najbolj ljudski in najbližji slovenskim koreninam z zvokom frajtonarice in tri ter štiriglasnega fantovskega prepjevanja. V tej sestavi uspešno deluje že skoraj tri desetletja, letos pa je še posebej veliko nastopal, npr. na prireditvi »Boš videl, kaj dela Dolenjčec« v Novem mestu, izdal pa je tudi dve glasbeni kaseti: Srečno, mlada Slovenija in pred kratkim Slovenija naj bo lepša. Na kaseti sta v desetih pesmih zaokrožena dva sklopa: božične in domovinske pesmi. Dve božični pesmi sta nastali prav za praznične priložnosti (Naj zvoze zvonovi in Praznični zvonovi). Znamenito Gruberjevo Sveto noč so Slakovi pevci izvajali že vrsto let, vendar je niso želeli posneti, dokler niso ustvarili svoje prepo-

Labod: preskok delniške družbe?

Pota lastninjenja

Uvodna razmišljanja v novi številki Laboda, glasila tovarne oblačil, so namenjena »reorganizaciji podjetja od blizu«. Dva strokovnjaka, Indijec G. Dahiya in Matjaž Princič, razlagata pogoje na potrebne spremembe, po katerih si mora Labod ustvariti pogoje za naraščajočo notranjo in zunanjo konkurenco. Prvi trdi, da sodi tovarna med tiste tipe podjetij, ki »poslujejo še kar dobro in imajo vodstvo, ki se zaveda prihodnosti in dejstva, da se bodo morala spreminiti, če hočejo dolgočasno preživeti, rasti in dosežati dobiček«. Funkcije in pravice ter obveznosti v podjetju morajo biti jasno razmejene. Samo to bo pomagalo rešiti notranje težave, Labod pa napravilo za zdravo in učinkovito podjetje. Tovarna bo morala za pribl. 20 odst. postopno zmanjšati število režijskih (ne proizvodnih!) delavcev. Labod zato mora v reorganizacijo, v tržno usmerjenost in v lastninsko preobrazbo.

O slednji razpravlja Matjaž Princič. Postopnost za privatizacijo v duhu zakona narekuje ustanovitev delniške družbe, česar ta hip ni mogoče preskočiti. O tem menijo namreč nekateri v podjetju, da bi d.d. »obšli in se kar direktno dokončno lastnili — in s tem prišli do konkurence kapitala, česar družbena lastnina še ne nudi«. Pri procesu lastninjenja bodo sodelovali tudi delavci, ki morajo imeti svoj delež v delnicah.

Zanimivo razpravljanje o skorajšnji skupščini delniške družbe, njenem upravnem odboru, spoštovanju ali podcenjevanju delnic in njihovem nakupovanju ob privatizaciji se v podjetju živahno razvija. Dobro obveščanje o teh zdaj najpomembnejših vprašanjih postaja vedno zanimivejše in čedalje bolj potrebno. Vsi delavci čutijo, da se Labod mora razviti v dobro tekstilno podjetje, ki bo enakovredno podobnim podjetjem na Zahodu.

Temelji so tu, vendar bo treba še veliko odrekovanja, znatno več izobrazbe in strokovnega dela, da bodo novi uspehi potrdili zahteve, ki so edina rešitev, če hoče podjetje v pravo tržnost.

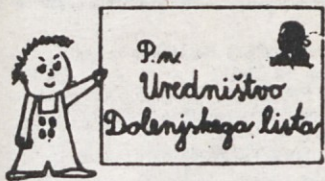
T. GOŠNIK

DEDEK MRAZ V DRAGATUŠU

Tudi dragatuških otrok se je v letošnjih predprazničnih dneh spomnil dedel Mraz in jih obiskal v vsem svojem sijaju. Veselo pričakovanje so seveda omogočili starši otrok in organizatorji, ki letos zaslužijo vso pohvalo in priznanje. Da so zažarele oči več kot dvestotim otrokom, je poskrbelo Društvo prijateljev mladine Dragatuš in svet staršev OŠ Dragatuš, glavni sponzor in pobudnik pa je bila trgovina Lipa s prizadevno lastnico Tatjano Toman. Pohvalimo lahko tudi trgovino Rina, ki je dedku Mrazu pripravila pristrčna darila po ugodni ceni. Prijetno nas je presentil aktiv kmečkih žena, ki nam je poslal predredivte z raznovrstnim pecivom, po katerem so radi segali tako otroci kot odrasli. Trgovina Lipa je poskrbela, da smo si ob toplem čaju, kavi in kuhanem vinu pogreli prepražene roke. Za otroke je bil največje doživetje dedek Mraz, ki se je na trg pripeljal s konji in praznično okrašenim vozom v spremstvu snežink, medvedov in zajčkov. Preden je otrokom razdelil darila smo uživali ob prijetni igrici, ki so jo pripravile vzgojiteljice VVO Cnomelj. Vsem, ki so se trudili, da so bili tudi dragatuški otroci deležni koščka novoletne sreče se v imenu otrok najlepše zahvaljujem.

STANISLAVA BADJUK
OŠ Dragatuš

DRAGO PAPLER

SVEČANA PREDSTAVITEV SREČANJ

V torek, 15. decembra, je bila v Trebnjem predstavitev občinskega glasila mladih literarnih ustvarjalcev Srečanja. V predavalnici OŠ Trebnje smo se zbrali mladi ustvarjalci in gostje. Najprej je spregovoril ravnatelj OŠ in odgovorni urednik Srečanj Jože Zupan. Nato je učiteljica Zvonka Falkner prebrala nekaj prispevkov iz Srečanj. Predstavil se nam je tudi slikar in likovni urednik Srečanj Lucijan Rešič. Nazadnje pa nam je spregovoril še pesnik Tone Pavček, ki je prispeval tudi uvodno besedo za Srečanja. Zelo nas je pohvalil, na koncu pa nam je povedal nekaj pesmi iz svoje nove knjige: Majhen dober dan.

BRANKA AHLIN
7. r., novin. krožek
OŠ Šentrupert

POROČILO ČLANOV RK NA ŠOLI ŽUZEMBERK

Ljudje, ki so bili nekoč srečni, so izgubili svoj dom in odšli po svetu, da so ostali živi. Nekateri so prišli v zbirni center v Črnomelju. S tem zbirnim centrom smo povezani tudi mi, saj smo za te begunce letos izvedli že tri akcije. V aprilu smo zbirali otroška oblačila, v oktobru igrače in denarne prispevke, v decembru šolske torbice s potrebščinami. V akcijo so bili vključeni učenci iz OŠ Žuzemberk, Ajdovec, Dvor in Šmihel. V našo akcijo so se uspešno vključili tudi: krajevna skupnost, Iskra, Kajak-kanu klub, trgovina Rok, frizerstvo Marina in Maja, prevoznik Logar, trgovina KZ in gasilci iz Žuzemberka in Dvora ter Suha krajina Commerce, mizarstvo Jaklič, Ergo, trgovina Mercator in Tim, Foto Maver in ribogojnica Dvor. Pripravili smo 67 paketov za predšolske otroke in v 14 novih torbic položili preko 200 zvezkov. Dodali smo še barvice, flumastre, ravnila, puščice, radirke...

NADJA PAPEŽ
7. a, OŠ Žuzemberk

DRUŽINSKI DAN

Sredi decembra smo imeli družinski dan. To je bil šolski dan z drugačno vsebino. Organizirali so ga za osmošolce. Ob prihodu v šolo smo se najprej razdelili v več skupin. Najprej smo imeli socialni del, nato pa še zdravstveni in pastoralni del ter pogovor z zakonskim parom. Namen

tega dneva je bil približe spoznati odnose v družini. Pri socialnem delu, ki je trajal dve šolski uri, smo se pogovarjali, kaj je družina, kaj je tisto, kar družinske člane povezuje med sabo, in kaj je potrebno, da družina ostane srečna družina. Igrali smo se tudi razne igre, v katerih smo igrali starše in zagovarjali svoje stališče. V pastoralnem delu smo govorili, kako ostanem nečemu ali nekemu zvest. V zdravstvenem delu pa nam je zdravstvena delavka predavala o vezeh med starši in otroki. V pogovoru z zakonskim parom smo govorili o problemih, ki jih imajo starši z otroki.

BRANKA PIRC
8. a, OŠ Trebnje

DOMAČA OBRT IN LJUDSKI OBIČAJI

V petek, 27. novembra, smo na naši šoli imeli kulturni dan. Ker smo sedaj v predprazničnem obdobju, je bila naša tema Domača obrt in ljudski občaji. Vključevali smo se v veliko število delavnic, ki so jih večinoma vodili zunanji sodelavci. Izdelke vseh delavnic smo si ogledali na razstavi v avli šole. Lahko smo videli ptičje krmilnice, veliko zbirko voščilnic, glinene kipce, pekarske figurice, adventne venčke, broške, poslikane vaze in še kaj. Frizerskih izdelkov sicer niso mogli razstaviti, vendar smo si vsi z zanimanjem ogledali nove frizure nekaterih učencev in učiteljev naše šole. Na prireditvi smo si najprej ogledali splet otroških plesov in igrice, ki so se jih učenci naučili pri folklorni skupini, potem pa so poročali predstavniki posameznih delavnic.

NATAŠA ŠUŠTERIČ
in SABINA JAKŠE
8. c, OŠ Šmarjeta

VARUJMO NAŠO KULTURNO IN NARAVNO DEDIŠČINO

1. decembra smo se učenci semiške osnovne šole zbrali na predavanju umetnostne zgodovinarke gospe Marinke Dražumerič iz Zavoda za spomeniško varstvo Novo mesto. Z diapozitivi nam je predstavila nekatere spomenike Belc krajine. Zlasti nas je zanimal zaščiteni Mitrov tempelj, vendar pa smo povpraševali tudi po nezaščitenih zgradbah, predvsem po cerkvah. Začeli smo raziskovati. Rezultat našega dela smo razstavili v večnamenskem prostoru, tam so se vrstile fotografije starih hiš, vodnjakov, mlinov, skednjev, cerkev, znamenj (kapelic, križev), kašč in zidanic iz Semiča in okolice. Učenci so s seboj prinesli različne stare predmete, od nožev, bodal do posod za shranjevanje jajc. Starši so si lahko še isti dan naše izdelke ogledali na roditeljskem sestanku.

MATEJA PLUT
OŠ Belokranjskega odreda
Semič

OBNOVA STOLPA GREH KRAJU — O obnovi trebanjskega gradu se je govorilo že v 70. letih, do prve faze obnove pa je prišlo letos. Trebanjska občina je v letošnjem proračunu za obnovo gradu namenila 7 milijonov tolarjev, del denarja, ki ga je zbrala od kupnin za stanovanja. Maju so podpisali pogodbo z Urbanističnim zavodom Ljubljana in drugimi strokovnimi delavci, kmalu zatem se je začela obnova stolpa, ki je bil najbolj dotrajan. Naslednje leto bodo z obnovo nadaljevali, zato bodo morali iz gradu postopno izseliti stanovalce. (Foto: J. Dornič)

MIKLAVŽ, BOŽIČEK IN DEDEK MRAZ

Mesec december je najlepši čas v letu, Otroke decembra obiščejo Miklavž, Božiček in dedek Mraz. Čeprav sem še majhen, spoznavam, da se v naši državi dogajajo čudne reči. Ko sem hodil še v vrtec, me je redno obiskoval Miklavž. Prinašal mi je darila, prav tako bratu in sestri. Zelo sem bil zalosten, ker ni obdaroval mojega prijatelja, ki je bil zelo priden. Toda letos je Miklavž obiskal vse moje prijatelje, sedaj pa že pričakujemo Božička. Tudi on je zelo dober in nas bo obdaril. Ob novem letu bo prišel tudi dedek Mraz, ki je prej zamenjeval Miklavža. Bajje smo ga v času socializma uvozili iz Sovjetske zveze. Če pomeni vrnitev Miklavža in Božička demokracijo, sem zanjo. Da pa bo demokracija popolna, naj ostane tudi dedek Mraz.

LEON RIBIČ
3. r., OŠ Krmelj

finet podjetje za izgradnjo računalniško podprtih proizvodnih sistemov

- informacijski inženiring
- računalniške storitve
- strojna oprema
- programska oprema
- grafično oblikovanje

Šempeter 21a
63311 ŠEMPETER

Telefon: 063 - 701 - 225
Telefaks: 063 - 701 - 033

ODSLEJ TUDI OB PONEDELJKIH

BREZPLAČNI MALI OGLASI SALOMONOV OGLASNIK

NE ODLAŠAJTE VAŠE MALE OGLASE ODDAJTE ŽE DANES

NOVO MESTO
Muzejska 3, tel.: 068/21-409

MELE

ROLETARSTVO • IZDELOVANJE ŽALUZIJ KOVINSKI PREDMETI

68000 NOVO MESTO • Žabja vas 47 • telefon: (068) 23-673

srečno, zdravo in uspešno
NOVO LETO 1993!
Se priporočamo!

AKCIJSKA PRODAJA STANOVANJ "PAVLINOV HRIB - TREBNJE"

Na Pavlinovem hribu v Trebnjem prodajamo stanovanja po izredno nizkih cenah. Cena kvadratnega metra stanovajske površine znaša 980 DEM. Stanovanja so razporejena v dveh objektih, na izjemno lepi legi v Trebnjem. Nahajajo se v pritličju, v I., II., III. in IV. nadstropju. Velikost stanovanj se giblje od 23 m² za garsonjero do 68,95 m² za dvoipolsobno stanovanje.

Način plačila:
- plačilo celotne kupnine v 8 dneh po podpisu pogodbe
- kupcem nudimo možnost obročnega odplačevanja na 36 mesecev ob 30 odst. začetnem pologu.

Vse informacije v zvezi z nakupom daje:
SKB Podjetje za promet z nepremičninami, d.o.o., Slovenska 56, 61000 Ljubljana, osebno ali po telefonu (061) 301-632, 313-468.

Akcijska prodaja velja do 31.12.1992!

Na podlagi 51. člena Zakona o stavbnih zemljiščih (Ur. list SRS št. 18/84 in 33/98 in 8. člena odloka o oddajanju stavbnega zemljišča na območju občine Novo mesto (Škupščinski Dolenjski list št. 6/86)

OBJAVLJA

Sklad stavbnih zemljišč občine Novo mesto po sklepu komisije za oddajo stavbnih zemljišč z dne 1. 07. 1992 in 23. 12. 1992

JAVNI RAZPIS

za oddajo stavbnih zemljišč za gradnjo obrtnih delavnic po Spremembi zazidalnega načrta Obrtno-industrijska cona Cikava-zgornji del in sicer za naslednje lokacije:

oznaka lokacij	zemljišče parc. št.	izmera	priprava	kom. oprema
št. 2	2165/36	1.113 m ²	724.003 SIT	3.801.012 SIT
št. 3	2165/33	1.297 m ²	839.821 SIT	4.071.700 SIT
št. 4	2165/37	2.130 m ²	1.256.017 SIT	6.231.946 SIT
št. 5	2165/35	1.160 m ²	697.305 SIT	3.872.696 SIT
št. 6	2165/6	1.174 m ²	703.636 SIT	3.888.747 SIT
št. 8	2165/44	1.545 m ²	991.623 SIT	5.327.077 SIT
št. 9	2165/38	931 m ²	610.820 SIT	3.482.806 SIT
št. 10	2165/39	1.775 m ²	1.135.583 SIT	5.647.809 SIT
št. 11	2165/40	1.119 m ²	727.459 SIT	3.809.037 SIT
št. 12	2165/41	2.286 m ²	1.341.288 SIT	7.054.423 SIT
št. 13	2165/13	1.919 m ²	1.224.790 SIT	6.507.458 SIT
št. 14	2165/42	1.254 m ²	744.719 SIT	3.991.990 SIT
št. 15	2165/43	1.189 m ²	771.952 SIT	3.912.280 SIT
št. 16	2165/16	1.393 m ²	898.850 SIT	4.467.456 SIT
št. 17	2171/2	3.481 m ²	2.198.604 SIT	8.395.440 SIT
št. 18	2160/2	2.583 m ²	1.639.606 SIT	6.859.137 SIT

vse gozd 3. katastrskega razreda v k.o. Smolenja vas.

Na lokacijah št. 12 in 13 z možnostjo gradnje poslovno-stanovanjskega objekta.

Cena stavbnega zemljišča znaša 694,50 SLT za m² in velja do 31. 12. 1992, ob sklenitvi pogodbe pa se revalorizira v skladu z indeksom rasti cen na drobno po podatkih Zavoda za statistiko Republike Slovenije. Višina sorazmernega dela stroškov priprave stavbnega zemljišča in komunalne ureditve stavbnega zemljišča je za vsako posamezno lokacijo določena z investicijskim programom. Vrednosti v tabeli veljajo na dan 31. 12. 1992, ob sklenitvi pogodbe pa se revalorizirajo v skladu z indeksom rasti cen industrijskih izdelkov pri proizvajalcih Republike Slovenije — panoga proizvodnja gradbenega materiala, po podatkih Zavoda za statistiko Republike Slovenije. V stroške priprave stavbnega zemljišča so zajeti stroški odškodnin, cenitev, upravnih in sodnih postopkov pri pridobivanju

zemljišč, stroški geološko-geomehanskih preiskav tal, geodetskih del, pravnih poslov za realizacijo obrtne cone, stroški izdelave prostorske in investicijsko-tehnične dokumentacije z pridobljenim lokacijskim dovoljenjem ter odškodnino za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča. V stroške opreme stavbnega zemljišča s komunalnimi objekti in napravami skupne in individualne rabe so zajeti stroški izgradnje kanalizacijskega omrežja za odvodnjavanje odpadnih in meteornih voda v ločenem sistemu z omejitvijo odvodnjavanja odpadnih voda z območja tega dela zazidalnega načrta do skupne količine 61/sekundo, vodovodnega omrežja, n.n. in v.n. električnega omrežja s transformatorsko postajo, sekundarnega razvodnega PTT in plinskega omrežja, cestnega omrežja v asfaltni izvedbi z enostranskim pločnikom in stroški izgradnje javne razsvetljave. Hkrati je v ceno komunalne opreme vključen tudi prispevek pred za priključitvijo na javno vodovodno in kanalizacijsko omrežje.

- INVESTITOR BO MORAL SAM ŠE:**
- plačati elektroenergetski prispevek v odvisnosti od vhodnih varovalk,
 - na zahtevo upravljalca PTT omrežja poravnati preostali del obveznosti, ki se nanašajo na pridobitev telefonsko-kabelskega priključka z upoštevanjem že poravnane deleža za izgradnjo sekundarnega telefonsko-kabelskega omrežja,
 - na zahtevo upravljalca plinovodnega omrežja poravnati preostali del obveznosti, ki se nanašajo na priključitev na plinsko omrežje z upoštevanjem že poravnane deleža za izgradnjo sekundarnega plinskega razvoda v sklopu tega dela zazidalnega načrta,
 - zgraditi in financirati vse priključke na obstoječe ali nove komunalne naprave,
 - zgraditi in financirati kontrolna jaška pred izpustom odpadnih voda v meteorno in fekalno kanalizacijo in preostale čistilne naprave za zadostitev zahtev Zakona o vodah in tehničnega pravilnika o javni kanalizaciji,
 - sam pridobiti tehnično dokumentacijo za objekt s priključki na komunalne naprave in zunanjo ureditev lokacije z gradbenim dovoljenjem,
 - zgraditi objekt.

- OSTALI POGOJI:**
1. Rok za prijavo je vključno 15. dan po objavi.
 2. Prijave v zapečatenih ovojnica z oznako »JAVNI RAZPIS CIKAVA« pošljite ali osebno dostavite na naslov: Sklad stavbnih zemljišč občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2, Novo mesto.
 3. Varščino v znesku 600.000,00 SLT mora udeleženec javnega razpisa nakazati na žiro račun Sklada stavbnih zemljišč občine Novo mesto št. 52100-654-65118 in dokazilo o plačilu varščine priložiti k pisni prijavi.
 4. K prijavi je potrebno priložiti tudi potrdilo o državljanstvu in potrdilo o višini osebnih dohodkov oziroma drugih prejemkov za zadnjih šest mesecev.

5. Dejavnosti za posamezne lokacije niso definirane, zato je interesent za nakup lokacije dolžan k prijavi na javni razpis za izbrano lokacijo predložiti svoj program dejavnosti s tehnološko opredeljenimi potrebami po velikosti objekta in funkcionalnega prostora v skladu s predpisanimi omejitvami in dovoljenimi odstopanji določenimi v zazidalnem načrtu obrtno industrijske cone Cikava-zgornji del (odlok objavljen v UL RS št. 2/92). Na osnovi teh podatkov bo pristojna urbanistična služba proučila primernost dejavnosti in izdelala ureditveno situacijo za konkretno lokacijo, kot podlogo za izdajo lokacijskega dovoljenja.
6. V prijavi navedite tudi vsa dejstva, ki bi jih komisija za oddajo stavbnih zemljišč lahko upoštevala pri odločitvi o oddaji lokacije.
7. Ob odpiranju prijav lahko komisija za oddajo stavbnih zemljišč zahteva od udeležencev še dodatno potrebno dokumentacijo.
8. Komisija za oddajo stavbnih zemljišč bo pri Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje naročila strokovno presojo o primernosti dejavnosti na izbrani lokaciji, ki bo poleg kriterijev in določil odloka o oddajanju stavbnih zemljišč, osnova pri odločanju za oddajo lokacij.
9. Izbrani udeleženec javnega razpisa mora najkasneje v 30 dneh po prejemu obvestila komisije za oddajo stavbnih zemljišč skleniti pogodbo o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča, če ni bil vložen ugovor proti odločitvi komisije. Varščina se všteje brezobrestno v kupnino. Udeležencu, ki bo izbran, pa bo sam odstopil od pogodbe, se varščina ne vrača razen v izjemnih okoliščinah, ki jih bo komisija posebej obravnavala. Udeležencu, ki ne bo izbran, se varščina brezobrestno vrne v 15-tih dneh po prejemu obvestila o izbiri najugodnejšega ponudnika.
10. Vrednost komunalno urejenega zemljišča po razpisu skupaj s stroški v zvezi s sklenitvijo pogodbe plača investitor v osmih dneh po podpisu pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča. V primeru neizpolnitve finančnih obveznosti v pogodbenem roku, se pogodba razveljavi brez vračila varščine.
11. Pogodba o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča bo sklenjena na podlagi tega razpisa, odloka o spremembi zazidalnega načrta obrtno industrijske cone Cikava-zgornji del in za to izdelanega investicijskega programa.
12. Najugodnejši udeleženec javnega razpisa mora pričeti z gradnjo najkasneje v petih letih po sklenitvi pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča, v nasprotnem primeru si sklad pridružuje pravico zahtevati od investitorja vrnitev stavbnega zemljišča.
13. Vsa dokumentacija in informacije so interesentom na razpolago pri Skladu stavbnih zemljišč občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2, Novo mesto.

SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ
OBČINE NOVO MESTO

tedenski koledar

Četrtek, 31. decembra - Silvester
 Petek, 1. januarja - novo leto
 Sobota, 2. januarja - Gregor
 Nedelja, 3. januarja - Genovefa
 Ponedeljek, 4. januarja - Angelica
 Torek, 5. januarja - Simon
 Sreda, 6. januarja - Mojmir

LUNINE MENE

1. januarja ob 4.38 - prvi krajec

kino

BREŽICE: 1. in 4.1. (ob 20. uri) ter 2. in 3.1. (ob 18. in 20. uri) ameriška satirična melodrama Ocvrti

zeleni paradiznik. 6. in 7.1. (ob 20. uri) ameriška komedija Sam doma.
CRNOMELJ: 30. in 31.12. (ob 11. uri) in 3.1. (ob 16. uri) ameriški risani film Lepotica in zver. 2.1. (ob 19. uri) in 3.1. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Gladiator.
KRŠKO: 30.12. in 2.1. (ob 18. uri) ter 3.1. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Smrtonosno orožje. 3.1. (ob 18. uri) ameriška melodrama Dvorec moje mame.
METLIKA: 30.12. (ob 18. uri) ameriška risanka Lepotica in zver. 3.1. (ob 20. uri) ameriška komedija Princ odkriva Ameriko.
NOVO MESTO: 30.12. ter od 1. do 4.1. (ob 16., 18. in 20. uri) ameriška komedija Sam doma.

čestitke

PODJETJEM, OBRTNIKOM IN OBČANOM želi srečno novo leto Klobočarstvo Sevek. 5410

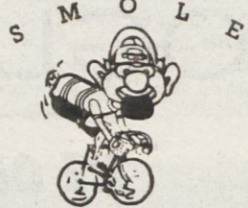
kmetijski stroji

TRAKTOR Ferguson, 39 KM, prodam. 22-642. 5388

motorna vozila

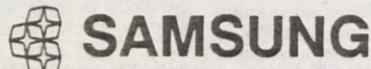
JUGO 45, letnik 1988, in Z 128, letnik 1987, prodam. 25-916. 5386
JUGO 45 AX, letnik 1987, prva registracija 3/88, prodam. 43-675. 5389
JUGO 45, letnik 1988, prodam. 25-916. 5390
Z 750, letnik 1984, ugodno prodam. Marjan Drečnik, Gor. Pirošica 22, Cerklje ob Krki. 5393
R 4, letnik 1987, prodam. 24-790. 5401
TERENSKO VOZILO tip 750, 4 x 4, diesel, 2500 ccm, motor Perkins, prva registracija, prodam. 24-790. 5402
LADO RIVO 1300, 9/87, prodam. 28-831. 5411
SPREDAJ KARAMBOLIRAN Jugo 45, letnik 1988, prodam. Zg. Mladetiče 13 a, 68295 Tržišče. 5412

najcenejši

SERVIS IN REZERVNI DELI KOLES
Jože Smole
 Žabja vas 27
 telefon: 068/ 21 952

LADO RIVO 1500, letnik 1988, rdeče barve, registrirano do konca maja 1993, dobro ohranjeno, prodam po ugodni ceni. Informacije na 45-546. 5413
R 4 GTL, star 3 leta, poceni prodam. 22-629 ali 21-836. 5414

NOVI TV MODELI

CX-5013 T — 51 cm, teletext, euro AV... **660 DEM**
CX-5325 W — 55 cm, teletext, raven ekran, top tekst... **880 DEM**
CX-5913 W(T) — 63 cm, teletext, top text, raven ekran, super VHS priključek... **1290 DEM**

Vsi artikli so atestirani v EEGS in posebej v SLO. Enoletna garancija in zagotovljen servis 7 let.

Vse inf. **SAMSUNG EURO 2000**

Brežice B. Milavec 73 tel. (0608) 61-936
 Ljubljana Zaloška 34 tel. (061) 443-342

BROTHER — BROTHER — BROTHER

Pletilni in šivalni stroji, Brother klub, klubska revija, šola pletenja, najugodnejše cene, brezplačna dostava, montaža, tečaj.
NOVO KH — 965 Najnovejši računalniški pletilni stroj: 3 barve v eni vrsti, 615 vzorcev, 9 motivov v eni vrsti.

DRAŽ, d.o.o. PLETILNI STUDIO, tel. 063/852-986, Biro v Ljubljani Kamniška 20 061/312-744 int. 43.

obvestila

ŽALUZIJE - ROLETE in lamelne zavese izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. (068)44-662. 4531

VALILNICA HUMEK. Sprejemamo naročila za enodnevne piščance, bele težke, rjave nesnice. Inf. po telefonu (068) 24-496 ali na naslov: Valilnica HUMEK, Irča vas 18, Novo mesto. (P3-81MO)

TV - VIDEO SERVIS PLANKAR

Pod Trško goro 44 tel./fax.: (068) 25-918

Poleg servisiranja vseh vrst TV-VIDEO aparatov vam omogočamo nakup aparatov **SELECO ORION**. Prodaja na obroke!

srečno novo leto 1993!

Zasebna zobozdravstvena ordinacija

Dr. Sinisa Kulasević

Šentrupert 124

Delovni čas: vsak dan od 8.30 do 12. in od 15. do 18.30
 Naročila in informacije: tel. (068)40-071 47-641

srečno novo leto 1993!

VIDEO-RADJO-TV SERVIS ROŽIČ
 Pod Trško goro 45 (068) 21-229

Prodaja **VRHUNSKIH TV**, videorecorderjev, Hi-Fi aparatov **Schneider**. Opravljamo tudi njihov servis in servis vseh drugih vrst TV, video, Hi-Fi aparatov. Prodajamo tudi satelitske in širokopasovne antene. Obiščite nas!

Električne omarice, zunanje ter notranje, kompletne opremljene ali prazne, ugodno prodam. Dostava do Novega mesta. Izvajamo tudi električne inštalacije. Tel. (061) 752-979.

VALILNICA KUHELJ, Šmarje 9, 68310 Šentjernej tel. (068) 42-524

Sprejemamo naročila za enodnevne bele in rjave piščance, enomesečne bele piščance in šestdenske jarkice. Se priporočamo!

Bistro VALENTINA
 Vel. Bučna vas 35, (068) 25-113

Vsem gostom voščimo zdravo in srečno novo leto!

Izdelujemo opremo za trgovine in poslovne prostore kvalitetno in po konkurenčnih cenah.

Prepričajte se in nas pokličite po tel. (068) 65-278

»Samo za poštene kmečke fante«.

Agencija NORTH vam ponuja v letu 1993 rešitev vaših dolgoletnih težav pri načrtovanju zakonske zveze. Smo edini, ki zastopamo obupane hrvaške državljanke v Sloveniji. Mogoče boste našli življenjsko sopotnico med tisočeriimi ženskami vseh let, ki so zaradi vojne izgubile vse, kar so imele v življenju. Poskusiti ni greh. Vitalne informacije vsak delovnik po tel. (061) 345-730 od 14. do 18. ure

Obrotniki!

Sedaj je čas, da si zastavite strokovno knjigovodstvo za leto 1993. Obvladovati bo potrebno tudi vse novosti, ki bodo pomembne za obrtnika. Vse to in še več vam nudi z računalniško podprtimi programi **KNJIGOVODSKI SERVIS**, Resa 9, 68351 Straža. Tel. (068) 84-623

preklci

MARTIN SREBERNJAK, Dolnji Suhadol 20 a, prepovedujem sosedoma Ivanu Barboriču in Francu Brulcu pašo kokoši in prehod po mojem zemljišču. Če tega ne bosta upoštevala, ju bom sodno preganjal. 5416

posest

VIKEND na Ljubnu, (7 x 5), elektrika, voda, opremljen, prodam. 86-265. 5394

HIŠO in parcelo, 7000 m², v bližini Dolenjskih Toplic (Podturn, Cerovec), prodam ali zamenjam. (041)439-824. 5395

V **OKOLICI** Novega mesta kupim starejšo hišo z večjo površino (okoli 2 ha) zemlje. (068)85-807. 5397

NA LEPI LOKACIJI V ŽUŽEM-BERKU v bližini šole prodam 1.100 m² stavbnega zemljišča, predvidenega za gradnjo, po 9 DEM/m². (068)22-282. 5398

DVOSTANOVANSJKO vseljivo hišo v Sevnici, primerno za stanovanje in razno dejavnost, ugodno prodam. (061) 214-791 ali (061)312-351. 5399

prodam

STARE RAZGLEDNICE, pisma in dopisnice, tudi večje količine, odkupujem. (0608)63-111. 5366

TELICO, brejo 5 mesecev, prodam. Goričar, Dol. Kronovo 17, Šmarješke Toplice. 5387

NEMŠKI OLJNI GORILEC, rabljen, in gorilec do 80.000 kka prodam. 25-827. 5396

MAJHNE in večje prašiče prodam. 42-375. 5400

KRAVO za zakol prodam. Jože Janežič, Daljni Vrh 3, Novo mesto. 5404

USNJENO JAKNO, podloženo z ovco, št. 40, prodam za 300 DEM. 27-104. 5405

3 t HRIBOVskega SENA in 3 m³ smrekovih plohov (5 cm), prodam. (068)47-414. 5406

VLEČNO KLJUKO za golfa prodam. 22-612. 5407
PRAŠIČA, težkega 160 kg, prodam. Alojz Miklavčič, Hrib 5, Šmarješke Toplice. 76-150. 5408
DVE TELIČKI, stari 14 dni, ena frižija, prodam. 78-256. 5409
CISTOKRVEGA črnega, 4 mesece starega kodra oddamo. 26-004. 5410

razno

EMAJLIRANJE KOPALNIH KADI z uvoženim materialom. Garancija dve leti. Možnost plačila na dva čeka. (064)66-052. 5114

TELSAT D.O.O. CPB 13, Brestanica. UGODNO! Na zalogi več sistemov stereo satelitskih anten. (0608)70-465, 70-273, od 9. do 16. ure. 5244

V **CENTRU** Novega mesta oddam komunalno opremljen prostor s telefonom za tehnično trgovino. 24-790. 5403

PRODAM vžigalnike s tiskom ali brez. Cena nepotiskanega je 33 SIT. 068/23-585. 5404

službo dobi

HONORARNO zaposlim simpatično deklo za delo v pizzeriji. Pizzeria Capri, Dilančeva 7, Novo mesto. 5391

REDNO ALI HONORARNO zaposlim 2 slikopleskarja. 65-496.

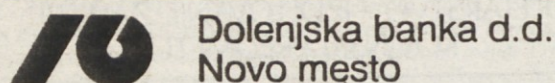
IŠČEM akviziterja za prodajo oblačil. (068) 85-392.

stanovanja

STANOVANJE v Sevnici, (75 m²), v vili z vrtom prodamo ali zamenjamo za enako v Ljubljani. Cena 70.000 DEM. (061)342-362. 5392

ženitne ponudbe

AGENCIJA ALBATROS, ženitna posredovalnica. (063)411-648, od 16. do 19. ure vsak dan. 4523

POSLOVANJE S TEKOČIM RAČUNOM — PRAVI NAČIN UREJANJA FINANČNIH ZADEV

V iztekajočem letu 1992 je Ljubljanska banka Dolenjska banka d.d. Novo mesto uvedla za imetnike tekočih računov nekaj novih storitev, ki poenostavljajo urejanje vsakodnevnih finančnih zadev. Poleg že uveljavljenih ugodnosti, kot so plačevanje blaga in storitev s čeki, uporaba pisma zaupanja in trajnika, možnost pridobitve povišanega limita, je v letu 1992 pomembna novost možnost dvigovanja gotovine z uporabo **BANČNEGA AVTOMATA**. Bančni avtomati so inštalirani v Novem mestu, Črnomlju, Metliki in Trebnjem, imetniki bančne kartice in tajne osebne številke pa lahko uporabljajo bančne avtomate po vsej Sloveniji. Za informacijo o stanju na tekočem računu ali žiro računu imetnikom ni več potreben obisk v banki, saj lahko željeno informacijo dobijo po telefonu z uporabo sistema **AudioTEKS**. Potrebno je le imeti osebno šifro in telefonski aparat s tonskim oddajnikom. Med naj sodobnejše oblike brezgotovinskega poslovanja gotovo sodi plačilna kartica **ACTIVA**, ki jo je banka v letošnjem letu ponudila imetnikom tekočih računov za plačevanje blaga in storitev. Poslovanje s plačilno kartico je preprosto, gospodarno, saj je plačilo računov odloženo, imetnikom pa omogoča tudi pridobitev dodatnega povišanega limita na tekočem računu. Ljubljanska banka Dolenjska banka d.d. Novo mesto se cenjenim komitentom zahvaljuje za sodelovanje v letošnjem letu in vam vasi k urejanju vaših finančnih zadev tudi v prihodnje ter vam želi srečno, zadovoljno in uspešno novo leto 1993.

ljubljanska banka

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. **UREDNIŠTVO:** Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Jožica Dornič, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge) in Pavel Perc. **IZHAJA** ob četrtnih. Posamezna številka 70 tolarjev; naročnina za 4. trimesečje 830 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 1.660 tolarjev; za tujino letno 40 USD ali 70 DEM oz. druga valuta te vrednosti. **OGLASI:** 1 cm za ekonomske oglase 1.200 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 2.400 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 1.400 tolarjev. Mali oglas do deset besed 800 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 80 tolarjev. **ZIRO RAČUN** pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB - Dolenjska banka, d.d., Novo mesto). **NASLOV:** Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglasi in zahvale 24-006; telefaks 24-898. **Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.** Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst. **Časopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p. o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.**

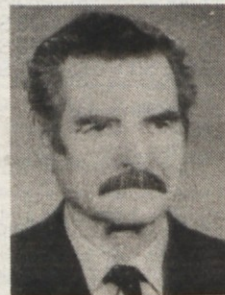
ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

NIKA POPOVIČA
 iz Podulc pri Raki

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, še posebno pa sosedom za izraženo sožalje in pomoč. Hvala vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža

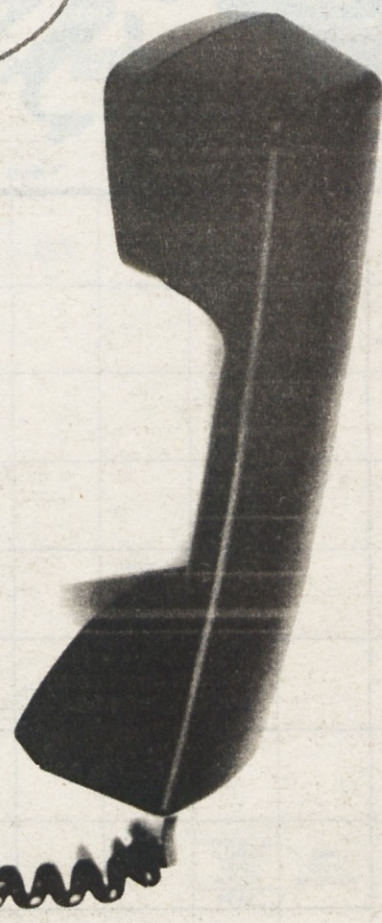
KOLOMANA JAKABA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, Gozdnemu gospodarstvu Novo mesto, stanovalcem Segove 14 za izrečeno sožalje ter darovano cvetje. Srčna hvala dr. Kranjcu ter zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka Novo mesto za lajšanje bolečin. Hvala pevcem in g. župniku za opravljen pogrebni obred.

Žalujoca: žena

OGLAŠEVATI V TELEFONSKEM IMENIKU POMENI

**OGLAŠEVATI
V NAJVEČJEM SLOVENSKEM
BESTSELERJU**

TELEFONSKI IMENIK SLOVENIJE 1993 bo najbolj brana knjiga prihodnjega leta.

S prek 500.000 naročniškimi telefonskimi številkami, z 200.000 najnovejšimi spremembami in rumenim poslovnim vodičem bo izšel v nakladi 300.000 izvodov.

Bo edini zares popoln pregled vseh telefonskih naročnikov na Slovenskem – z vsemi spremembami telefonskih števil, nazivov in naslovov.

Med pol milijona telefonskimi številkami pa bo pomembna ena sama – VAŠA.

In kako bo med neskončno množico (istih) imen in priimkov, različnih podatkov in telefonskih števil moč HITREJE IN LAŽJE najti pravo – PRAV VAŠO?

BODITE OPAZNEJŠI OD DRUGIH!

Opišite, narišite, fotografirajte... svojo ponudbo in jo uokvirite v oglasnem sporočilu v telefonskem imeniku. OGLAS V NJEM PO SAMO ENKRATNI OBJAVI OBVEŠČAL VEČ KOT LETO DNI.

Rezervirajte svoj prostor pravočasno, da baste vsak dan v prihodnjem letu dobro na očeh, da vas bo lahko prav vsak, ki vas potrebuje, tudi našel in poklical!

Telefonirajte gospodu Veljku URŠIČU na številko 061/321-679.

PRVI URADNI IMENIK DRŽAVE SLOVENIJE bo izšel spomladi '93

SESTAVLJENO PTT PODJETJE SLOVENIJE

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je za vedno zapustila

NEŽA ČRNIČ

iz Adlešičev 19

Ob izgubi naše drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in vaščanom za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna zahvala tudi za poslovilne besede, pevkam za zapete žalostinke in g. župniku za opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

KATARINA ROMŠEK

iz Dolenje vasi 9 pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo vsem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in zncem ter vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni kolektivu Iskre, marketu Čardak, sosedom Jesihovim, pevkam, godbi in gospodu kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat hvala.

Žalujoci: sin Janez in hčerka Martina z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustila

LJUDMILA LOKAR

rojena Žagar
iz Dol. Karteljevega 21

Ob bridki izgubi naše drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo Slavki Gerdenc, Krevsovim, Florjančičevim, Avguštinovim za nudeno pomoč, sodelavcem Novolesa -PDP, Novoteksu - apretura za darovano cvetje in izraženo sožalje. Najlepša hvala gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ni več bolečin,
ni več trpljenja,
vse to je vzela večna zemlja.
V domu ostala je praznina,
a v naših srcih težka bolečina.

V 63. letu starosti nas je po hudi in težki bolezni za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, teta, tašča in svakinja

FRANČIŠKA SMOLIČ

rojena Zaletel

Dobrnjč 31

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo dr. Znidaršiču, pevskemu zboru Dobrnjč, g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem, ki sočustujete z nami, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

V 70. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, brat, stari ata

FRANC ŠPORAR

Hrib 5, Hinje

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče, sv. maše in za spremstvo na zadnji poti. Hvala GD Hinje za vsestransko pomoč, KZ Žužemberk, sodelavcem Iskre Tenel. Posebna zahvala g. župniku za opravljen obred, g. Antonu Škufci za poslovilne besede ter pevcem iz Vidma - Dobropolja. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Nihče ne ve za bolečino,
ki v naših srcih zdaj živi.
Spomin na tebe, TONI,
pa vedno bolj in bolj živi.

V 30. letu starosti nas je zapustil naš dragi sin, brat in striček

TONI HRIBAR

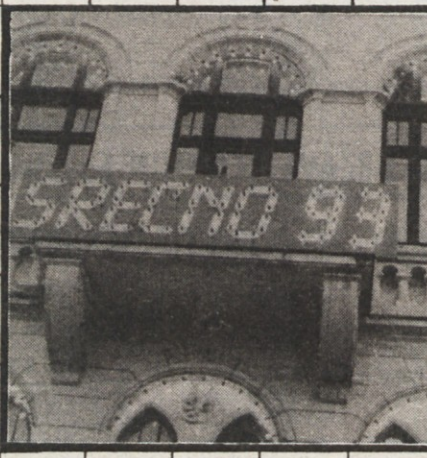
iz Kamnja 20 pri Šentrupetru

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, znancem, sodelavcem in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjene vence, cvetje, svete maše in sveče. Posebno se zahvaljujemo kolektivoma DANA MIRNA in TOM MIRNA za vsestransko pomoč, govornikoma g. Jožetu Ramovšu in g. Janezu Kovačiču za ganljive besede, gospodu župniku za lepo opravljen obred, pevcem ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njegovi

NOVOLETNA KRIŽANKA	KEM SIMBOL ZA ZVEPLO ZNAK ZA VOLT ETNIČNA SKUPINA V ŠVICI	STROJ ZA MLETJE	KORZIŠKA DRUŽINA (NAPOLEON)	ZENSKO IME	FIM ŠTEVILKA 500	NASLADILO IZ KAKAVOVCA	AM VOLINIST RUS. RODU (ISAAC)	KOSITER	ERNESTINA JELOVŠEK	NEKDANJI EGIPTOVSKI PREDSEDNIK	KEM SIMBOL ZA VANADU	ZGODAJ ZRELO SADIJE	IZRAELSKA LUKA	ZNAK ZA VOLIMENI KEM SIMBOL ZA LANTAN	SREČNO NOVO LETO	KEM SIMBOL ZA BORI PRIPADNIK LAMAZIMA	ZOBNA GNILoba	
ZALVEK VOTLEGA ZOBA					IZDRED						PLUG				ZDRAVILLO			
VZROK					VRSTA PAJKA (SUHA JUŽINA)						STREŽNIK REDKEJE ZENSKO IME					TURŠKI VLIKAŠ PRITOK TIBERE		
SINGULAR					KEM ZDRAVNIK IN FILOZOF (LORENZ) UMOR IZ POLIT RAZLOGOV				MEJNA REKA MED SRBIJO IN BIH KEM SIMBOL ZA HOLMU					INDUSTRIJSKO MESTO V BELGIJI				
JEAN INGRES	GOSTINSKI POKLIC ENO OD IMEN IZUMITELJA EDISONA							OTOK VELIKIH ANTILOV					PHASTE HLACE	IRANSKO NOMADSKO PLEME UMETN. SLOG OB KONCU 18. STOL.				
		ZAVETNIK KNOCKOUT						AVGUST								DEL OBRAZA		
ZENSKO IME				EINSTEIN ALBERT 3L MESTO ŠVIC KANTONA AARGAU						ANGLEŠKI GROF						EGIPT BOGINJA PLODNOSTI DEL BATNIH STROJEV		
SREČNO 1993	RIBČI KI LOVI POLENOVKE	DEL VZDEVKA PISATELJA LOVRA KUHAJLA TRAVNIK									DOLENJSKI LIST	DOLENJSKI LIST	NIJORKA	SMRDLJIVI BEZEG OZ ZAMEK ALI PRISLOV			LESENA POSODA ZLASTI ZA MOLZO	ČLAN PROTESTNITSKE LOČNE V ANGLIJI IN ZDA (TREPETAVEC)
POD			FRANCOSKI KOMIK (JACQUES) UPORABNIK STANOVANJA							ŠVIC ZMOKSPORTNO LETOVIŠČE						USPEŠNO NOVO LETO VAM ŽELI DOLENJSKI LIST		
RINA ITA		SULTANOV DVOR V CARIGRADU SLOVESNA KULTURNA PRIREDITEV								DUHOVNEŠKI STREŽNIK						SREČNO V NOVM LETU	GUSTAV KRKLIC KANOVA OBLAST	
GOST NA POROKI				ČE SEVERNOEVROPSKA DEJELA						POZIV						DELO KOVAČA GRŠKA POKRAJINA		
VRSTA PAPIGE					ELIROPAN SPACE ADMINISTRATION	PREBIVALEC AMERIŠKE DRŽAVE	BEBEC	POKOLNIK	ANGLEŠKO SVETLO PIVO	OKR. ZA TOVARIS	DOLENJSKI LIST	KRAJ V STARI BITINJI	LUKA IN LETOVIŠČE NA SICILJI POSVEČENEC					
INDUSTRIJSKO MESTO V JV. TURČIJI																		
ZLAHTNI PLIN					PODROČJE POD EMRLJEVO OBLASTJO													
SREČNO NOVO LETO	NOČNO ZABAVIŠČE	DEL UŠESA																
PRESTOLNICA REPUBLIKE MALI						NAELEKTREN DELEC MOŠTVO				ORIENTALSKA VODNA PIPA								
NETOPNI ZUNANJI DEL SKROBINEGA ZRNA																		
PUST. ROD SVET				DESNI PRITOK VOLGE			BLAGAJNA PESNEŠKI UKRAS					PERJE PRI REPI	ZENSKO IME					
AVTOR JOŽE UDIR	VZDEVEK IGRALCA RADKA POLIČA			OKENCE														

Novoletna nagradna križanka

Naglo je minilo leto dni in spet smo pripravili celostransko novoletno nagradno križanko. Kdor jo bo poslal pravočasno, to je do vključno petka, 8. januarja 1993, in pravilno izpolnjeno, mu bo žreb lahko naklonil eno izmed naslednjih nagrad:

1. nagrada — 15.000 tolarjev
2. nagrada — 10.000 tolarjev
3. nagrada — 5.000 tolarjev
4. do 10. nagrada — knjiga

Reševalci križanke naj na kuverto pisma, v katerem pošiljajo rešitev, obvezno napišejo »Novoletna nagradna križanka«, svoj naslov pa pripisejo na beli rob križanke, ki bo hkrati tudi kupon pri žrebanju.

Prijetne praznike in vse dobro v letu 1993 vam želi vaš
DOLENJSKI LIST